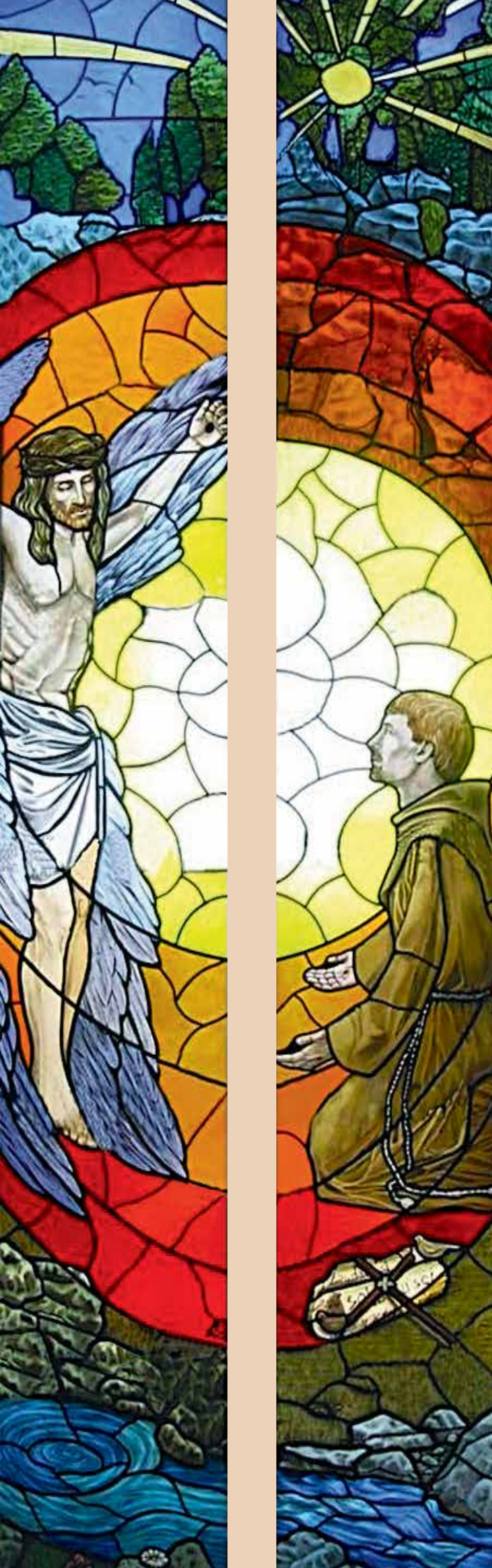

3/2024.

Zvuci

GLASILO

Školskih sestara franjevaka Krista Kralja
Provincije Svete Obitelji u Hercegovini

Zvuci

*Glasilo Školskih sestara franjevaka Krista Kralja
Provincije Svete Obitelji u Hercegovini*

Godina LIV ♦ Broj 3 (190)
Mostar, 2024.

Izdaje:

*Provincijalat ŠSFKK
Provincije Svete Obitelji u Hercegovini
BiH – 88000 Mostar, Franjevačka 88
Tel. +387 36 333 170
E-mail: mostarska.provincija@ssfcr.org
www.ssf-mostar.com*

Odgovara:

*s. M. Franka Bagarić,
provincijska predstojnica*

Uređuje:

*s. M. Magdalena Šarić
E-mail: zvuci.provincije@gmail.com*

Tisak:

FRAM-ZIRAL, Mostar

Kazalo

Uvodna riječ	4	
Božićna čestitka Provincijske predstojnice	5	
IZ VRHOVNE UPRAVE		
Obavijest o ukidanju Rimske regije Bezgrješnog začeca i utemeljenju Rimske delegature Bezgrješnog začeca	6	
Adventska okružnica Vrhovne predstojnice.....	7	
IZ PROVINCIJALATA		
Adventska okružnica Provincijske predstojnice.....	9	
OBAVIJESTI		
Događaji, susreti, najave	11	
Redovnički jubileji	20	
Jubilarni rođendani.....	21	
Himan Svete godine 2025.	22	
IZ PROVINCIJSKOGA LJETOPISA		23
IZ PROVINCIJE		
Održan XXVI. redovnički dan u Bijelom Polju.....	30	
Polaganje prvih redovničkih zavjeta s. Anamarije Bakula.....	33	
Čestitka Provincijske predstojnice	34	
Zahvalno slovo s. Anamarije.....	36	
Blagoslov samostana i kapelice na Puringaju	37	
Provincijsko hodočašće na Široki Brijeg	39	
Listopadski međugorski jubileji	40	
Od Kristovih rana do Franjinih stigmi	44	
Pedeset godina naše prisutnosti i djelovanja u Baškoj Vodi	45	
Proslavljena svetkovina Svete Obitelji.....	48	
Otvorena Sveta godina u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji.....	49	
IZ ŽIVOTA CRKVE		
Dekret u vezi s duhovnim iskustvom vezanim za Međugorje	51	
Dekret o određivanju jubilejskih crkava	53	
Pastirsko pismo biskupa HBK i BK BiH:	55	
IZ FRANJEVAČKOGA SVIJETA		
Proslava franjevačkih jubileja	57	
Homilija nadbiskupa Dražena Kutleše.....	58	
NAŠI POKOJNI		
Pokojne sestre Družbe.....	62	
Članovi obitelji.....	63	
Zahvale.....	63	
TRAGOVİ ŽIVOTA		
Duh ljubavi unutar zidina.....	64	
PRILOZI		
List Družbe.....	66	

Uvodna riječ

Zvuci nam i ovaj put donose odjek proteklog vremena u našoj Provinciji, mjesnoj i općoj Crkvi. Kronološki presjek značajnijih događanja ukratko je donesen u rubrici Obavijesti, a o nekima od njih može se i više pročitati u rubrici Iz Provincije. Isprepliću se događaji poput redovničkih slavlja, jubileja pojedinih kuća, podružnica, hodočašća, vijesti iz Družbe... Sve je ove godine bilo u znaku velikog franjevačkog jubileja, 800. obljetnice rana sv. Franje.

U mijenama običnosti i neobičnosti, svagdana i blagdana, prolaznoga i vječnoga, zahvalnosti za ono što je bilo i iščekivanja onoga što dolazi, došao je kraj još jedne liturgijske i građanske godine. I ove su godine u vremenu došašća odzvanjali pozivi na budnost, na hod sa zapaljenim svjetiljkama ususret Onome koji dolazi.

I poziv na slavlje drugog velikog jubileja, Svete godine 2025., u koju smo zakoračili zajedno s otajstvom Božića. „Slavlje jubileja potrebno nam je da bismo ponovo probudili zapretani žar Božje milosti koji nas potiče da se okrenemo budućnosti i zauzmemo za izgradnju svijeta u novosti evanđelja te konačno ostvarenje kraljevstva Božjega za koje svednevice molimo u molitvi Gospodnjoj: „Dođi Kraljevstvo tvoje.“ Ta povezanost nebeskoga i zemaljskoga očituje se u obredu otvaranja i zatoaranja Jubileja, redovito povezanim sa slavljem otajstva utjelovljenja Božjega Sina, u kojemu se susreće božansko i ljudsko, vidljivo i nevidljivo, a prošlost i budućnost živimo kao milosnu sadašnjost.“ (Iz Pastirskog pisma biskupā HBK i BK BiH, Na kršćanskim temeljima, u zajedništvu Crkve, hodočasnici nade)

Neka nas u našem zemaljskom hodu uvijek mogu prepoznati kao „hodočasnike nade“ i „brižne njegovatelje evanđeoskoga sjemena“.

Božićna čestitka Provincijske predstojnice

*Riječ tijelom postade
i nastani se među nama.*

Drage sestre!

Isus se rađa u našoj sredini, on je Emanuel – Bog s nama. U tišini božićne noći silazi u liku malenog Djeteta da postane jedan od nas, da nam bude suputnikom u našoj svakidašnjici, da s nama dijeli sve naše radosti i žalosti, nađe i tjeskobe. Uzvišeni Bog u ljudskoj naravi postao nam je sličan. Dolazi kao bespomoćno dijete. Rođen je u hladnoći noći i svijeta.

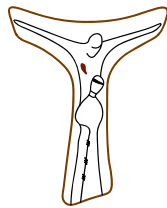
Kao pravi siromah. I kuca na vrata našeg srca da nađe toplinu i zaklon.

„Tako se htio roditi naš Bog jer je htio da na taj način bude ljubljen.“ Svojom je ljubavlju htio zadobiti ljubav naših srdaca i zato je sam došao da nas spasi.

*Podimo, poklonimo mu se, zahvalimo mu,
blagoslovljamo tu njegovu neizmjernu ljubav!*

*Radostan vam i blagoslovljen bio Božić!
Obilovali nadom u novoj jubilejskoj 2025. godini!*

s. Franka Bagarić

Predmet: Obavijest o ukidanju Rimske regije Bezgrješnog začeca i utemeljenju Rimske delegature Bezgrješnog začeca

*Provincijskim upravama
i svim sestrama Družbe*

Drage sestre!

U kontekstu pripreme Redovitoga vrhovnog kapitula 2023., u vidu preustroja Družbe, zbog stalnog smanjenja broja članica i apostolata sestre Rimske regije na Regionalnom kapitolu 28. siječnja 2023. jednoglasno su zaključile da Rimska regija više ne može održati tu pravnu strukturu u Družbi.

Konstitucije koje je izglasao Vrhovni kapitul 2023., a 9. svibnja 2024. odobrio Dikasterij za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, za pravni ustroj Družbe predviđaju provincije i delegature (čl. 86).

Nakon Vrhovnog kapitula, sestre Rimske regije, uz pomoć Vrhovne uprave, poduzele su proces pripreme za uspostavu Delegature.

Na Skupštini svih sestara Rimske regije, 8. lipnja 2024. prihvaćen je Statut novonastajuće Rimske delegature i potom predstavljen Vrhovnoj upravi na odobrenje.

Sukladno čl. 92 i 117b naših Konstitucija, nakon što sam dobila suglasnost Vrhovnoga vijeća, 30. lipnja 2024. ukinula sam Rimsku regiju, i potom, na isti dan, utemeljila Rimsku delegaturu Bezgrješnog začeca ovisnu o Vrhovnoj upravi (Dekret Prot. br. 740/2024 od 28. lipnja 2024.).

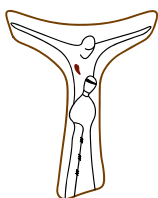
Zajednice i sestre koje su do sada pripadale Rimskoj regiji samim time pripadaju Rimskoj delegaturi sa sjedištem u Rimu, Via dei Colli della Farnesina 140.

Prema prijedlozima Skupštine, uz suglasnost Vrhovnoga vijeća, imenovala sam s. Luciu Vrdoljak Colo predstojnicom delegature, a s. Ružu Jukić i s. Vjekoslavu Naranča, njezinim savjetnicama.

Neka milost Duha Svetoga vodi i nadahnjuje sestre Rimske delegature, novu upravu i sve nas!

Sestrinski vas pozdravljam

s. M. Veronika Verbič
vrhovna predstojnica

Suore Scolastiche Francescane di Cristo Re

Superiora generale

00046 Grottaferrata, Via Bruno Buozzi, 1

E-mail: superiora.generale@ssfcr.org

Tel: +39 06/94 12 466

Prot. n. 352c/2024

Advent, 2024.

Svim sestrama Družbe

Drage sestre!

Ulazimo u jubilarnu godinu koju ćemo slaviti pod geslom „Hodočasnici nade“. Pripremajući se za ovaj događaj, 2023. godine zahvalili smo za brojne plodove Drugoga vatikanskog koncila, a godina 2024. bila je posvećena molitvi.

Mi, braća i sestre velike franjevačke obitelji, slavimo 800-godišnji jubilej Pravila sv. Franje, utisnutih Kristovih rana na njegovu tijelu, Pjesme stvorova i preminuća serafskog oca.

U došašću „hodočastimo“ prema Betlehemu, mjestu objave otajstva Božje ljubavi, mjestu njegova utjelovljenja za spasenje svijeta. Nismo sami na ovom hodočašću, Marija je tim putem prošla prije nas. Ona je hodočasnica na putu života i hodočasnica u vjeri, koja nas uči hodočastiti. Već kao djevojčica nekoliko je puta hodočastila u jeruzalemski hram zajedno s roditeljima, a i kasnije. S anđeoskim navještajem njezino je hodočašće postalo drukčije. Nije oklijevala, odmah je krenula na put k svojoj rođakinji Elizabeti. Promotrimo njezin lik na putu i njezin stav u „svetištu“ Zaharijine kuće, kada su se susrela dva otajstva Božjeg djelovanja. Marija je s Elizabetom ostala tri mjeseca i onda je ponovno krenula na put - natrag u Nazaret, gdje se kod Josipa ponovno susrela s otajstvom Božjeg djelovanja. S povjerenjem su zajedno krenuli na put vjere: u Betlehem, zatim u Egipat, natrag u Nazaret i opet u Jeruzalem.

Što nas Marija poučava dok je promatramo na njezinu hodočašću? Na put je potiče Otajstvo Božjeg djelovanja. Hodi u tišini i sabranosti, s mislima i osjećajima uronjenima u riječi anđela. S vjerom i pouzdanjem svladava napore dugog putovanja, opasnosti i neizvjesnost nepoznatog. Otvaraju joj se mnoga pitanja, ali unatoč svemu u njezinoj nutрини ostaje sigurnost, mir i radost. Često ponavlja svoj „Neka mi bude“ i „Magnificat“. Velik dio njezina puta s njom prolazi i Josip, tiho prisutan, s pouzdanjem i vjerom, brižan i odgovoran.

Primjer hodočašća vjere nalazimo i kod sv. Franje. Od mladenačkog traženja smisla života preko obraćenja do radikalnog nasljedovanja Krista, pa sve do utiskivanja znaka Kristovih rana na njegovo tijelo. Evanđelje je jedini putokaz njegova hodočašća. Na njegovu putu nije nedostajalo pokore ni raznih kušnji. Unatoč svemu, u njegovoj nutрини ostala je sigurnost i zahvalnost, koja se očituje i u njegovim molitvama.

Hodočašća imaju duboko značenje za duhovni život. To je čin vjere. Podsjeća nas da kao stranci i putnici nemamo stalno boravište u ovome svijetu, već smo na proputovanju a cilj našeg života je jedinstvo s Bogom neizmjerljivo milosrdnim i punim ljubavi. Hodočasničko putovanje prožeto je sabranošću, molitvom i pjesmom, ali i žrtvom i odricanjem. Hodanje, post, žeđ, vrućina, umor – sve u svrhu čišćenja od grijeha. Hodočašće je i čin pomirenja. Grijeh i krivnja ranili su

naš odnos s Bogom, a pokora i sakrament pomirenja znakovi su da taj odnos želimo obnoviti.

„I mi smo u ovome svijetu kao tuđinci i pridošlice, hodočasnice, koje se nigdje ne ukorjenjuju i ni na što se ne navezuju“ (Završni dokument Vrhovnoga kapitula 2023., br. 6). Pozvane na Bogu posvećeni život u zajednici, zajedno krećemo na hodočašće koje zahtijeva samoodricanje i prilagođavanje drugima. Sa sobom nosimo sve što nam treba, ali samo najnužnije. „U tom duhu naše ovozemno hodočašće treba biti prepoznatljivo po odricanju od sigurnosti, od posjedovanja i navezanosti na materijalno, na mjesto, službu, na vlastitu volju“ (Završni dokument Vrhovnoga kapitula 2023., br. 8). Temeljni putokaz i vodilja su nam Sveto pismo te naše Konstitucije, Odredbe i Statut. Naša jedina sigurnost je Gospodin i naš jedini cilj je Nebo.

U jubilarnoj godini, s općom Crkvom, pođimo na hodočašće nade. Brojnost nam opada, snaga jenjava, a novih zvanja nema onoliko koliko bismo željele ili trebale. Ono što se događa u svijetu, među nama i u nama, obeshrabruje nas i ispunjava neizvjesnošću. Ali „oni što se u Gospodina uzdaju... hode i ne more se“ (Iz 40,31). Mi trebamo nadu i svijet je od nas očekuje. Kako bismo je oživjele, odlučno krenimo na hodočašće – sa svime što to podrazumijeva.

Neka nas primjeri Marije, Josipa, sv. Franje i tolikih sestara koje su nam prethodile potaknu da istinski krenemo na put „hodočašća nade“ – hrabro, ponizno i u unutarnjoj sabranosti. Vodilja neka nam budu riječi: „Obradovah se kad mi rekoše: 'Hajdemo u Dom Gospodnji'“ (Ps 122,1).

Želim vam blagoslovljeno vrijeme došašća, iznutra proživljen Božić i odvažan hod stopama Gospodnjim.

s. M. Veronika Verbič
vrhovna predstojnica

ŠKOLSKE SESTRE FRANJEVKE KRISTA KRALJA PROVINCIA SVETE OBITELJI U HERCEGOVINI

BiH - 88000 Mostar, Franjevačka 88; Tel. +387/36/333-170; faks: 312-905;
e-mail: mostarska.provincija@ssfcr.org; web stranica: ssf-mostar.com

Br. 245/2024

Došašće 2024.

Svim sestrama Provincije Svete Obitelji u Hercegovini

*A kada dođe punina vremena, odasla Bog Sina svoga.
Gal 4,4*

Drage sestre!

U svakom nam je vremenu od postanka svijeta Stvoritelj slao znakove svoje ljubavi. Dao nam je sunce, mjesec i zvijezde i sve stvoreno na zemlji da spoznamo koliko je sveprisutna ta Njegova ljubav.

„A kada dođe punina vremena, odasla Bog Sina svoga“ (Gal 4,4). U punini vremena, „vremena za kojim nekoć s toliko želja i uzdaha žudahu žarko i gorljivo drevni patrijarsi i proroci“, poslao je Bog Sina svoga da nam iskaže neizmerno milosrđe i iznova nam objavi temeljnu istinu koju nam nitko ne može oduzeti, bez obzira na sve slabosti i ograničenosti koje su u nama i oko nas: Božjeg smo roda, na Božju sliku stvoreni. S Isusom je nastupilo vrijeme prema kojemu su sva protekla vremena svijeta i čovječanstva smjerala. U Njemu je vrijeme privedeno svome ispunjenju i spasenje je sada nadohvat svakome čovjeku. Ovo je glavna poruka Božića da se uvijek iznova spominjemo tolike ljubavi nama iskazane.

„Od žene bi rođen.“ Poslanje Isusa Krista Sina Božjeg počinje rođenjem od žene. Od žene skrovita života i jednostavna srca, otvorena poticajima Duha Svetoga i poslušna volji Božjoj. Od žene, Marije, koja je postala živi Božji dom među ljudima. Postavši njezinim sinom Isus dotiče cjelokupno čovječanstvo kako bi ga preobrazio u novosti života.

Od „punine njegove svi mi primismo, i to milost na milost“ (Iv 1,16), stoji u Prologu sv. Ivana evanđelista. Punina koja je Kristu vlastita nije ostala samo njegova, nego je i nama darovana i s nama podijeljena. Njegovim smo se osiromašenjem obogatili, piše sv. Pavao. U otajstvu utjelovljenja Bog ulazi u našu povijest: Božje učovječenje postalo je i put našega očovječenja. Stoga naše bogoljublje ne može biti odvojeno od našeg čovjekoljublja. A naše se čovjekoljublje očituje u zauzimanju za one u potrebi, nevolji i bijedi, za odbačene, marginalizirane, nebitne, neprimijećene... I imamo ga prigodu u svakom nam darovanom danu iskazivati svima koje susrećemo i s kojima život dijelimo. Tada se događa Božić. Događa se novo rađanje. Susretom Boga i čovjeka započinje novi svijet dostojan čovjeka Božjeg.

O Božiću započinjemo slavlje *Svete godine 2025.* i 800. obljetnice Franjine *Pjesme stvorova.* Ova su nam slavlja dodatni poticaj da zastanemo pred tajnom svetosti života i ljepotom svega stvorenoga.

Samo s Bogom, koji nas je stvorio, možemo otkriti ljepotu života. Samo u njegovoj nazočnosti možemo otkriti svoju vrijednost. Sv. Franjo je, promatrajući otajstvo Boga koji je postao djetetom, uronio u tajnu Božje nazočnosti koja je u njemu probila oklope, srušila zidove, da je mogao sve stvoreno gledati u svijetlu veličanstvene stvoriteljske ljubavi. Put te Ljubavi i put toj Ljubavi utaban je poniznošću i siromaštvom. To je ono što Franjo svim srcem želio. Sve čega se lišavao širilo je njegove obzore, preko kojih je u čudu promatrao Božju dobrotu i upornost kojom nas sve želi dovesti na put spasenja u vlastitoj stvarnosti i u stvarnosti oko sebe. Božanska iskra zrcali se u svemu stvorenom.

Drage sestre, dopustimo Bogu da ovoga Božića dotakne i jaslice našega srca kako bi nas preobrazio i naučio biti čovjekom, Božjim čovjekom kojemu je čitav svijet dom, a sva stvorenja braća i sestre.

Svakoj osobno i svim našim zajednicama želim blagoslovljene i plodonosne dane došašća. Na dobro vam došao Božić i sveto porođenje Isusovo!

s. M. Franka Bagarić,
provincijska predstojnica

XXVI. redovnički dan u BiH

U organizaciji Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine 7. rujna 2024. godine u samostanu sv. Franje u Bijelom Polju održan je XXVI. redovnički dan. Sudjelovalo je oko 250 redovnika i redovnica iz cijele BiH, a susret se odvijao pod motom ...*da budemo brižni njegovatelji evanđeoskog sjemena...* (Molitva Jubileja 2025.).

Prvo predavanje pod naslovom „Ogledalo savršenstva – Franjin put do Rana kao uzor redovništva“ održao je fra Alojzije Slavko Anđelić, član Hercegovačke franjevačke provincije, a drugo predavanje „Križ – izraz i model slobodne i darovane Ljubavi“ održala je s. Matija Pačar. Euharistijsko slavlje predslavio je banjolučki biskup mons. Željko Majić u zajedništvu s petnaestak svećenika. Za vrijeme euharistijskog slavlja pjevao je provincijski zbor pod ravnanjem s. Ivane Džeba.

Papa Franjo imenovao fra Mladena Vukšića kotorskim biskupom

Papa Franjo imenovao je 12. rujna 2024. novim kotorskim biskupom fra Mladena Vukšića, OFM, dosadašnjeg župnika Župe Bezgrešnog začeca BDM u Posušju u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji i definitora Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM.

Biskupsko ređenje novoimenovanog kotorskog biskupa mons. Mladena Vukšića, upriličeno je u subotu, 23. studenoga, u kotorskoj katedrali Sv. Tripuna. Glavni zaređitelj bio je zagrebački nadbiskup mons. Dražen Kutleša, a suzaređitelji splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Zdenko Križić te barski nadbiskup i dosadašnji apostolski upravitelj Kotorske bisku-

pije mons. Rrok Gjonlleshaj. Koncelebriralo je 30-ak biskupa i 80-ak svećenika iz BiH, Hrvatske i Crne Gore. Na slavlju biskupskog ređenja sudjelovala je i provincijska predstojnica s. Franka Bagarić i dvadesetak sestara Provincije.

Obnova privremenih zavjeta

Na Dan utemeljenja Družbe, 13. rujna 2024., s. Ružica Džolan i s. Veronika Radišić obnovile su privremene redovničke zavjete. Njihove je zavjete u ime Crkve primila provincijska predstojnica s. Franka Bagarić. Euharistijsko slavlje s obredom obnove zavjeta u samostanskoj kapeli provincijskog središta u Mostaru predvodio je fra Danko Perutina, gvardijan i župnik župe sv. Petra i Pavla u Mostaru.

Primanje u novicijatu i postulaturu

Na dan utemeljenja Družbe, 13. rujna 2024., u samostanskoj kapeli sv. Franje u Bijelom Polju za vrijeme večernje liturgije časova upriličen je obred primanja u novicijatu i postulaturu.

Godinu kušnje započele su postulantice Barbara Kvesić, Vedrana Gavran i Sanja Budimir. Njima se, uz dopuštenje Vrhovne uprave, u novicijatu pridružila i Celeste Antonela Valdez, postulantica Argentinsko-urugvajске provincije sv. Josipa. Obred uvođenja u redovnički život predvodila je provincijska predstojnica s. Franka Bagarić.

Godinu postulature započela je kandidatice Antonela Karačić.

Nove kandidatice

U kuću odgoja u Bijelom Polju došle su nove djevojke:

- Marija Juričić iz župe Krista Kralja Čitluk
- Jana Soldo iz župe Uznesenja BDM Široki Brijeg
- Matea Galić iz župe sv. Jure Vir
- Lucija Biško iz župe Bezgrešnog začeca BDM Posušje.

S. Anamarija Bakula položila prve zavjete

Na blagdan Rana sv. Franje, 17. rujna 2024., nakon završene godine novicijata, s. Anamarija Bakula obukla je redovničko odijelo i položila prve privremene zavjete koje je u ime Crkve primila provincijska predstojnica s. Franka Bagarić.

Misno slavlje i obred zavjetovanja predvodio je fra Jozo Grbeš, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije.

Nota „Kraljica Mira“ o duhovnom iskustvu vezanom za Međugorje

Nota „Kraljica Mira“ o duhovnom iskustvu vezanom za Međugorje Dikasterija za nauk vjere predstavljena je u četvrtak 19. rujna 2024. na konferenciji za novinare u prostorima Tiskovnog ureda Svete Stolice u Vatikanu. Na konferenciji su govorili prefekt Dikasterija kardinal Víctor Manuel Fernández, tajnik doktrinarnog odjela Dikasterija vlč. Armando Matteo i urednik Vatican Newsa Andrea Tornielli. Zaključili su, između ostaloga, kako se pozitivni plodovi nadasve očituju u promicanju zdrave prakse vjerničkog života, u skladu s tradicijom Crkve.

Kardinal Cupich pohodio sestre u Bijelom Polju

U subotu 21. rujna 2024. godine sestre u samostanu sv. Franje u Bijelom Polju pohodio je čikaški nadbiskup, kardinal Blase Joseph Cupich, član pododbora Biskupske konferencije Sjedinjenih Država za pomoć Crkvi u srednjoj i istočnoj Europi. Kardinal Cupich došao je u pratnji biskupa Jeffreya M. Monfortona, predsjednika Pododbora, gospođe Jennifer Healy, direktorice Nacionalnog stožera za pomoć Crkvi u srednjoj i istočnoj Europi te generalnog vikara Mostarsko-duvanjske biskupije don Nikole Menala i kancelara don Stipe Gale.

Provincijska predstojnica s. Franka Bagarić upoznala ih je s poviješću Provincije, životom i djelovanjem sestara.

Blagoslov kapele i samostana na Puringaju

U četvrtak, 26. rujna 2024. godine, mjesni biskup mons. Petar Palić predvodio je euharistijsko slavlje i obred blagoslova kapele i samostana na Puringaju – Široki Brijeg. Slavlju su uz provincijsku predstojnicu s. Franku Bagarić i sestre nazočili i djelatnici *Zavoda Svete obitelji* i Udruge *Međunarodno kumstvo djetetu Herceg-Bosne*.

Uz suglasnost mjesnog biskupa mons. Petra Palića i vrhovne predstojnice s. Veronike Verbič sestre su započele život i djelovanje u Zavodu Svete obitelji na Puringaju 2. rujna 2024. godine dolaskom s. Mile Sesar i s. Adriane Galić, kojima su se uskoro pridružile s. Veronika Kvesić i s. Mirela Kurevija.

Provincijsko hodočašće na Široki Brijeg

U subotu, 5. listopada 2024., tradicionalnim provincijskim hodočašćem u širokobriješko svetište započeo je program mjesečnih duhovnih obnova za sestre. Tema duhovne obnove, koja je okupila stotinjak sestara s pomlatkom Provincije, bila je „Pozdrav sv. Franje Blaženoj Djevici Mariji“, a predvoditelj fra Ivan Marić, gvardijan i župnik župe Uznesenja BDM na Širokom Brijegu. Hodočasnički dan završio je pohodom i razgledavanjem Zavoda Svete obitelji na Puringaju.

Relikvije sv. Franje u Hrvatskoj i BiH

Radi se o komadiću tkanine kojom je sv. Franjo prekrivao stigme, a koja se čuva u relikvijaru u Sacro Conventu (Svetom samostanu) u talijanskom gradu Asizu, gdje se ujedno čuvaju posmrtni ostaci poznatog sveca.

Relikvija se može smatrati moćima prvog i drugog reda: prvoga jer je na njoj Svečeva krv, a drugoga jer je sačuvana na predmetu kojim se Svetac služio.

Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca, o 800. obljetnici zadobivanja rana sv. Franje Asiškoga na La Verni (1224. – 2024.), u suradnji sa Svetim samostanom iz

Asiza organizirala je dolazak spomenute relikvije u Republiku Hrvatsku, u samostane i crkve gdje djeluju franjevci konventualci: Split, Šibenik, Sisak, Vinkovci, Molve, Zagreb, Pula i Cres (30. rujna – 13. listopada 2024.).

Zbog velikog interesa vjernika relikvija je ponovno bila izložena na čašćenje u Zagrebu te na otoku Rabu i u Zadru (14. – 17. listopada).

Potom je relikvija sv. Franje bila izložena na čašćenje u tri hercegovačka franjevačka samostana: u crkvi sv. Ante Padovanskog na Humcu, u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije na Širokom Brijegu i u crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru (18. – 20. listopada 2024.).

Proslava franjevačkih jubileja

Dana 10. listopada, molitvenim bdijenjem u Samostanu Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice Marije u Dubravi započela je proslava Franjevačkih jubileja pod geslom „Osam stoljeća svjetlo Evanđelja po tebi, Franjo, sav svijet obasjava!“

Sljedećeg dana, 11. listopada 2024., na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu, održan je znanstveni simpozij povodom proslave 800. obljetnice stigmatizacije sv. Franje te ostalih franjevačkih jubileja.

Predavanja su održali Renato Matić (Od inspiracije do institucije), s. Valerija Kovač (Sv. Franjo Božji čovjek za današnje vrijeme), fra Ante Bekavac (Aktualnost Franjinog Pravila danas), s. Marija Pehar (Jedinstveno otajstvo Boga u Utjelovljenju i Križu), fra Bojan Rizvan (Greccio – otajstvo utjelovljenja – Euharistija), fra Marinko Pejić (Stigmati, po njegovim ranama smo izliječeni), fra Ivan Šarčević (Pjesma stvorova) i s. Ivanka Mihaljević (Odsijevati ljepotom evanđelja i našeg franjevačkog poziva).

Po završetku simpozija, u bazilici sv. Antuna Padovanskog na zagrebačkom Svetom Duhu euharistijsko slavlje predslavio je zagrebački nadbiskup mons. Dražen Kutleša.

Seminar za medicinske sestre redovnice

U organizaciji Hrvatske redovničke konferencije i Povjerenstva za medicinske sestre članice redovničkih ustanova, u Đakovu je od 11. do 13. listopada 2024. održan Seminar za medicinske sestre redovnice. Tema susreta bila je „Ususret Svetoj godini – u molitvi, pokori i djelima milosrđa“, a voditelj je bio karmelićanin o. Jakov od Križa Milić. Na seminaru su sudjelovale i sestre naše Provincije, s. Mila Sesar, s. Emanuela Pranjić i s. Magda Glibić.

Proslava bisernog jubileja i 30 godina samostana u Međugorju

U nedjelju, 13. listopada 2024. u samostanu „Rane sv. Franje“ u Međugorju upriličena je proslava 70. obljetnice redovništva s. Rozarije Radić. Ovom prigodom proslavljeno je i trideset godina života i djelovanja sestara u samostanu u Međugorju. Euharistijsko slavlje predslavio je fra Tomislav Pervan, duhovnik sestara, a na koncu je čestitarsko slovo izrekla provincijska predstojnica s. Franka Bagarić.

Međuprovincijski seminar za juniorke

U samostanu sv. Josipa u Tučepima, od 15. do 17. studenoga 2024., održan je međuprovincijski seminar za sestre s privremenim zavjetima. Sudjelovalo je 11 sestara juniorki s odgojiteljicama iz četiri provincije Družbe: Mariborske, Splitske, Bosansko-hrvatske i Mostarske provincije. Voditelj seminara bio je fra Miro Jelečević, član Franjevačke provincije Bosne Srebrene, a tema je bila „Od Kristovih rana do Franjinih stigmi“.

Susret sestara do deset godina od doživotnih zavjeta

Od 18. do 20. listopada 2024. u Duhovnom centru „Biskup fra Paškal Buconjić“ u Bijelom Polju održan je susret sestara do deset godina od doživotnih zavjeta. Na susretu je sudjelovalo 13 sestara. Tema susreta bila je „Franjo Asiški – znak i dokaz Boga koji ljubi“ a voditelj fra Ivan Čikara.

Susret Provincijske predstojnice s kućnim predstojnicama

U subotu, 26. listopada 2024. u samostanu Rana sv. Franje u Međugorju održan je redoviti godišnji susret provincijske predstojnice s. Franke Bagarić s kućnim predstojnicama naših zajednica. Na susretu je sudjelovalo 18 sestara iz zajednica s područja BiH i Hrvatske. Euharistijsko slavlje u samostanskoj kapeli predslavio je duhovnik sestara fra Tomislav Pervan. U popodnevnim satima upriličen je susret kućnih predstojnica s provincijskom ekonomom s. Vinkom Bešlić.

Održana Međunarodna znanstvena konferencija o kršćanskoj umjetnosti ARS SACRA

U organizaciji Studija povijesti umjetnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Mostaru, 21. i 22. studenoga 2024. godine, održana je treća ARS SACRA, Međunarodna znanstvena konferencija o kršćanskoj umjetnosti. Na Konferenciji je sudjelovalo 30 sudionika s temama iz književnosti, glazbe, umjetnosti, arhitekture. Među sudionicima konferencije bila je i naša s. Ivana Džeba koja je prvog dana konferencije imala izlaganje na temu „Sudjelovanje širokobriješke limene glazbe u procesijama na Tijelovo i uoči Velike Gospe“ koju je obradila u suautorstvu s prof. dr. sc. Lidijom Vladić-Mandarić i prof. Joškom Slišковиćem.

Međuprovincijski seminar za novakinje i postulantice

U provincijskom sjedištu sestara Splitske provincije, na Lovretu, od 28. studenoga do 1. prosinca 2024., održan je seminar za novakinje i postulantice. Sudjelovale su novakinje i postulantice Splitske, Argentinsko-urugvajske i Mostarske provincije s odgojiteljicama s. Nedjeljkom Milanović-Litre, s. Slavicom Barbarić i s. Marijanom Selak. O temi „Rasti u zrelosti kroz izazove i milosti“ govorila je s. Mirjam Peričić, članica dominikanske Kongregacije svetih Anđela čuvara.

Sveta misa za pokojne sestre Provincije

O Spomenu svih pokojnih članova Franjevačkih redova, 3. studenoga 2024., slavljena je sveta misa za pokojne sestre Provincije. Euharistijsko slavlje na sestarskom groblju Gruban u Bijelome Polju predvodio je fra Fran Ćorić. Sestrama Provincije na sv. misi pridružili su se članovi obitelji i rodbina naših pokojnih sestara kao i brojni mještani Bjelopoljci.

Međuprovincijski seminar za sestre s privremenim zavjetima

U samostanu sv. Josipa u Tučepima, od 15. do 17. studenoga 2024., održan je međuprovincijski seminar za sestre s privremenim zavjetima. Sudjelovalo je 11 sestara juniorki s odgojiteljicama iz četiriju provincija Družbe: Mariborske, Splitske, Bosansko-hrvatske i Mostarske provincije. Voditelj seminara bio je fra Miro Jelečević, član Franjevačke provincije Bosne Srebrene, a tema susreta bila je „Od Kristovih rana do Franjinih stigmi“. Seminar je završio pohodnom marijanskom svetištu Vepric.

Provincijsko hodočašće u Asiz

Od 16. do 21. studenoga 2024. organizirano je provincijsko hodočašće u Asiz u kojemu je sudjelovalo 25 sestara Provincije. Na svom su putu sestre pohodile svetište sv. Ante u Padovi, Asiz, Greccio, Fonte Colombo, Piediluco, Terni, La Vernu... Duhovno vodstvo kroz dane hodočašća sestrama su pružili fra Miljenko Šteko, gvardijan Međunarodnog zavoda Antonianum u Rimu te fra Fabio Badrov i fra Antonio Gašić, članovi Franjevačke provincije Bosne Srebrene.

50 godina prisutnosti u Baškoj Vodi

Na blagdan svetog Nikole, zaštitnika Baške Vode, 6. prosinca 2024. proslavljeno je 50 godina prisutnosti i djelovanja sestara u Baškoj Vodi. Osim baškovoške zajednice na proslavi su sudjelovale i sestre iz Provincijske uprave iz Mostara te sestre koje su dio svoga života provele u ovoj župi kao katehistice ili vršeci druge poslove unutar zajednice, koja je još od

1974. godine smještena na adresi Andrije Kačića Miošića 56. Na slavlju su sudjelovale i sestre franjevke Bosansko-hrvatske provincije iz Tučepa te sestre Služavke maloga Isusa iz Brele. Euharistijsko slavlje predslavio je fra Marko Mrše, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja.

Prvu večer trodnevnice sv. Nikoli, 3. prosinca 2024., na euharistijskom slavlju pjevao je provincijski zbor pod ravnanjem s. Irene Azinović. Nakon misnog slavlja kratki presjek života Družbe školskih sestara franjevki Krista Kralja i Provincije Svete Obitelji u Hercegovini, od osnutka do današnjeg dana, predstavila je s. Katarina Raič, a svjedočanstvo vjere, poziva i života u redovničkoj zajednici s nazoćnima je podijelila s. Katarina Vučić.

Duhovna obnova za roditelje pripravnica i sestara juniorki

U nedjelju, 8. prosinca 2024. godine u Duhovnom centru „Biskup fra Paškal Buconjić“ u Bijelom Polju upriličena je duhovna obnova i susret za roditelje kandidatica, postulantica, novakinja i sestara s privremenim zavjetima. Predavanje o nadolazećoj Svetoj godini i euharistijsko slavlje predvodio je fra Ivan Landeka ml., odgojitelj novaka Hercegovačke franjevačke provincije.

Članovi Konferencije VRPP BiH pohodili kontemplativne zajednice

Članovi Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine, u zajedništvu s predsjednicom Konferencije s. Željkom Dramac, pohodili su u utorak 10. prosinca 2024. godine sestre klarise u samostanu sv. Klare u Brestovskom i sestre karmelićanke u samostanu Bezgrješne Kraljice Karmela u Sarajevu.

Održana sjednica KVRPP-a BiH

Sjednica Izvršnog odbora Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine (KVRPP BiH) održana je 11. prosinca 2024. godine u provincijskom sje-

dištu Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije pod predsjedanjem predsjednice Konferencije s. Željke Dramac. Sudionici sjednice planirali su održavanje budućih sastanaka i redovničkih skupova te su razmatrali i druge teme vezane za život i djelovanje redovnika i redovnica u Crkvi i društvu.

Proslavljen Naslovnik Provincije

Na liturgijski spomen Svete Obitelji, 29. prosinca 2024. godine, u provincijskom središtu u Franjevačkoj u Mostaru proslavljen je Naslovnik naše Provincije. Osim kućne zajednice u ovom slavlju sudjelovale su i sestre iz zajednica u Mostaru, iz Zagrebačke i Franjevačkog samostana, te skupina sestara iz Bijelog Polja s novakinjama, postulanticama i kandidatnicama.

Euharistijsko slavlje u samostanskoj kapeli predvodio je mjesni biskup mons. Petar Palić u zajedništvu s fra Andrijom Majićem i tajnikom don Antoniom Zirdumom.

Otvorena Sveta godina u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji

Papa Franjo otvorio je 24. prosinca 2024. Sveta vrata bazilike sv. Petra u Vatikanu čime je počela Jubilara 2025. godina. U nedjelju, 29. prosinca 2024., u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve biskup mons. Petar Palić otvorio je Svetu godinu u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji. Misnome slavlju nazočio je generalni vikar don Nikola Menalo, biskupijski kancelar don Stipe Gale, dekani Mostarsko-duvanjske biskupije, svećenici i redovnici, bogoslovi, sjemeništarci i brojne časne sestre. Misno slavlje pratili su udruženi zborovi „Sveta Cecilija“ iz mostarske župe sv. Petra i Pavla i katedralni zbor „Marija“.

Zatvorene podružnice u New Yorku i Čitluku

Dekretima Vrhovne predstojnice, uz pristanak Vrhovnog vijeća, kanonski su zatvorene podružnice u New Yorku (Prot. n. 777/2024 od 23. rujna 2024.) i Čitluku (Prot. n. 789/2024 od 23. prosinca 2024.).

Napustila Družbu

S. Damjana Iva Soko svojevrijedno je napustila Družbu Školskih sestara franjevaka Krista Kralja. Dopuštenje za napuštanje Družbe odobrila je Vrhovna predstojnica, s pristankom Vrhovnog vijeća, dopisom Prot. n. 753/2024 od 17. kolovoza 2024. godine. Prihvatanjem dopuštenja s. Damjana je dobila oprost od zavjeta i svih obveza koje su je vezale za našu Družbu.

Naknadni premještaj

Došlo je do naknadnog premještaja s. Mirele Kurevija, koja je po ovogodišnjem razmještaju sestara bila raspoređena u Zavod Svete obitelji na Puringaju, Široki Brijeg. S. Mirela se početkom prosinca preselila u Zagreb, u samostan Srca Marijina (Ul. fra Luje Maruna 28) i počela raditi u Salezijanskoj osnovnoj školi „Dominik Savio“ u Zagrebu, Omiška 8.

Nove adrese

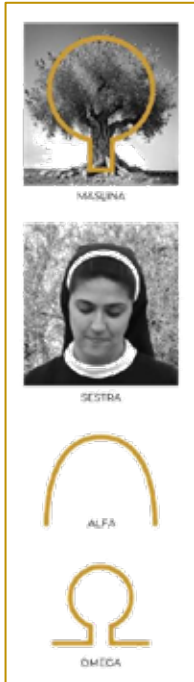
Školske sestre franjevke
Omladinska 3
BiH – 88 400 Konjic

Školske sestre franjevke
Majke Tereze 1, Puringaj
BiH – 88 220 Široki Brijeg
Tel.: + 387 39 703 172

Pokrenuta mrežna stranica Paxa Dola

Na adresi www.paxa-dola.com pokrenuta je mrežna stranica na kojoj se mogu pratiti novosti vezane uz maslinik i Duhovni centar „Biskup fra Paškal Buconjić“ u Bijelom Polju.

Logo i nova etiketa za maslinovo ulje

Na darovanoj zemlji, poput mudrih djevica, sestre franjevke bdiju nad maslinama. Zagrljene svježinom Neretve, vjetrom s Veleža i snažnim sunčevim zrakama, nastaju kapi ekstra djevičanskog maslinovog ulja. Tijelu je ono lijek, a duši zov na zahvalnost Darovatelju.

Sinergijom elemenata stabla masline, siluete časne sestre, Alfe i Omega (Početak i Svršetak), nastaje logotip koji je osnova za dizajn vizualnog identiteta. Jednostavan, simetričan, stabilan, prepoznatljiv, imena PAXA, ona koja donosi mir. Bijela boja simbol je čistoće i mira, svetosti i duhovnosti. Zlato predstavlja ono božansko. Multipliciranjem znaka nastaje ritam, vizualna harmonija. Simbol je zajedništva i sestrinstva, kolektiva koji je potreban da nastane ovaj proizvod.

Logo je izradila Ana Bošnjak.

Seminari, duhovne obnove...

Molitveno-odgojni seminari

- 20. – 22. rujna 2024. godine u *Kući mira* u Međugorju održan je seminar za mlade. Tema susreta bila je „Upoznaj sebe“.
- 18. – 20. listopada 2024. u *Kući mira* u Međugorju održan je seminar za srednjoškolce. Tema susreta bila je „Duhovni GPS, navigacija kroz život“. Seminar su vodile s. Adriana Galić i s. Veronika Radišić.
- 15. – 17. studenoga 2024. u *Kući mira* u Međugorju održan je seminar za mlade od 18 do 25 godina. Tema susreta bila je „Molitveni „power up“, snaga molitve. Seminar su vodile s. Matija Pačar i s. Katarina Raič.

Duhovne obnove

- 13. listopada 2024. godine u crkvi sv. Franje u Bukovici održana je duhovna obnova za žene i majke. Duhovnu obnovu vodila je s. Katarina Vučić, a svjedočanstva imale su gđa Cecilija Perković iz Livna i Antonija Šimić iz Gruda.
- 10. studenoga 2024. godine u Kući Božjeg milosrđa u Bukovici održan je susret za javne službenike (branitelji, policija, vojska, vatrogasci i medicinsko osoblje). Gost predavač bio je don Josip Mužić koji je govorio na temu: „Podložnost autoritetima“.
- 16. studenoga 2024. godine u Kući Božjeg milosrđa u Bukovici održan je susret za mlade od 18 do 35 godina na temu: „Što će meni Crkva govoriti?“ Susret je vodila s. Katarina Vučić.
- 30. studenoga 2024. na Humcu je na Trećoj generalki – duhovnoj obnovi za žene predavanje na temu „Običnost: polje svetosti ili frustracije?“ održala s. M. Matija Pačar.
- 6. prosinca 2024. godine u Kući Božjeg milosrđa u Bukovici održan je susret za mlade od 18 do 35 godina na temu: „Kako je ukras ukrao Božić“ koju je pripremio fra Nikola Jurišić.
- 7. prosinca 2024. u samostanu sv. Franje u Bijelom Polju organizirana je adventska duhovna obnova za pedesetak bjelopoljske djece viših razreda osnovne škole i krizmanike. Obnovu su vodile s. Slavica Barbarić i s. Zdenka Kozina s novakinjama, postulanticama i kandidaticama te župnik don Rajko Marković.
- 7. prosinca 2024. godine u Dječjem vrtiću „Sveti Franjo“ u Kiseljaku održana je duhovna obnova za mlade.

Seminari posta, molitve i šutnje

- 12. – 16. rujna 2024. u Duhovnom centru „Biskup fra Paškal Buconjić“ u Bijelom Polju. Tema seminara bila je „Obasjaj nas, Gospodine, svjetlom lica svojega!“ (Ps 4,7), a voditeljica seminara bila je s. Lilja Pehar.
- 5. – 8. prosinca 2024. u Duhovnom centru „Biskup fra Paškal Buconjić“ u Bijelom Polju. Tema seminara bila je „Velika mi djela učini Svesilni!“ (Lk 1,49). Seminar je vodila s. Ljilja Pehar.

Vijećanje redovničkih odgojitelja

27. veljače – 1. ožujka 2025.

Kuća Betanija (Kaciol 38, Veli Lošinj)

Tema: Zapreke za rast u cjelovitoj ljubavi

Voditelji: Stjepan Baloban i Sanda Smoljo Dobrovoljski

Prijave do 27. siječnja 2025.

Stručni skup za djelatnike vjerskih vrtića

1. ožujka 2025.

DV Sv. Male Terezije (Vrhovec 29, Zagreb)

Tema: Molitva koja mijenja

Prijave do 1. veljače 2025.

Susret poglavarica mjesnih zajednica

7. – 9. ožujka 2025.

Duhovni centar Biskup fra Paškal Buconjić (Potoci 1, Mostar, BiH)

Tema: Oprost – milost i zadatak Svete godine

Voditelj: s. Dominika Anić SSFCR

Prijave do 7. veljače 2025.

Susret sestara s prvim zavjetima

14. – 16. ožujka 2025.

Duhovno-obrazovni centar Marijin Dvor (Lužnički odvojak 3, Lužnica)

Tema: Liturgija i askeza: rast u duhovnosti posvećene osobe

Voditelj: o. Damjan Kružičević OSB

Prijave do 14. veljače 2025.

Susret sestara koje vrše poslanje unutar samostana

9. – 11. svibnja 2025.

Franjevački samostan Košljun

Tema: Oprost – milost i zadatak Svete godine

Voditelj: s. Krista Mijatović SCSC

Prijave do 9. travnja 2025.

Susret za tajnice i ekonomice

16. – 18. svibnja 2025.

Kuća molitve – Masna Luka, Park Blidinje, BiH

Tema: Oprost – milost i zadatak Svete godine

Voditelj: o. Mirko Nikolić SJ

Prijave do 16. travnja 2025.

Redovnički jubileji 2025.

70

Novicijat: 7. listopada 1955.

s. M. Terezija Markić

60

Novicijat: 22. kolovoza 1965.

s. M. Ida Vidović

s. M. Ladislava Leko

s. M. Marijeta Čavar

s. M. Tatjana Bubalo

s. M. Fabijana Zovko

s. M. Eleonora Radoš

s. M. Ema Pandžić

s. M. Vladimira Vučić

s. M. Alvernija Raguž

50

Novicijat: 12. kolovoza 1975.

s. M. Tomislava Vukoja

s. M. Vinka Soldo

s. M. Krešimira Pandža

s. M. Katarina Petković

20

Bijelo Polje – samostan sv. Franje (2005.)

90

90 godina od dodavanja naslova

Krista Kralja u naziv Družbe (1935.)

Jubilarni rođendani 2025.

80

s. M. Anita Čuvalo 16. siječnja 1945.
s. M. Karmen Paradžik 2. veljače 1945.
s. M. Eleonora Radoš 5. veljače 1945.
s. M. Monika Matić 10. travnja 1945.
s. M. Majda Ravlić 5. svibnja 1945.
s. M. Vladimira Vučić 10. kolovoza 1945.
s. M. Beatrica Šarčević 6. rujna 1945.
s. M. Tatjana Bubalo 1. listopada 1945.
s. M. Benedikta Luburić 17. prosinca 1945.

70

s. M. Anka Kvesić (st.) 28. veljače 1955.
s. M. Nevenka Šimić 25. ožujka 1955.
s. M. Mila Mikulić (ml.) 1. travnja 1955.
s. M. Marta Barišić 9. travnja 1955.
s. M. Vinka Soldo 21. listopada 1955.
s. M. Ankica Džajić 12. studenoga 1955.

60

s. M. Vinka Bešlić 5. svibnja 1965.
s. M. Zdenka Kozina 1. lipnja 1965.
s. M. Veronika Martinović 26. listopada 1965.
s. M. Stojka Alilović 8. studenoga 1965.
s. M. Mira Majić 12. studenoga 1965.

50

s. M. Kata Ostojić 13. kolovoza 1975.

40

s. M. Dajana Dujmović 16. veljače 1985.

30

s. M. Monia Ljubić 31. siječnja 1995.

HODOČASNICI NADE

(Himan Jubileja 2025.)

Tekst: Pierangelo Sequeri
Prepjeval (s talijanskoga): Zlatko Vidulić
Glazba: Francesco Meneghelo

♩ = c. 69

Pripjev

Pla - men ži - vi o - ve mo - je na - de, o - ve pje - sme k te - bi ša - lje glas! Ti si

kri - lo vje - čno - ga ži - vo - ta, na tom pu - tu na - da si mi, spas.

1. Sva - ki je - zik, na - rod na tom svije - tu sre - će svje - tlo, sjaj u tvo - joj Rije - či. Krh - ki,
2. Bog nas gle - da str - plji - vo i nje - žno: e - to zo - re, svijet se ra - đa no - vi, no - vo
3. Di - gni pog - led, nje - gov dah tek pra - ti, ko - rak smi - ri, ni - kad Bog ne ka - sni. Gle - daj

1. sla - bi si - no - vi i kće - ri sre - tni u tvom ljub - lje - nom su Si - nu.
2. ne - bo, ze - mlja no - va tu je: Duh ži - vo - ta dje - lu - je gdje ho - će.
3. Si - na čo - vje - kom što po - sta: e - no, mno - štva sta - zu, put su na - šla.

Iz Provincijskoga ljetopisa

2. rujna 2024. u pratnji provincijske predstojnice s. Franke Bagarić i provincijske zamjenice s. Vinke Bešlić i drugih sestara iz Franjevačke 88 u Mostaru s. Mila Sesar te s. Adriana Galić u pratnji s. Mire Majić, kućne predstojnice na Širokom Brijegu i nekoliko sestara, stigle su u Zavod Svete obitelji na Puringaj. Uskoro će im se pridružiti i s. Veronika Kvesić i s. Mirela Kurevija. Uz suglasnost mjesnog biskupa mons. Petra Palića i vrhovne predstojnice s. Veronike Verbič, sestre započinju život i djelovanje u Zavodu Svete obitelji na Puringaju.

3. rujna 2024. pod predsjedanjem provincijske predstojnice s. Franke Bagarić u provincijskom središtu u Mostaru održana je 30. sjednica Provincijske uprave. Na sjednici je, između ostaloga, utvrđen raspored mjesečnih duhovnih obnova te program zajedničke duhovne obnove na Širokom Brijegu.

5. rujna 2024., u velikoj dvorani Zavoda Svete obitelji u Širokom Brijegu, Dom za djecu ometenu u tjelesnom ili psihičkom razvoju *Marija – naša nada* iz Širokoga Brijega proslavio je 20 godina od osnutka. Dom je otvoren je 5. rujna 2004. godine kao plod suradnje Udruge „Mir i dobro“ iz Italije, Fondacije „Don Carlo Gnocchi“, Udruge „Međunarodno kumstvo djetetu Herceg Bosne“ iz Širokog Brijega, Udruge roditelja djece s poteškoćama u razvoju „Nada“ iz Širokog Brijega i Općine Široki Brijeg uz podršku fra Joze Zovke kao idejnog začetnika. Nazočnima su se obratili članovi Upravnog vijeća Doma, prikazan je i video prilog o 20 godina Doma, a video porukom obratio se i fra Jozo Zovko. Na svečanoj proslavi prisustvovala su provincijska predstojnica s. Franke Bagarić, provincijska tajnica s. Jelena Hrkać te sestre s Puringaja.

7. rujna 2024. u našem samostanu u Bijelom Polju, pod geslom „...da budemo brižni njegovatelji evanđeoskog sjemena...“ (Molitva

Jubileja 2025.), održan je XXVI. redovnički dan u Bosni i Hercegovini. Na skupu je sudjelovalo 240 redovnika i redovnica. Skup je moderirala s. Zdenka Kozina. Prvo predavanje pod naslovom „Ogledalo savršenstva – Franjin put do Rana kao uzor redovništva“ održao je fra Alojzije Slavko Anđelić, član Hercegovske franjevačke provincije. Drugo predavanje „Križ – izraz i model slobodne i darovane Ljubavi“ održala je s. Matija Pačar. Misno slavlje predslavio je banjolučki biskup Željko Majić u suslavlju petnaestak svećenika. Euharistijsko slavlje animirao je provincijski zbor pod ravnanjem s. Ivane Džeba. Nakon objeda uslijedilo je razgledavanje samostana, a o povijesti Provincije i zajednice u Bijelom Polju govorila je s. Dominika Anić. U popodnevnom satima održana je sjednica Izvršnog odbora Konferencije, a ostali sudionici su organizirali vrijeme prema osobnom rasporedu.

11. rujna 2024. u kandidaturu su primljene četiri djevojke, Marija Juričić (župa Krista Kralja Čitluk), Jana Soldo (župa Uznesenja BDM Široki Brijeg), Matea Galić (župa sv. Jure Vir) i Lucija Biško (župa Bezgrešnog začeca BDM Posušje).

10. – 12. rujna 2024. u organizaciji Renovabisa u Freisingu (Njemačka) održan je 28. međunarodni kongres pod naslovom „Imati misiju – svjedočiti vjerodostojno“. Glavna tema bila je sekularizacija i religijska ravnodušnost u Europi, s naglaskom na mogućnosti Crkve da odgovori na te izazove. Ključna predavanja uključivala su govore stručnjaka poput prof. Detlefa Pollacka o krizi vjere u Europi te arhiepiskopa Vincenza Paglie o budućnosti kršćanstva u globaliziranom svijetu. Uz to, sudionici su imali priliku sudjelovati u raspravama o pastoralnoj skrbi, crkvenoj komunikaciji i ekološkim pitanjima. Na kongresu je sudjelovala i provincijska zamjenica s. Vinka Bešlić.

13. rujna 2024., na Dan utemeljenja Družbe, naše sestre juniorke, s. Ružica Džolan i s.

Veronika Radišić, obnovile su privremene redovničke zavjete. Euharistijsko slavlje s obredom obnove zavjeta u kapeli provincijskog središta u Mostaru predvodio je fra Danko Perutina, gvardijan i župnik župe sv. Petra i Pavla u Mostaru. Njihovo je predanje u ime Crkve primila provincijska predstojnica s. Franka Bagarić.

Istoga dana u samostanskoj kapeli sv. Franje u Bijelom Polju za vrijeme večernje liturgije časova upriličen je obred primanja u novicijat, postulaturu i kandidaturu. Godinu novicijata započele su postulante Barbara Kvesić, Vedrana Gavran, Sanja Budimir te Celeste Antonela Valdez, postulantica iz Argentinsko-urugvajске provincije sv. Josipa. Obred uvođenja u redovnički život obavila je provincijska predstojnica s. Franka Bagarić. Novakinje je povjerila voditeljici novakinja s. Marijani Selak koja će ih pratiti kroz godinu novicijata i uvoditi u redovnički život. Ovom prigodom u postulaturu je primljena kandidatice Antonela Karačić, dok uz Lorenu Golić godinu kandidature započinju djevojke: Marija Juričić iz župe Čitluk, Jana Soldo iz župe Široki Brijeg, Matea Galić iz župe Vir i Lucija Biško iz župe Posušje. Postulante i kandidatice povjerene su odgojiteljici s. Slavici Barbarić.

14. rujna 2024. na blagdan Uzvišenja sv. Križa i na svetkovinu posvete katedrale Marije Majke Crkve u Mostaru, svečanu večernju svetu misu u mostarskoj prvostolnici predvodio je biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Petar Palić u zajedništvu s desetak svećenika. Uz župljane katedralne župe i vjernike iz drugih mostarskih župa sudjelovale su i provincijska predstojnica s. Franka Bagarić i provincijska zamjenica s. Vinka Bešlić.

17. rujna 2024. na blagdan Rana sv. Franje u samostanu sv. Franje u Bijelome Polju naša je novakinja s. Anamarija Bakula obukla redovničko odijelo i položila Prve privremene zavjete.

Euharistijsko slavlje s obredom zavjetovanja predvodio je provincijal Hercegovačke fra-

njevačke provincije fra Jozo Grbeš u zajedništvu sa sedmoricom svećenika. Euharistijsko slavlje animirao je provincijski zbor. Osim sestara Provincije na sv. misi i obredu zavjetovanja sudjelovala je obitelj s. Anamarije, rodbina i prijatelji. S. Anamarija je, u nazočnosti dviju svjedokinja i prisutne zajednice vjernika, položila redovničke zavjete na godinu dana u ruke provincijske predstojnice s. Franke Bagarić.

21. rujna 2024. zajednicu sestara u samostanu sv. Franje u Bijelom Polju pohodio je čikaški nadbiskup, kardinal Blase Cupich, član pododbora Biskupske konferencije Sjedinjenih Američkih Država za pomoć Crkvi u srednjoj i istočnoj Europi. Kardinal Cupich došao je u pratnji biskupa Jeffreya M. Monfortona, predsjednika Pododbora, gospođe Jennifer Healy, direktorice Nacionalnog stožera za pomoć Crkvi u srednjoj i istočnoj Europi te generalnog vikara Mostarsko-duvanjske biskupije don Nikole Menala i kancelara don Stipe Gale. Zajednički susret započeo je u samostanskoj kapeli poklonom Isusu u Presvetom Oltarskom Sakramentu, a zatim je uslijedilo zajedničko druženje u ugodnom razgovoru. Provincijska predstojnica s. Franka Bagarić upoznala ih je s poviješću Provincije, životom i djelovanjem sestara i s čudesnim djelima Božje providnosti koja nas nikad nije napuštala. Na kraju susreta kardinal Cupich udijelio je sestrama blagoslov.

22. rujna 2024. u velikoj dvorani Hrvatskog doma hercega Stjepana Kosače u Mostaru povodom tri desetljeća od osnivanja Hrvatskog narodnog kazališta (HNK) Mostar odigrana je predstava „Isus, Sin Čovječji“ nastala prema poznatom djelu Halila Džubrana i u režiji Roberta Pehara. Među gledateljima u prepunoj dvorani bilo je nazočno i dvadesetak sestara iz mostarskih zajednica te kandidatice i postulantice iz Bijelog Polja.

26. rujna 2024. biskup mons. Petar Palić predvodio je slavlje blagoslova kapele i samostana na Puringaju – Široki Brijeg. Uz oca Biskupa na misnom slavlju sudjelovalo je pet svećenika. Slavlju su uz sestre nazočili i

djelatnici *Zavoda Svete obitelji* i Udruge *Međunarodno kumstvo djetetu Herceg-Bosne*.

27. rujna 2024. na blagdan sv. Vinka Paulskog, utemeljitelja Družbe sestara milosrdnica misu u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve predslavio je don Nikola Menalo, generalni vikar Mostarsko-duvanjske biskupije. Na euharistijskom slavlju sudjelovale su provincijska predstojnica s. Franka Bagarić i provincijska zamjenica s. Vinka Bešlić.

3. listopada 2024., na uočnicu svetkovine našeg sv. oca Franje, u franjevačkoj crkvi svetih Petra i Pavla u Mostaru proslavljen je obred preminuća svetoga Franje Asiškog. Na obredu su uz samostansku bratsku zajednicu, članove Franjevačkog svjetovnog reda i Frame te vjerni puk bile prisutne i naše sestre iz mostarskih zajednica.

4. listopada 2024. u okrilju samostanske zajednice u Mostaru proslavljena je svetkovina našeg serafskog oca sv. Franje kao i imendan provincijske predstojnice s. Franke Bagarić. Svojim prisustvom radosti ovog dana pridonijele su i sestre iz naših zajednica na području Mostara te sestre milosrdnice iz Mostara.

Istog dana u ranim jutarnjim satima centralni dio BiH pogodile su katastrofalne poplave, odroni i klizišta. Posebno su pogođeni Jablanica, Konjic, Kiseljak, Fojnica i Kreševo. U poplavama je poginulo 25 ljudi. Naše sestre i imovina u Konjicu i Kiseljaku nisu pretrpjeli nikakvu štetu.

5. listopada 2024. stotinjak sestara Provincije hodočastilo je u Gospino svetište na Široki Brijeg gdje je upriličena prva mjesečna duhovna obnova za sestre u ovoj školskoj godini. Obnova je započela okupljanjem i molitvom na mjestu mučeničkog stradanja fratara Hercegovačke franjevačke provincije. Nakon toga sestre su se, moleći krunicu, uputile prema crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije gdje je uslijedila molitva Trećeg časa. Širokobriješki gvardijan fra Ivan Marić predvodio je pokorničko bogoslužje, održao nagovor na temu „Pozdrav sv. Franje Blaženoj Djevici

Mariji“, a potom predvodio euharistijsko slavlje. Hodočasnički dan završio je obilaskom i razgledavanjem Zavoda Svete obitelji na Purinogaju.

Istoga dana u samostanu na splitskom Lovretu svečano je proslavljen zlatni jubilej, odnosno 50 godina misijskoga djelovanja sestara splitske provincije u DR Kongo, nekadašnjem Zairu. Proslava je započela svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio splitsko-makarski nadbiskup i metropolit Zdenko Križić, a u koncelebraciji je bilo nekoliko svećenika predvođenih porečkim i pulskim biskupom Ivanom Štironjom i provincijalom Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Markom Mršom. Nakon mise održan je prigodni program koji je otvorio Zbor lovretskih sestara, a potom je prikazan film „Od gorušičina zrna do stabla“ u produkciji Školskih sestara franjevaka Provincije Presvetog Srca Isusova. Film je ukratko prikazao djelovanje sestara na afričkom tlu i osvijetlio razvoj četiri misije u Kongu te otvaranje nove u Ugandi. Potom su pozdravnu riječ uputile provincijska predstojnica s. Lidija Bernardica Matijević i vrhovna predstojnica s. Veronika Verbič. Na kraju programa s. Samuela Šimunović, odgajateljica novakinja i postulantkinja u Africi, imala je prezentaciju o djelovanju sestara u Africi. Program je zaključen pjesmom, a potom je uslijedio zajednički objed i druženje. Za vrijeme ovih 50 godina u misijama je djelovalo 14 sestara – dvanaest splitske i dvije mostarske provincije s. Samuela Bešker i s. Adriana Galić, koje su sudjelovale na svečanoj proslavi.

9. – 10. listopada 2024. u Samostanu Karmelićanki Božanskog Srca Isusova u Zagrebu održana je 56. skupština Hrvatske redovničke konferencije. Na prvom danu skupštine sudjelovali su i članovi KVRPP BiH među kojima i s. Franka Bagarić. Tema susreta bila je „Posvećeni život i briga za zdravlje“.

10. – 11. listopada 2024. u organizaciji Vijeća franjevačkih zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine u Zagrebu je upriličena proslava franjevačkih jubileja pod geslom „Osam

stoljeća svjetlo Evanđelja po tebi, Franjo, sav svijet obasjava!“. Franjevačka obitelj od 2023. do 2026. obilježava velike franjevačke obljetnice: 2023. – 800 godina od Franjevačkog Pravila i Božića u Grecciu, 2024. – 800. obljetnica dara stigmi, 2025. isti jubilej za Pjesmu stvorova, a 2026. – 800 godina od premnuća sv. Franje Asiškog. Na proslavu su pozvani svi članovi velike franjevačke obitelji, ali prije svega odgajani/ce iz cijele franjevačke obitelji. Stoga su iz naše Provincije na ovom jubileju, uz provincijsku predstojnicu s. Franku Bagarić i odgojiteljice s. Marijanu Selak i s. Slavicu Barbarić sudjelovale sve odgajani/ce (kandidatice, postulantice, novakinje i juniorke). Za vrijeme boravka u Zagrebu sestre su bile smještene kod naših sestara u Samostanu Srca Marijina u Zagrebu.

13. listopada 2024. u samostanu „Rane sv. Franje“ u Međugorju upriličena je proslava biserne jubileja redovništva s. Rozarije Radić. Stupanjem u novicijat na blagdan Blažene Djevice Marije od Krunice 7. listopada 1954. prije sedamdeset godina sedam sestara je započelo redovnički život nakon sedmogodišnjeg ukinuća novicijata. Ovom prigodom proslavljeno je i trideset godina života i djelovanja sestara u samostanu Rana sv. Franje u Međugorju. Euharistijsko slavlje predslavio je fra Tomislav Pervan, duhovnik sestara.

16. listopada 2024. u provincijskom središtu u Mostaru, pod predsjedanjem provincijske predstojnice s. Franke Bagarić, održana je 31. sjednica Provincijske uprave. Na sjednici su, između ostaloga, utvrđeni detalji oko organizacije provincijskog hodočašća u Asiz.

18 – 20. listopada 2024. u Duhovnom centru „Biskup fra Paškal Buconjić“ u Bijelom Polju održan je susret sestara do deset godina od doživotnih zavjeta. Na susretu je sudjelovalo 13 sestara, a voditelj susreta bio je fra Ivan Čikara, župnik u Brnazama i duhovnik franjevačkih sjemeništaraca u Sinju. Tema susreta *Franjo Asiški – znak i dokaz Boga koji ljubi* bila je poticaj da u svjetlu Franjina puta posvećenja i predanja Bogu sestre promišljaju i o vlastitom putu posvećenja.

20. listopada 2024. u crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru bila je izložena relikvija sv. Franje (platno kojim je sv. Franjo zavijao svoje rane i koje je natopljeno njegovom krvlju) za vrijeme slavlja prijednevnih svetih misa, a nakon svake svete mise vjernici su mogli osobno počastiti relikviju. Središnje misno slavlje u 9 i 30 sati, na kojem se okupilo mnoštvo vjernika, predslavio je provincijal fra Jozo Grbeš, a misno slavlje u 11 sati predslavio je fra Zlatko Vlahek, tajnik Hrvatske provincije franjevačkih konventualaca. Sestre iz naših mostarskih zajednica sudjelovale su u obredu čašćenja relikvija.

26. listopada 2024. u samostanu Rana sv. Franje u Međugorju održan je redoviti godišnji susret provincijske predstojnice s. Franke Bagarić s kućnim predstojnicama naših zajednica. Na susretu je sudjelovalo 18 sestara iz zajednica s područja BiH i Hrvatske. Susret je započeo zajedničkom molitvom nakon čega je uslijedio nagovor provincijske predstojnice na temu *Hodočasnici nade na putu mira* (geslo jubilarne 2025. godine). Nakon nagovora s. Franke sestre su zajednički promišljale o posvećivanju života i vremena u svakodnevici kao i o vrijednostima Bogu posvećenog života na kojima treba graditi zajedništvo. Euharistijsko slavlje u samostanskoj kapeli predslavio je duhovnik sestara fra Tomislav Pervan. U popodnevnim satima upriličen je i susret kućnih predstojnica s provincijskom ekonomom s. Vinkom Bešlić.

30. listopada 2024. provincijska predstojnica s. Franka Bagarić i provincijska zamjenica s. Vinka Bešlić posjetile su sestarsku zajednicu u Baškoj Vodi. Razlog posjeta bio je dogovor o programu proslave 50 godina prisutnosti sestara u Baškoj Vodi koja će se obilježiti na blagdan sv. Nikole 6. prosinca 2024. godine.

3. studenoga 2024. o Spomenu svih pokojnih članova Franjevačkih redova slavljen je sveta misa za pokojne sestre Provincije. Euharistijsko slavlje na sestarskom groblju *Gruban* u Bijelome Polju predvodio je fra Fran Ćorić. Sestrama Provincije na sv. misi pridružili su

se članovi obitelji i rodbina naših pokojnih sestara.

5. – 9. studenoga 2024. u našim samostanskim središtima (Međugorje, Široki Brijeg – Puringaj i Mostar) održana je mjesečna duhovna obnova za sestre. Voditeljica obnove bila je s. Marijana Selak, a tema *Pjesma stvorova – Nedostižna hvala*.

12. studenoga 2024. u kapelici Svete Obitelji u Mostaru, slavljena je sv. misa za početak akademske 2024./2025. godine. Na misi su sudjelovale studentice koje borave u našem Internatu u Mostaru. Misno je slavlje predslavio katedralni župnik don Josip Galić, a liturgijsko su pjevanje animirale djevojke.

15. – 17. studenoga 2024. u samostanu sv. Jospa u Tučepima održan je međuprovincijski seminar za sestre s privremenim zavjetima. Sudjelovalo je 11 sestara juniorki s odgojiteljicama iz četiri provincije Družbe: Mariborske, Splitske, Bosansko-hrvatske i Mostarske provincije. Voditelj seminara bio je fra Miro Jelečević, član Franjevačke provincije Bosne Srebrene, a tema susreta bila je *Od Kristovih rana do Franjinih stigmi*.

16. studenoga 2024. u franjevačkom samostanu na Širokom Brijegu proslavljen je Kapitul franjevačkih jubileja. Name, prigodom slavlja osamsto godina od značajnih događaja iz života sv. Franje (2023.-2026.) generalni ministar reda fra Massimo Fusarelli sa svojim Definitorijem pozvao je sve provincije Reda na slavlje Kapitula kako bi se očitovalo bogatstvo Franjevačke obitelji i omogućilo braći, u zajedništvu s ostalim članovima franjevačke obitelji, promišljanje o svojoj karizmi, zajedništvu i poslanju. Na kapitolu su sudjelovali fratri iz četiri samostana Provincije – Humac, Mostar, Široki Brijeg i Tomislavgrad te predstavnice sestara i svjetovnih franjevaca iz tih područja. Susret je iznjedrio bogatstvo i ljepotu zajedničkog rada te pokazao važnost dijaloga unutar cijele franjevačke obitelji.

16. – 21. studenoga 2024. održano je provincijsko hodočašće u Asiz. Na hodočašću je

sudjelovalo 25 sestara. Duhovna vodstvo kroz dane hodočašća sestrama su pružili fra Miljenko Šteko, gvardijan Međunarodnog zavoda Antonianum u Rimu, fra Fabio Badrov i fra Antonio Gašić, članovi Franjevačke provincije Bosne Srebrene.

23. studenoga 2024. u katedrali sv. Tripuna u Kotoru za novog kotorskog biskupa zaređen je fra Mladen Vukšić, član Hercegovačke franjevačke provincije. Zareditelj je bio zagrebački nadbiskup Dražen Kutleša, a suzareditelji splitsko-makarski nadbiskup Zdenko Križić te barski nadbiskup Rrok Gjonellashaj. Na svečanom misnom slavlju uz provincijsku predstojnicu s. Franku Bagarić sudjelovalo je više od dvadeset sestara Provincije.

24. studenoga 2024. u provincijskom sjedištu u Mostaru proslavljena je svetkovina Isusa Krista Kralja svega stvorenja i naslovnika naše Družbe. Samostanskoj zajednici pridružile su se sestre iz Franjevačkog samostana u Mostaru. Slavlje je započelo molitvom Jutarne u kapeli Svete Obitelji, a potom je uslijedilo euharistijsko slavlje koje je predslavio fra Robert Jolić.

25. studenoga 2024. u prigodi 30. obljetnice imenovanja u kardinalski zbor vrhbosanskog nadbiskupa u miru Vinka Puljića u Socijalno-pastoralnom centru „Sv. Josip“ u Lugu kod Kiseljaka u organizaciji Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije održana je svečana akademija u nazočnosti velikog broja uzvanika iz crkvenog, političkog, kulturnog i društvenog života BiH i šire. Među okupljenima bila je i provincijska predstojnica s. Franke Bagarić te sestre iz naših zajednica u Sarajevu, Kiseljaku i Konjicu.

28. studenoga 2024. u provincijskom središtu u Mostaru, pod predsjedanjem provincijske predstojnice s. Franke Bagarić, održana je 32. sjednica Provincijske uprave. Na sjednici su, između ostaloga, razmotreni pristigli dopisi kao i detalji programa proslave 50 godina prisutnosti sestara u Baškoj Vodi.

28. studenoga – 1. prosinca 2024. u samostanu Presvetog Srca Isusova na Lovretu u Splitu održan je međuprovincijski seminar za postulante i novakinje triju provincija: Split-ske, Argentinsko-urugvajske i Mostarske provincije s odgojiteljicama s. Slavicom Barbarić, s. Marijanom Selak i s. Nedjeljkom Milanović-Litre. Voditeljica seminara bila je s. Mirjam Peričić, OP.

3. prosinca 2024. u crkvi sv. Nikole u Baškoj Vodi svečano je proslavljena prva večer trodnevne sv. Nikoli. Euharistijsko slavlje predslavio je mons. Pavao Banić, duhovni asistent u svetištu Majke Božje Lurdske u Vepricu. Povodom obilježavanja 50 godina prisutnosti sestara u Baškoj Vodi misno pjevanje animirao je provincijski zbor pod ravnanjem s. Irene Azinović. Nakon misnog slavlja kratki presjek života Zajednice od njena osnutka do današnjeg dana predstavila je s. Katarina Raič, a svjedočanstvo vjere, poziva i života u redovničkoj zajednici podijelila je s. Katarina Vučić.

6. prosinca 2024. proslavljen je blagdan svetog Nikole, zaštitnika Baške Vode, i 50 godina prisutnosti i djelovanja Školskih sestara franjevkica u Baškoj Vodi. Tradicionalna baškovoška fešta sv. Nikole započela je procesijom s kipom od crkve rivom do mula. Euharistijsko slavlje predslavio je fra Marko Mrše, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja. U euharistijskom zajedništvu, uz baškovoškog župnika fra Filipa Budića, sudjelovali su don Pavao Banić, duhovni asistent u svetištu u Vepricu, don Ivan Kovačević, župnik u Brelima, don Ivan Mamić, kapelan u Makarskoj, fra Stipe Bešlić, župnik u Tučepima i don Marinko Jurišin, župnik u Podgori. Misno je slavlje animirao župni zbor pod ravnanjem s. Ankice Džajić.

Na koncu sv. mise zahvalno slovo izrekla je provincijska predstojnica s. Franka Bagarić. Sestre su o ovoj prigodi pripremile mali znak sjećanja i zahvalnosti, bookmark, kronicu i prigodnu brošuru o povijesti dolaska i djelovanja časnih sestara, koje su vjernici mogli uzeti pri izlasku iz crkve.

8. prosinca 2024. na godišnjicu smrti blagopokojnog biskupa fra Paškala Buconjića provincijska predstojnica s. Franka Bagarić i zamjenica provincijske predstojnice s. Vinka Bešlić sudjelovale su na jutarnjoj sv. misi u crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru i pomolile se na Biskupovu grobu.

10. – 14. prosinca 2024. u našim kućnim i samostanskim zajednicama u Mostaru (Franjevačka 88 i Zagrebačka 9), Bijelom Polju, Međugorju, Širokom Brijegu, Baškoj Vodi, Kiseljaku, Konjicu, Ljubuškom, Bukovici i Zagrebu održana je mjesečna duhovna obnova za sestre. Svaka zajednica organizirala je sama za sebe duhovnu obnovu na temu *Pjesma stvorova – posredovanje stvorova*.

10. prosinca 2024. članovi KVRPP BiH, u zajedništvu s predsjednicom Konferencije s. Željkom Dramac, posjetili su sestre klarise u samostanu sv. Klare u Brestovskom i sestre

karmelićanke u samostanu Bezgrješne Kraljice Karmela u Sarajevu. U tradicionalnom pohodu susretu, razmjenjivala su se razna životna iskustva, osobito o molitvi i načinu života kontemplativnih i apostolskih zajednica, te preprekama koje mogu otežavati zajedništvo u redovničkim zajednicama.

19. prosinca 2024., u povodu svetkovine Božića, mons. Petar Palić priredio je u Biskupskom ordinarijatu u Mostaru tradicionalno božićno primanje i čestitanje za sve svećenike, redovnike, redovnice i djelatnike biskupijskih ustanova. Uzvanike je na početku pozdravio generalni vikar mons. Nikola Menalo. Potom se prisutnima obratio biskup Palić zahvalivši svima na nazočnosti, a na poseban način svim suradnicima u Biskupskom ordinarijatu. Svoju zahvalu uputio je, zatim, svećenicima i redovnicima za njihovo služenje, ali još više za životno svjedočanstvo, sestrama redovnicama za prisutnost i ostvarenje njihovih karizmi u biskupiji, te nazočnim vjernicima laicima, djelatnicima biskupijskih ustanova i članovima biskupijskih vijeća, koji svojim znanjem i otvorenošću pokazuju svijest o odgovornosti u zajedništvu, sudjelovanju i poslanju svega Naroda Božjega u životu Crkve Kristove. Uzvanici su na početku i na kraju zapjevali adventsku pjesmu te se nakon Biskupova blagoslova okrijepili uz ugodne razgovore. Među uzvanicima bila je i skupina naših sestara s provincijskom predstojnicom s. Frankom Bagarić.

21. – 22. prosinca 2024. provincijska predstojnica s. Franka i zamjenica provincijske predstojnice s. Vinka pohodile su naše zajednice u Hercegovini i sestrama čestitale božićne blagdane.

23. prosinca 2024. provincijska predstojnica s. Franka i kućna predstojnica samostanske zajednice u Mostaru s. Zdravka Grgić pohodile su provincijala Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozu Grbeša i čestitale mu nadolazeće božićne blagdane.

29. prosinca 2024. na svetkovinu Svete Obitelji, naslovnika naše Provincije, sveto misno slavlje u samostanskoj kapeli u Franjevačkoj 88 u Mostaru predslavio je mjesni biskup mons. Petar Palić u zajedništvu s fra Andrijom Majićem iz župe sv. Petra i Pavla i tajnikom don Antoniom Zirdumom. Osim kućne zajednice u ovom slavlju sudjelovale su i sestre iz zajednica u Mostaru, iz Zagrebačke i Franjevačkog samostana, te skupina sestara iz Bijelega Polja s novakinjama, postulanticama i kandidaticama.

Istoga dana u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve biskup mons. Petar Palić otvorio je Svetu godinu. U noći 24. prosinca 2024. papa Franjo otvorio je Sveta vrata Bazilike sv. Petra u Vatikanu i tako započeo redoviti Jubilej 2025., kako je naznačeno u Buli *Spes non confundit* (Nada ne razočarava).

Prije svete Mise biskup Petar, svećenici i vjernici okupili su se u dvorištu katedrale ispred kipa Blažene Djevice Marije, Kraljice neba i zemlje i Majke Crkve, gdje je nakon molitvenoga obreda i čitanja odlomaka bule pape Franje počašćen Kristov križ kojega su uz Evanđelistar unijeli bogoslovi u katedralu te se za njima poput hodočasnika uputiše svi vjernici, svećenici i biskup Petar. Zatim je biskup blagoslovio vodu u krstionici te je njome poškropio vjernike koji su ispunili mostarsku katedralu. Misnome slavlju nazočio je generalni vikar don Nikola Menalo, biskupijski kancelar don Stipe Gale, dekani Mostarsko-duvanjske biskupije, svećenici i redovnici, bogoslovi, sjemeništarci i brojne časne sestre. Misno slavlje pratili su udruženi zborovi „Sveta Cecilija“ iz mostarske župe sv. Petra i Pavla i katedralni zbor „Marija“.

30. prosinca 2024. u provincijskom središtu u Mostaru, pod predsjedanjem provincijske predstojnice s. Franke Bagarić, održana je 33. sjednica Provincijske uprave. Na sjednici je, između ostaloga, razmotren provincijski predračun za 2025. godinu.

Održan XXVI. redovnički dan u Bijelom Polju

Dvadeset i šesti redovnički dan u Bosni i Hercegovini održan je u subotu 7. rujna u samostanu Školskih sestara franjevnika Hercegovačke provincije u Bijelom Polju kraj Mostara pod motom ...*da budemo brižni njegovatelji evanđeoskog sjemena...* (Molitva Jubileja 2025.)

Otvarajući skup na kojem je sudjelovalo 240 redovnika i redovnica, predsjednica Konfederacije viših redovničkih poglavara i poglavara Bosne i Hercegovine s. Željka Dramac izrazila je svima dobrodošlicu te zaželjela „da sjeme Evanđelja njegujemo, zalijevamo, hranimo, da u svakome od nas i u našim zajednicama ono raste i dozrijeva“.

Nazočne je, u ime biskupa Bosne i Hercegovine, pozdravio banjolučki biskup Željko Majić, potaknuvši ih da budu živa Crkva na njivi Gospodnjoj i potpora malom stadu.

U ime domaćina, nazočne je pozdravila provincijska predstojnica s. Franka Bagarić izrazivši zahvalnost i radost što se ovogodišnji Redovnički dan održava u okrilju njihove bjelopoljske zajednice. Skup je moderirala s. Zdenka Kozina, članica Školskih sestara franjevnika Provincije Svete obitelji u Hercegovini. Tema skupa bila je u znaku 800. obljetnice rana sv. Franje koju ove godine slave Crkva i Franjevački red.

Prvo predavanje pod naslovom „Ogledalo savršenstva – Franjin put do Rana kao uzor redovništva“ održao je fra Alojzije Slavko Anđelić, franjevac Mostarske provincije. Na početku svog izlaganja kazao je: „Franju je ljubav prema Gospodinu nukala da ga sve više nastoji upoznati, da provodi vrijeme s njim, da čezne za njim, a Gospodin je tu ljubav nagradio darom sjedinjenja. Put kojim je on hodio, nije samo namijenjen Manjoj braći ili člano-

vima Drugog ili Trećeg reda svetoga Franje. Put koji vodi do sjedinjenja i savršenstva namijenjen je svima. Gospodin Isus je začetnik i dovršitelj svetosti, ali su i vjernici pozvani sve činiti kako bi mu dopustili da djeluje u njihovim životima.“

U nastavku je predavač na temelju djela *Pismo sestrama o savršenom životu* koje se pripisuje svetom Bonaventuri, nasljedovatelju svetoga Franje naveo neke elemente duhovnoga života koje svaki redovnik i redovnica trebaju imati u svome životu kako bi hodili putem savršenstva (poznavanje sebe, prava poniznost, savršeno siromaštvo, šutnja i šutljivost, molitva, razmatranje Isusove muke i smrti, savršena ljubav prema Bogu, ustrajnost do konca). Tako sv. Bonaventura navodi neophodan uvjet – poznavanje sebe. „Ispitima savjesti i samopromatranjem trebamo upoznavati sebe, okrenuti našu pažnju na Svetoga kojemu se suobličavamo po njegovoj milosti. Ako je duh čovječji zarobljen, nije u stanju naći sebe kao Božju sliku. Prethodni korak samospoznaje nas prirodno vodi prema poniznosti. Poniznost je priznati da bismo bili ništavilo bez njegove milosti koja u nama čini svako dobro. Radikalno siromaštvo za Franju je bio još jedan način otvaranja Božjoj Ljubavi, uzdanje u njegovu Providnost, koracanje putem savršenstva.“

Zatim je predavač istaknuo: „Na platnu života svetog Franje tišina i osamljenost su izvezle najljepše vezove, dostojne kraljevskih dragulja – Isusovih svetih rana. Šutnja je važna pomoć redovniku koji stremlji za savršenstvom. Dok čovjek zadržava svoj jezik, promišlja o svojim putovima i postaje svjestan svojih nedostataka, slaboga napretka to ga dovodi da kaje. Stoga da bi redovnik ostao u tišini, mora se nekad odmaknuti, odvojiti u samoću.“

Kako bismo napredovali u savršenstvu, trebamo vježbati svoju dušu u trajnoj molitvi. Molitva je „posuda kojom se milost Duha Svetoga zahvaća iz preobilnog izvora Presvetog Trojstva. Kajanje je prvi stupanj gdje sada onu svoju grješnost koju smo u sebi upoznali donosimo pred Gospodina ponizno i molimo milosrđe. To nas onda vodi k davanju hvale Gospodinu za svu njegovu ljubav koju nam iskazuje. Treći važan korak je usmjerenost na ono što molimo. To je usmjerenost na nakanu, ali još više na samoga Boga. To je stalno odvratanje od lutanja i obraćenje Gospodinu.“

Nadalje je predavač istaknuo kako nas „Franevačka tradicija uči da predmet našega razmatranja često mora biti Isusova muka i smrt na križu. Naše srce je Božji oltar na kojemu treba uvijek gorjeti vatra jake ljubavi. A ova vatra se održava drvom križa i prisjećanjem njegove Muke.“ Predavač je potaknuo okupljene redovnike i redovnice: „Učinimo sve da u našoj molitvi i razmatranju Isusova muka i smrt zauzmu jedinstveno mjesto. Dopustimo Gospodinu da u nama zapali vatru svoje Ljubavi, a mi, ljubeći Njega, izgorimo do savršenstva.“

„Uza sve spomenute korake, sv. Bonaventura još ističe ustrajnost povrh svega. Zato sve dobre navike, krjeposti, sve načine okretanja Bogu, otvaranja njegovoj ljubavi, treba čuvati i ustrajati u njima do kraja. Kad je teško, i kada se čini besmisleno, nekorisno, treba ustrajati. Ustrajnost je najbolji znak naše ljubavi“, naglasio je predavač.

Na kraju svoga predavanja fra Alojzije Slavko dodao je još jedan element i poticaj na Franjonom putu savršenstva – odnos prema Bl. Djevici Mariji, Presvetoj Bogorodici. „Pozvani smo graditi svoj odnos s Gospom od Anđela kako bi nam ona posredovala sve milosti potrebne na putu savršenstva.“

Drugo predavanje „Križ – izraz i model slobodne i darovane Ljubavi održala je s. Matija Pačar, ŠSF Mostarske provincije. U svom predavanju promišljala je o križu, onako kako ga je i sv. Franjo proživljavao. „Vjerujem da nam upravo njegov primjer može pomoći da shvatimo kako naše posvećenje započinje promatranjem Krista Preobraženoga ali se dinamika našeg posvećenja najviše pokazuje u suočenju s križem. (Usp.

CV 14) Suočiti se s križem svakako nije samo divljenje pred tom Tajnom nego je to pravi Susret s Ljubavlju koja se otkriva i koja nas na poseban način poziva da ju ovom svijetu navijestimo. Onaj tko uđe u dijalog s Križem spozna je Božju ljepotu o kojoj govori Augustin, ljepotu koja se rasprostire od neba do zemlje, od rađanja do smrti. Iz osobnog dijaloga s Raspetim sv. Franjo, pred kraj svoga života, piše one najljepše riječi hvalospjeva u kojem zahvaljuje Bogu i hvali ga po svakom stvoru. U baštinu nama franjevcima ovaj je ponizni sveti čovjek ostavio duhovnost protkanu Otajstvom Križa. I to ne smije biti samo divljenje pred tom Tajnom nego stvaranje živog odnosa s Raspetim, ulazak u dijalog s Njim.“

Sestra Matija se upitala: „Koliko smo mi danas doista u dijalogu s Kristom? Koliko se damo dotaknuti i preobraziti Križem? Postaju li naši razgovori površni? Naši odnosi hladni? Naša vjera formalizirana? Iako smo položili zavjete, iako smo posvetili život upravo tom zaručničkom odnosu, jesmo li ipak ponekad preuski jer promatramo vlastitim očima i ne dopuštamo da nas Križ promijeni?“

„Razmišljajući o Križu kao izvoru i modelu slobodne i darovane ljubavi“ – predavačica je potaknula okupljene da se „pokušaju staviti u dijalog s riječima koje nam Isus s križa upućuje, Oče, oprostite im jer ne znaju što čine (Lk 23,33), Još danas bit ćeš sa mnom u Raju (Lk 23,39-43), Evo ti majke (Iv 19,26), Bože moj, zašto si me ostavio?, Žedan sam (Iv 19, 28), Dovođen je (Iv 19,30), U ruke tvoj predajem duh svoj! (Lk 23, 46).

Na kraju svoga izlaganja s. Matija je kazala: „Poziv svakoga od nas jest otkriti Istinu o sebi a ta nas Istina oslobađa za istinsku radost. Naši utemeljitelji, poput sv. Franje ostavili su nam pravila ali ta pravila nisu ispunjenje radosti. Ona su samo dar da činimo onoliko koliko je nama moguće. Radost i mir se postiže kada činimo ono što nam je moguće i kada na granici naših mogućnosti znamo predati sve u Božje ruke, vjerujući da On poziva. Franjino pravilo je Franjin odgovor ljubavi na ove Riječi s križa. Ali ono nije nastalo kao neka romantična pjesma nego kao plod njegove nutarnje borbe sa sobom i s Evanđeljem. Zato je za Franju Križ izvor i model slobodne i darovane ljubavi jer je duboko u sebi razumio da prava radost nije u idealnim okolnostima, u toplim osjećajima, ugodnom življenju, savršenom obdržavanju nekog reda. Prava radost za Franju je ljubav, a ljubav je biti za drugoga, umrijeti za drugoga. Jer i sam nam Isus kaže da nema veće ljubavi od one koja život svoj položi za svoje prijatelje. (Usp. Iv 15,13).

Misno je slavlje predslavio biskup Majić u suslavlju petnaestak svećenika. Za vrijeme euharistijskog slavlja pjevao je i svirao Zbor Školskih sestara franjevki hercegovačke Provincije pod ravnanjem s. Ivane Džeba.

Nakon objeda, uslijedilo je razgledavanje samostana, a o povijesti sestara Hercegovačke provincije i zajednice u Bijelom Polju govorila je s. Dominika Anić, članica Uprave. U popodnevnom satima održana je sjednica Izvršnog odbora Konferencije (za članove), a ostali sudionici su organizirali vrijeme prema osobnom rasporedu. (KVRPP BiH)

Polaganje prvih redovničkih zavjeta s. Anamarije Bakula

Na veliku 800. franjevačku obljetnicu, 17. rujna 2024., na dan u koji slavimo Franjinu suobličnost Kristu po svetim ranama, imala sam tu milost da ja, s. Anamarija Bakula, položim svoje Prve privremene redovničke zavjete. Dan ranije, na koncu sv. Mise u našoj kapelici sv. Franje u Bijelome Polju, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo Grbeš blagoslovio je moj habit, a u ruke mi ga je predala kućna predstojnica s. Ana Marić. Svjesna veličine tog događaja i odgovornosti koje redovničko odijelo sa sobom nosi, te da je to na neki način pristanak na doživotni proces obraćenja, uslijedile su zadnje pripreme moga srca za veliki sutrašnji dan.

U samostanskim hodnicima u Bijelome Polju na blagdan Rana našeg serafskog oca mogla se osjetiti radost i uzbuđenje. Primila sam mnogo sestrinskog ohrabrenja i potpore na čemu sam jako zahvalna, a duboko vjerujem da me snaga brojnih molitava koje su bile izrečene taj dan nosila. Euharistijsko slavlje započelo je svečanom procesijom kroz samostanski klaustar kroz koji sam radosno koracala zajedno sa svojom novicijatskom kolegicom s. Ivanom Džeko iz Bosansko-hrvatske provincije te uz pratnju provincijske predstojnice s. Franke Bagarčić, odgojiteljice s. Marijane Selak, provincijala fra Jozu Grbeša koji je predslavio misno slavlje i svećenika koncelebranata.

U poticajnoj homiliji o. Provincijal je istaknuo važnost potrebe za vlastitom promjenom jer „sve se mijenja, kad se mi mijenjamo“. Rekao je da nas upravo naš habit, koji je odijelo i „znak postojanosti, nježnosti i snage“, treba uvijek vodit k želji za promjenom, da budemo uistinu ljudi svjetla. Fra Jozo je pobliže objasnio zavjete siromaštva, čistoće i poslušnosti, te se dotaknuo velikog franjevačkog jubileja – 800 godina od Franjine stigmatizacije. Govorio je kako su Franjine stigme znakovi patnje, ali i ljubavi, te da upravo to dvoje oblikuje jednu osobu.

Nakon homilije uslijedio je obred zavjetovanja. Fra Jozo je položio nada mnogom ruke i zazvao Božju pomoć i milost uz koju je jedino moguće izvršiti svoje zavjete. Zatim sam u ruke provincijske predstojnice s. Franke obećala *Bogu Ocu, svetom i svemogućem, da ću na godinu dana živjeti u poslušnosti, siromaštvu i čistoći* izričući obrazac zavjetovanja s *vjerom i čvrstom voljom* u prisutnosti sestara, moje obitelji, rodbine i prijatelja.

Na koncu sv. Mise s. Franka mi je čestitala i majčinski me ohrabrila. Osvrnuvši se na geslo koje sam izabrala, govorila je o dubokom odnosu s Kristom koji trebam nastojati gajiti i čuvati cijeli svoj život, te da ću tako iz Kristove bezgranične ljubavi i prihvaćanja moći

nositi svjetlo nade u sve druge odnose. Nakon svečanog misnog slavlja nastavili smo dijeliti radost zajedništva i ovog milosnog dana u obnovljenim prostorijama „starog“ samostana.

Cijeli je dan bio prožet franjevačkim duhom i porukom. Otajstvo koje se dogodilo na La Verni za mene je poziv da i ja pronađem svoj put potpunog prijanjanja uz Gospodina i Njegovu svetu volju, te da ga poput našeg sv. Franje slijedim „ogoljena“ od svega, a osobito od same sebe. Zahvalna sam Mu na daru duhovnog poziva i na redovničkoj obitelji u koju me, po svojem ljubavlju ispunjenom naumu, smjestio.

s. Anamarija Bakula

Čestitka Provincijske predstojnice

Mnogopoštovani o. provincijale, fra Jozo! Poštovani svećenici! Dragi roditelji s. Anamarije, Anita i Dalibore, braćo Josipe i Roberte, bako Slavka, rodbino i prijatelji. Drage sestre naše Bosansko-hrvatske provincije. Drage sestre!

Napose pozdrav i čestitka našoj s. Ivani Džeko koja je prije dva dana položila prve zavjete u Sarajevu, a godinu novicijata provela sa sestrom Anamarijom ovdje u Bijelom Polju. Sve vas srdačno pozdravljam i zahvaljujem za slavlje svete euharistije kojim smo dali hvalu Bogu za život s. Anamarije, koja je danas obukla redovnički habit i položila prve zavjete.

Svaki je čovjek pozvan na svetost. No odziv na svetost života čudo je Božjeg zahvata u život svakog pojedinca. Draga s. Anamarija, tvoj je poziv čudo po kojem je Bog učinio zahvat u tvome srcu. U mnoštvu lažnih glasova marketinga koje slušamo, u mnoštvu ponuda koje nam se agresivno nameću, prepoznati Božji glas u svom srcu i na njega se odazvati je čudo. Pozornost duha na Riječ Božju osposobljava nas da ju pohranimo u svoj razum i svoje srce i ona će u svoje vrijeme donijeti plod.

„Ovce moje slušaju glas moj; ja ih poznajem i one idu za mnom“ (Iv 10,27). Ove riječi donosi nam evanđelist Ivan a ti si ih, s. Anamarija, na početku svog redovničkog života uzela za misao vodilju. Što one znače? Ponajprije nam pripućuju da Bog govori i da si ti to čula i da slušanjem toga glasa s Njim želiš uspostaviti odnos uzajamne pripadnosti u punom povjerenju. Isus želi da taj odnos postane odraz onoga odnosa što ga On sam ima s Ocem, „da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu da svijet uzvjeruje da si me ti poslao“ (Iv 17,21).

U čežnji za tim odnosom ti si danas pred Gospodinom i ovom Zajednicom položile svoje prve redovničke zavjete čistoće, siromaštva i poslušnosti. Dajući zavjete Bogu želiš po njima biti prepoznatljiva i Bog te želi po njima prepoznavati „On poznaje svoje“ u biblijskom smislu znači poznaje i ljubi. Dok nas Gospodin „čita iznutra“, on nas voli i prihvaća takvima kakvi jesmo. Ako ga slušamo, otkrivamo upravo to da nas Gospodin voli i naš odnos s njim po slušanju prerasta u povjerenje i prijateljstvo. Prijateljstvo s Kristom neka te pou-

čava da ljubiš Zajednicu i sestrinstvo. Da pre-tječeš druge u poštovanju! Da u revnosti budeš hitra, u duhu gorljiva. Gospodinu služi! U nadi budi radosna, u nevolji strpljiva, u molitvi postojana! Zauzimaj se za dobro pred svima i koliko je do tebe, u miru budi sa svim ljudima! (Usp. Rim 12, 10-18).

Danas se spominjemo 800-te obljetnice Rana sv. Franje koje nam svjedoče o jednom žaru i čežnji potpunog suobličenja Kristu. Po toj čežnji Gospodin u Franjinoj duši ostavlja žar čudesne ljubavi a na njegovo tijelo utiskuje rane Gospodina našega Isusa Krista.

Draga s. Anamarija, poznavanje i slušanje Gospodinova glasa neka u tvojoj duši ostavlja žar čudesne ljubavi koja će tvojim danima davati smisao, snagu i ohrabrenje. Na ovom putu neka ti sv. Franjo i Blažena Djevica Marija budu zagovornici a mi ćemo te pratiti svojom molitvom.

Vama dragi roditelji, rodbino i prijatelji zahvaljujem za svu dobrotu i ljubav koju ste

utkali u život s. Anamarije. Hvala što ćete je i dalje pratiti i biti podrška svojom blizinom.

Poštovani provincijale, fra Jozo, hvala što ste predslavili ovu sv. Misu s obredom polaganja prvih zavjeta naše s. Anamarije Bakula. Hvala za podršku i bratsku blizinu koju nam iskazujete, izdvajanjem vremena i poticajima iz vašeg bogatog iskustva, kad god vam je to moguće. Želimo Vam zagovor serafskih svetaca i BDM u službi bratstvu Hercegovačke franjevačke provincije i puku Božjem.

Tijekom tri godine početne formacije s. Anamariju pratile su s. Slavica i s. Marijana kojima od srca zahvaljujem. Zahvaljujem našem sestarskom zboru, kojim ravna s. Irena, a koji svojim skladnim i prikladnim pjevanjem prati sve naše susrete. Hvala sestrama ovoga samostana s kućnom predstojnicom s. Anom za gostoprinstvo i puno toga što učine da bi nam boravak ovdje bio ugodan. Nakon čestitanja s. Anamariji poći ćemo u stari samostan na druženje i objed za kojeg se pobrinula s. Vinka.

Zahvalno slovo s. Anamarije

Mnogopoštovani provincijale fra Jozo, draga s. Franka, provincijska predstojnice, draga braćo svećenici, moji dragi roditelji, drage sestre, obitelji, rodbino i prijatelji, sve vas u Gospodinu srdačno pozdravljam. Svatko je od vas svojom prisutnošću utkao dio sebe u ovaj milosni dan i obogatio ga na poseban način.

Prvo želim zahvaliti Gospodinu koji mi je kroz brojne dobre ljude u mom životu dao puno milosti. Dao mi je ono što nisam mogla ni pomisliti ili zaželjeti, a to je bezuvjetna ljubav. Ona se toliko puta i na toliko načina darovala mom srcu, i to bez ikakvog računa.

Upravo je ta Ljubav bila prisutna na sv. Misi koju je danas predslavio provincijal fra Jozo Grbeš na čemu sam mu zahvalna kao i na jučerašnjem blagoslovu habita. Hvala Vam, fra Jozo, na dubokim bratskim i ohrabrujućim riječima koje ste nam danas, kao i u mnogim drugim prigodama uputili, a koje svjedoče iskustvo žive vjere i ljubavi prema Kristu. Zahvaljujem s. Franki Bagarić koja je u ime Majke Crkve primila moje zavjete, kao i s. Zdenki Kozina koja me prije tri godine sestrički primila u ovaj samostan. Vi ste se uvijek radovala mojim malim koracima koje sam činila u ovoj redovničkoj obitelji. U svakom razgovoru bile ste pune motivirajućih riječi koje sam doživjela kao neki „vjetar u leđa“ i znala sam da me taj vjetar gura naprijed čuvajući mi leđa.

Oni koji su me prvi naučili što je ljubav bili su moji dragi roditelji Dalibor i Anita preko kojih mi je Gospodin udijelio najveći dar – dar života. Svojim životom pokazivali su mi važnost ustrajnosti i borbe do kraja, čak i kada sve izgleda beznadno. Uvijek je tu Onaj kojemu ništa nije nemoguće. Na tome vam zahvaljujem, kao i na velikoj podršci koju sam od vas bez iznimke primala, pa i onda kad vam moj put nije bio najjasniji.

Kroz ove tri godine početne formacije majčinskim brižljivim pogledom pratile su me moje

odgajateljice, s. Slavica Barbarić i s. Marijana Selak. Hvala Vam što sam osjetila kao da su moje borbe i vaše borbe jer ste se uvijek bile voljne boriti sa mnom. Stajale ste čvrsto uz me pune razumijevanja i prihvaćanja. Nastojale ste mi prenijeti znanje koje će mi pomoći da otkrijem Gospodina u dubinama svoga srca. Hvala Vam što ste naglašavale važnost sadašnjeg trenutka jer je jedino živeći „sada“ i „ovdje“ moguće osjetiti mir koji Gospodin daje.

Također posebnu zahvalu želim izreći i s. Ani Marić, kućnoj predstojnici, kao i svim sestrama bjelopoljske zajednice, sestrama s kojima sam bila na dužnosti u kuhinji, šivaonici, vrtiću, u okolišu, kao i kandidaticama, postulantici i novakinjama. Vi ste te koje ste sa mnom dijelile svakodnevicu i upravo mi u toj svakodnevici i običnosti života svjedočile Božju veličinu na razne načine. Gospodin se uvijek pobrinuo da pošalje barem jednu od vas da me nasmije, zagrlji, utješi, ohrabri, da me vašim primjerom potakne da se opredijelim za nešto više, da ne budem u osrednjosti. Hvala svim sestrama Provincije. Zahvalna sam dobrom Bogu što me baš ovdje doveo i smatram milošću što sam dio ove velike obitelji.

Želim zahvaliti i braći fratrima i sestrama iz moje rodne župe s kojima sam provodila puno vremena u svojim srednjoškolskim danima. Vi ste svojim životom i ponekim suptilnim i nenametljivim riječima vezanim uz Gospodina Isusa odigrali važnu ulogu u mom duhovnom životu kao i opredjeljenju za poziv na redovnički život. Uz vas sam osjetila koliko je Krist živ i sveprisutan.

Hvala i sestrama Bosansko-hrvatske provincije na čelu sa s. Željkom Dramac s kojima sam se u ovoj godini imala puno prigoda susresti. Uistinu svaki susret bio je bogat sestričkom brižljivošću, otvorenošću kao i ohrabrenjem da ustrajem u zvanju. Hvala što ste me pratile ovih nekoliko dana svojom molitvom. Posebno hvala mojoj dragoj kolegici s. Ivani Džeko koju je Gospodin sam čudesno providio u ovoj

novicijatskoj godini. Često sam čula od sestara da godinu novicijata treba što bolje iskoristiti jer je ovo osobito povlašteno vrijeme produblivanja poziva, velikih milosti i ukorjenjivanja u Zajednicu, a meni je čast što sam baš tu godinu mogla provesti s tobom. Božja ljubav mi se kroz tebe mnogo puta očitovala, a najviše kroz tvoju sestrinsku obzirnost, prihvaćanje, podršku i osjećaj za dijeljenje.

Draga obitelji, rodbino i prijatelji hvala vam što dijelite sa mnom ovaj milosni dan, kao i brojne

druge radosti života. Hvala što je moj put popločan vašim molitvama i iskazima ljubavi.

Svjesna sam da su riječi često preslabe da izreknu sve ono što je u duši, stoga sam molila Gospodina da mi pomogne da svu zahvalnost pokažem svojim životom i konkretnim djelima. Preporučujem se u vaše molitve, a i ja ću moliti za sve vas da Onaj koji je sama Ljubav izlije obilje svoje milosti i blagoslova u vaša srca i srca onih s kojima živite. Mir vam i dobro!

Blagoslov samostana i kapelice na Puringaju

U četvrtak 26. rujna 2024. godine biskup mons. Petar Palić predvodio je slavlje blagoslova kapele i samostana na Puringaju – Široki Brijeg. Uz oca Biskupa na misnom slavlju sudjelovalo je pet svećenika. Slavlju su uz sestre nazočili i djelatnici *Zavoda Svete obitelji* i Udruge *Međunarodno kumstvo djetetu Herceg-Bosne*.

Svečanost je započela obredom blagoslova vode kojom su „oprani“ zidovi kapele te potom poskropljen okupljeni vjerni puk.

U propovijedi je biskup Petar, polazeći od čitanja iz knjige Propovjednika, istaknuo: „Svako postojanje se čini besmislenim ako je Bog odsutan i ako ne postoji interes za Boga. U tom smislu ovo slušanje propovjednikovih misli stavlja pred nas jednu dramu koju proživljava čovjek za kojega Bog nije živa i aktivna prisutnost u povijesti. I ako Bog nije živa i aktivna prisutnost u povijesti, onda sve gubi smisao i sve je beskorisno. Samo vjera u Boga Stvoritelja i Spasitelja, u Boga Životvorca, ispunja smislom tijek povijesti i zbivanja u svijetu i samo vjera u Boga Stvoritelja, Spasitelja i Životvorca dokida nemir ljudskoga srca i smiruje ga u istini i ljubavi.“

Biskup se potom osvrnuo na evanđeoski tekst donoseći tri koraka odnosno tri načina na koja možemo upoznati Isusa: umom, srcem i djelovanjem. Isusa možemo upoznati u katekizmu. Katekizam nas uči mnogim stvarima. Mi moramo proučavati. Iz katekizma učimo da je Isus Sin Božji koji je došao da nas spasi i da razumijemo tu Očevu ljubav iz ljepote povijesti spa-

senja. Ali ostaje činjenica da poznavanje Isusa ni kroz katekizam nije dovoljno. Poznavati ga u ovom već je jedan korak naprijed, ali potrebno je upoznati Isusa u dijalogu s Njim, razgovarati s njim u molitvi, na koljenima, inače blagoslov ove prostorije ne bi imao smisla. Vjerojatno u ovoj kući imate puno ljepših prostorija, ali nijedna neće biti ovako lijepa, ali ne po uređenju nego po tome što barem mi po vjeri znamo tko je tu. I ako ne molimo, ako ne razgovaramo s Isusom, ne poznajemo ga. I treći korak ili treći način da upoznamo Isusa je slijediti ga, ići za njim, hodati s njim i slijediti njegove staze. I dok hodamo s njim onda ga upoznajemo jezikom djela, istaknuo je, između ostaloga o. Biskup.

Nakon popričesne molitve nazočnima se obratila provincijska predstojnica s. Franka Bagarić. Pozdravivši sve nazočne, s. Franka je kazala: „Ovo je dan u kojemu iskazujemo zahvalnost Bogu i dobrim ljudima zbog blagoslova nas, ovog samostanskog prostora i našeg novog početka. Kroz povijest naše Provincije, u vremenima ratova, mnogo toga nam je na razne načine oduzeto, ali Gospodin nam je uvijek stotruko sve uzvratio. Ovaj izraz Božje dobrote nije plod naših zasluga već dar njegove milosti. Sve nam daruje kako bi došao do našeg srca, do nas samih i kako bi nas učinio duhom spremnima. Naša želja je da ovaj prostor bude na dobro naroda Božjeg, ponajprije djece i mladih, prepoznatljiv po odgoju u vjeri i svim drugim kvalitetama koje rese čestita čovjeka.“ Na poseban način izrazila je želju da kapelica, koja je srce samostana i sestričkog zajedništva, bude mjesto sjedinjenja duše s Bogom, mjesto zahvalnosti za Božju milost i milosrđe, mjesto kajanja, opraš-

tanja, obraćenja i nadilaženja samih sebe u susretu s Božjom dobrotom.

Posebno se obratila sestrama koje čine novu zajednicu: „Drage sestre, vama Gospodin povjера da na ovom mjestu i u ovom vremenu ponajprije budete svjedokinje molitve, zajedništva, jednostavnosti, malenosti, susretljivosti i svih onih vrlina koje trebaju resiti jednu redovnicu i redovničku zajednicu. Sv. Franjo bi rekao: *Započnite radeći ono što je potrebno, zatim ono što je moguće i odjednom radite nemoguće*, a u svemu *tražite najprije kraljevstvo Božje i pravедnost njegovu, a drugo će vam se nadodati!*“

Riječi zahvale uputila je svima onima koji su zaslužni za ostvarenje ovoga djela: „Ovom prigodom osjećam potrebu zahvaliti fra Jozi Zovki, koji danas nije mogao biti s nama, za beskrajnu strpljivost, žrtvu, susrete, razgovore, podršku i veliko dobro koje je učinjeno po *Zavodu Svete obitelji* i udrugama *Međunarodno kumstvo djetetu Herceg-Bosne* i *Marija naša nada*. Zahvaljujem fra Ivanu Mariću, župniku i gvardijanu bratskog samostana na Širokom Brijegu za otvorenost i podršku koju ste nam i ovom prigodom iskazali. Zahvaljujem i gospođi Željki Galić i svim djelatnicima *Zavoda Svete obitelji* i udruge *Međunarodnom kumstvo djetetu Herceg-Bosne* koji su brinuli o „Zavodu“ kao o vlastitoj kući te molitvom poticali i ukazivali na potencijal ovoga djela.

Nakon mise biskup Petar je u nazočnosti sestara blagoslovio samostan, a zajedništvo je nastavljeno u samostanskom blagovalištu.

Provincijsko hodočašće na Široki Brijeg

U subotu 5. listopada 2024. godine stotinjak sestara Provincije hodočastilo je u Gospino svetište na Široki Brijeg gdje je upriličena prva mjesečna duhovna obnova za sestre u ovoj školskoj godini.

Obnova je tradicionalno započela okupljanjem i molitvom na mjestu mučeničkog stradanja fratar Hercegovačke franjevačke provincije. Okupljenim sestrama obratila se provincijska predstojnica s. Franka Bagarić riječima: „Drage sestre, dok stojimo nad stratištem širokobrijeških mučenika, dopustimo da tišina utrobe ove zemlje na par trenutaka učini našu tišinu budnom i zahvalnom. Zahvalnom za njihovu žrtvu, za njihovo življenje karizme koja je bila toliko snažna da su život darovali za ideal vjere i istine. Gradili su na ugaonom kamenu koji je Krist i posvjedočili su veliko otajstvo Njegove prisutnosti u njima. Ovo mjesto poziva naš duh u tišinu kako bi ga poučio da bolje upozna stvarnost poštujući je u njenoj srži. Pripravimo sebi danas takvo ozračje da naš duh može biti u tišini i samovati u Bogu.“

Nakon prigodne meditacije sestre su se, moleći kronicu, uputile prema crkvi Uznesenja

Blažene Djevice Marije gdje se najprije zaočila himna širokobriješkoj Gospi a onda uslijedila molitva Trećeg časa. Potom je s. Franka pozdravila sestre i zahvalila gvardijanu fra Ivanu Mariću na srdačnoj bratskoj dobrodošlici i raspoloživosti.

Fra Ivan je predvodio pokorničko bogoslužje. U svjetlu Božje Riječi (Ef 5,1-14; Mt 22,34-40) upriličio je ispit savjesti i pripremu za sakrament pomirenja. Kasnije je u samostanskoj dvorani održao i nagovor na temu „Pozdrav sv. Franje Blaženoj Djevici Mariji“.

Nakon uvodne molitve sv. Franje *Pozdrav Blaženoj Djevici Mariji* fra Ivan je istaknuo važnost koju je ovaj tekst imao u razvoju marijanske pobožnosti u svim redovima te o franjevačkom pristupu BDM koju sv. Franjo časti ne kao neku Gospođu nego kao Božje stvorenje u kojem se očitovala Božja milost. „Marija je odigrala važnu ulogu u životu sv. Franje. U svojim molitvama, pismima, nagovorima gotovo je nikad ne izostavlja. Iz njegova primjera naučimo i mi u svojoj pobožnosti dati prikladno mjesto Isusovoj Majci gradeći sinovski odnos prema njoj“ naglasio je fra Ivan. Nadalje je izložio kako Franjin odnos

prema Djevici Mariji nije bio uvjetovan posebnim duhovnim iskustvom nego je on bila plod obiteljskog odgoja u vjeri i mnogih prigoda u kojima se susretao s marijanskim otajstvom. „Franjina marijanska pobožnost može se sažeti na sljedeći način: u Crkvi živjeti kao Marija“, Na taj se način nudi i jedan drugačiji pogled na Crkvu, jer se u njoj ne gleda samo ono izvanjsko, hijerarhijsko-strukturalno, nego i njena duhovna nutrina, ono što se nalazi u njezinim temeljima, jer se ona izravno po-

vezuje s duhovskim događajem. Tumačenjem Marije otkriva se i značenje same Crkve, koja je od početka povezana s Marijom. Marija, Bogorodica i Majka, Crkvi uvijek služi kao primjer, zaključio je fra Ivan.

Nakon predavanja sestre su se ponovno okupile u crkvi na euharistijsko slavlje, a hodočasnikički dan završio je pohodnom i razgledavanjem *Zavoda Svete obitelji* na Puringaju.

Listopadski međugorski jubileji

Mjesec listopad ima ne samo svoju raskoš u prirodi, nego i snažnu duhovnu prisutnost, napose pod ovim međugorskim podnebljem. Gospin je mjesec! Rekli bismo sve isto kao i prošle jeseni, a opet sve je u novosti ruha i duha. Na poseban je način oživio prošlost u događaju kojemu su nazočile brojne sestre iz naših zajednica.

Poseban razlog za proslavu zajedništva imale smo 13. listopada 2024. godine. Naša s.

Rozarija Radić, koja je prošle godine proslavila 90. rođendan, proslavila je biserni jubilej, 70 godina redovničkog života, „krunu“ svog predanja Bogu u službi Crkve. Istog dana proslavili smo i 30 godina postojanja samostana „Rane sv. Franje“ u Međugorju. Središnji događaj svakako je bila sveta Euharistija koju je slavio naš duhovnik fra Tomislav Pervan.

U homiliji, tumačeći tekst svetog evanđelja o bogatom mladiću, fra Tomislav je naglasio da

je čovjek bogotražitelj, da bez Boga ne može. Zato ovaj mladić dolazi Gospodinu i pita ga što mu je činiti da baštini život vječni. Ostalo mu i onako ne manjka. Sva ta zemaljska dobra ne ispunjavaju ga, premda, kako priznaje, obdržava Božje zapovijedi... Njemu treba nešto dublje, snažnije da baštini život vječni kao vrhunac čovjekova postojanja. Isus mu savjetuje da proda sve što ima i podijeli siromasima. Na ove Isusove riječi mladiću se smrknulo i smrknut je otišao.

Fra Tomislav se potom osvrnuo na veliki broj onih koji su prošli kroz naše redovničke zajednice. „Svi mi znamo koliki su došli i prošli u našim zajednicama i na koncu toliki su ostali, a toliki su i napustili. Pitam se ima li ih sretnih? Je li ih život usrećio, jesu li ih brak, bogatstvo i karijera usrećili? Gospodin je takav. On baca svoju udicu. Baca udicu na svakoga od nas i svatko od nas taj je poziv osjetio i na neki način odgovorio: Gospodine evo me. Ne isplati se vraćati i otimati. Što se čovjek više vraća i otima tim više ga udica boli. Upravo kao kod ribe. Kad se riba uhvati na udicu mora se pustiti jer ako se vraća udica se još više zabija u usne i krvari. Tako isto i čovjek. Ako se otimamo Gospodinu nismo sretni, krvarimo“, zaključio je fra Tomislav.

Biserna s. Rozarija

Biserom „urešena“ s. Rozarija nosi u sebi lijepa sjećanja na protekli život, još od pučkoškolskih dana. Osnovno obrazovanje završila je u našoj sestarskoj školi, nadomak njezine roditeljske kuće u Potocima. Uspomene na učiteljice, s. Benitu i s. Sebastijanu, još su svježije, „kao da je bilo jučer“. U nju su ucjepljivale ne samo znanje nego i zdrave i uzvišene kršćanske i ljudske vrijednosti, nastavljajući na one temelje što ih je ponijela iz svoje obitelji.

U samostan dolazi 28. prosinca 1952. kao jedina kćerka, uz dva brata, obitelji Jure i Mare Radić. S. Rozarija je, kao i druge djevojke koje su u to vrijeme željele doći u našu zajednicu, morala pričekati mogućnost prijema djevojaka i ponovno osnivanje novicijata koji je

zbog teških političkih situacija naše zajednice bio ukinut 1948. godine. Ponovno je otvoren 1954. godine.

Na blagdan Blažene Djevice Marije od krunice, 7. listopada, sedam je mladih djevojaka, među kojima je bila i sestra Rozarija, započelo svoje prve korake redovničkog života. Bila je to godina novih mladica naše provincije, a uslijedile su godine u kojima se Zajednica ubrzano širila novim duhovnim zvanjima iz hercegovačkih obitelji. Ova je skupina sestara zanimljiva još i po izboru redovničkih imena – sva su povezana uz ime Blažene Djevice Marije (s. Regina Galić, s. Maristela Jelčić, s. Anuncijata Čužić, s. Lijerka Čužić, s. Rozarija Radić, s. Mirjana Galić i s. Alma Češkić). Razlog je u marijanskoj 1954. godini proglašenoj u spomen na sto godina proglašenja dogme o Bezgrješnom začecu BDM. Prve redovničke zavjete položile su 8. listopada 1955., a doživotne 8. prosinca 1958. godine.

S. Rozarija, nakon dvadesetogodišnjeg djelovanja, iz rodne Hercegovine odlazi u Zagreb gdje ostaje do 2022. godine. Vrijeme je to daljnje redovničke, intelektualne i kulturne formacije gdje se svesrdno angažirala. Diplomirala je na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu (1982.) te religioznu pedagogiju i katehetiku na Katehetskom institutu.

Njezina duša, kroz duge godine, progovarala je kroz sliku. Svojim je umjetničkim slikama nadahnjivala čovjeka da otkrije ljepotu Božje nazočnosti u svemu stvorenom. Jednostavna franjevka, u svoj je životnih hod i umjetnički izričaj uprisutnila i duh svetog Franje Asiškog. Nije mogla odoljeti da o njemu ne progovori kistom i prekrasnim bojama. „...prepoznatljivim rukopisom njeguje vrijednosti likovne tradicije dajući znanom svoj umjetnički pečat i u motivima inspiriranim prizorima kršćanske ikonografije te u krajolicima. Razumljivo da je Evanđelje kao vodilja u svakodnevnom životu s. Rozariji Radić postalo konstanta izraza, u temama koje su stoljećima privlačile najveće umjetnike, i bila sadržajna osnova stilskih perioda prošlosti. Ta i takova izuzetna umjetnička baština nužno utječe na moderne i suvremene umjetnike te se njen trag osjeća i u pristupu s. Rozarije Radić. Ali u tom općem itekako je snažno opredmećena figura-cija njenog slikarskog stava, tretman likova i prostora, s ugodajnošću koja prožima ukupnost scene. Dakako, i koloristička ravnoteža, i ona umirenih tonskih partija i jačih kromatskih akcenata...“ (Špoljarić, 2020.).

Svoje je radove izlagala na preko 150 skupnih i samostalnih izložbi u domovini i inozemstvu. Članica je Hrvatskog društva likovnih umjetnika i Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske te dugogodišnja suradnica Slikarske majstorske radionice Ivančić-Reiser u Zagrebu.

U razgovoru sa s. Rozarijom za naše provincijsko glasilo izrazila je želju da nastavi slikati jer, kako kaže, nije sve dovršeno. Ali sada je na moru njezina života nastala utiha, obožavana ljubavlju i brigom sestara u kući: „Možda uvijek ne izrekнем zahvalu, ali dragi Bog

zna i On će na svoj način biti njihova nagrada. Evo, dođe vrijeme kada se ne sjetite puno toga, a bilo je dobro i pozitivno. Svakako zahvalna sam Bogu za tolike radosne i blagoslovljene dane koje sam živjela kao redovnica. Još bi voljela vidjeti izložbu svojih slika u Bijelom Polju. Rekla mi je sestra Provincijalka da je sve u pripremi. Tako, na kraju Bijelo Polje ostaje ono odakle sam pošla i gdje se vraćam“, kazala je.

Samostan „Rane sv. Franje“ u Međugorju – oaza sestarskog zajedništva

Naviknute smo već više puta kroz našu povijest da pred vihorom zla moramo napustiti naše „gnijezdo“, Mostar, Bijelo Polje... Tako izgleda da dok, s jedne strane, gradimo i ugrađujemo se u ono što gradimo, s druge strane imamo spremne kovčege za odlazak, ostavljajući svoje „gnijezdo“ na milost i nemilost onima koji nas progone. I onda kada se ponovno pojavi sunce mira, kao i poslije Domovinskog rata, vraćamo se, nalazeći samo ruševine našeg samostana, naše kapelice, groblja... Samo je netaknuta Gospina špilja (iz 1954.) u samostanskom parku. Majka je nad svim bdjela i čuvala „ostatke ostataka“ za svoje sestre. Rasvjetljavala put i usmjeravala korake.

Godine 1994. sestre su uselile u tek sagrađenu kuću na rubnom djelu župe Međugorja, u Donjim Baraćima. Zvono međugorske crkve svakim je danom odzvanjalo mirom, sigurnošću i buđenjem bez straha. Brdo ukazanja s jedne strane a Križevac s druge, ti budni čuvari, kao štitom su zaklanjali sestre i njihov samostan dok su danonoćno sklapale i srce i ruke u zahvalu za tu divnu Božju naklonost.

I evo danas je već trideset godina da sestre pod Gospinim okriljem žive u tišini i miru, vjerne svom poslanju i predanosti Bogu. U srcu je samostana kapelica, ukrašena mozaicima pok. s. Milene Tomas, mjesto okupljanja oko Kristova oltara, osobne i zajedničke molitve, izvora snage i svetosti života.

Osvrćući se na 30 godina samostana, provincijska predstojnica s. Franka u svom je

čestitarskom slovu kazala: „Useljavanje sestara u ovaj samostan godine 1994. bilo je od iznimne važnosti za cijelu Provinciju, jer je postao zaklon za mnoge ratom protjerane sestre. I ne samo to, ovaj samostan postaje sabirno mjesto za naša duhovna okupljanja kao i za sva važnija događanja u Provinciji. U onom jučer kao i ovom danas, sestre ove zajednice crpile su i crpe Božje ohrabrenje u ovoj kapelici kroz euharistiju, zajedničku i osobnu molitvu i kroz samostansko zajedništvo. Važan nam je ovaj samostan kao građevina, ali prije svega zbog sestara koje su u njemu živjele proteklih 30 godina. One su svojim zajedništvom, molitvom i djelatnostima pisale i pišu njegovu povijest. Danas iz njega obavljaju djelatnosti u udruzi „Majka Krispina“, katehiziraju u školama i župama, vode sakristije i održavaju crkveno ruho u susjednim župama i o onima za

koje znamo da nema tko voditi brigu. Ovaj je samostan napose prepoznatljiv po radionici pečenja hostija za župu Međugorje i mnoge župe po Hercegovini i šire. Uz ove djelatnosti sestre kuhaju za samostansku zajednicu, brinu za rublje, kuću i okoliš, dvore bolesne sestre, njeguju gostoprimstvo...“

Zajednički objed, pjesma, radosni i živahni susreti i razgovori među sestrama odavali su ljepotu zdravog zajedništva, „kao braća zajedno živjeti.“ Živjeti ovdje gdje nebo puca od modrine i bura razgoni sve oblake.

I nastaviti ćemo! Hoditi, noseći bogatstvo zajedništva, osluškujući Božje korake na našem putu. On neka nas vodi i ne ostavi kada smo umorne od našega jučer i ovoga danas.

s. Lidija Glavaš

Od Kristovih rana do Franjinih stigmi

Redoviti susret sestara s privremenim redovničkim zavjetima održan je od 15. do 17. studenog 2024. god. Domaćin događaja bila je Bosansko-hrvatska provincija. Srdačno su nas primile i ugostile u samostanu sv. Josipa u Tučepima. Nas jedanaest juniorski iz četiri provincije, Mariborske, Bosansko-hrvatske, Splitske i Mostarske, došle smo u pratnji svojih odgojiteljica. Voditelj seminara bio je fra Miro Jelečević, član Franjevačke provincije Bosne Srebrene.

Budući da smo u godini (godinama) proslave franjevačkih jubileja tako je i tema susreta bila prilagođena ovogodišnjem događaju, 800. obljetnici rana sv. Franje: „Od Kristovih rana do Franjinih stigmi“.

Fra Miro je u svojim predavanjima, pomalo i na neuobičajen način, povezoao Franjine stigme koje su se urezale u njegove udove i uopće značenje tih istih udova u svakodnevnom životu svakog čovjeka. Tako nogama daje veliko značenje. Opisuje ih kao simbol društvenih veza, susreta. One smanjuju distancu među ljudima. S njima idemo različitim putovima ali uvijek idemo naprijed. Zaustavljanje vidi kao kaznu koja ju je Izraelski narod stavio na sebe zbog osvrtnja za „dobrim vremenima“ ropstva u Egiptu. Bijeg u prošlost vidi kao zavodljivu ideju. Noge koračaju u budućnost. Gospodina Isusa noge nose prema ljudima, drugom čovjeku, čovjeku u potrebi, izvlačeći ga iz mrtvila i osposobljujući za hod. Redovnički je život neprestano traženje Isusovih stopa. To nas uči da i mi svoje korake usmjerimo na „rubove društva“, da idemo na zabačena mjesta, ljudskim mjerilima nepristupačna, jer to je trajni poziv Isusovih učenika. Pa i Franjin je život bio određen specifičnim hodaњem, nasljedovanjem Isusa i tražeći Ga u drugima.

Za razliku od nogu, ruke imaju dvojaki simbol djelovanja, vladanja. Pružaju se na dodir kao i

na nasilje. Mogu biti ruke blagoslova i prokletstva, mogu biti u bezbroj nijansi. One su i princip vladanja. Ruke jednoga redovnika nazgled su prazne, ali u tome i jest veličina. One su stvaralačke, što god s njima učinimo dar je Božji, to nije naše nego Božje. Kad ih On puni svojim talentima i darovima ujedno nas obvezuje da ih dajemo dalje. Milost se ne može zadržati, ona se mora dijeliti. Zato redovnička ruka ne smije biti zgrčena, pohlepna... Tada ne izvršava svoj poziv. Kao što Isus svojim dodirrom liječi, oslobađa, smiruje, sv. Franjo svojim rukama grli gubavca. Zagrljaj je pobjeda nad strahom, prihvaćanje nekoga u svoj život. Tako i nas uči da gledamo u Isusa i da mi svoje ruke upotrijebimo za dobro.

Na kraju se predavač osvrnuo na središte ljudske osobe, u biblijskom smislu srce ima to značenje. Ono predstavlja važan simbol, u njemu se nalazi čovjekova misaonost, intelekt, intuicija. Bića smo koja nismo na ovaj svijet došli potpuni, dovršeni, moramo raditi na sebi, truditi se. Srce je važno za odnose sa drugima Franjo to dobro zna, zato se i veže za bližnje, brine za njih. Naše srce Gospodinovo je prijestolje, treba ga čuvati kao prostor intimnosti, bdjeti nad njim jer u njega mogu ući kako lijepe tako i ružne misli i životni trenuci. U srcu se događa neprestani susret Gospodina i njegova stvorenja.

Pod plavim nebeskim svodom, okružene morem i stablima maslina, divile smo se Božjem stvaralačkom djelu. Udisale zrak zahvalnosti i na svoj način otpjevale pjesmu stvorova. Hvala Gospodinu za svaki susret, svaki osmjeh i lijepu riječ. Svoj smo susret završile hodočašćem u svetište Majke Božje Lurdske, u Vepric, gdje smo zahvalile Gospi na svim darovima kojima nas svakodnevno daruje i u tom raspoloženju uputile se svojim zajednicama.

s. Marija Rotim

Pedeset godina naše prisutnosti i djelovanja u Baškoj Vodi

U petak, 6. prosinca 2024., proslavljen je blagdan svetog Nikole, zaštitnika Baške Vode, i 50 godina prisutnosti i djelovanja školskih sestara franjevki u Baškoj Vodi.

Župa se trodnevnicom duhovno pripremila za svečanu proslavu nebeskog zaštitnika svoga mjesta. U utorak, 3. prosinca 2024., u crkvi sv. Nikole u Baškoj Vodi svečano je proslavljena prva večer trodnevnice. Euharistijsko slavlje predslavio je mons. Pavao Banić, duhovni asistent u svetištu Majke Božje Lurdske u Vepricu. Povodom 50. obljetnice prisutnosti i djelovanja sestara franjevki u Baškoj Vodi misno pjevanje animirao je provincijski zbor iz Hercegovine pod ravnanjem s. Irene Azinović. Nakon misnog slavlja kratki presjek života Družbe školskih sestra franjevki Krista Kralja i Provincije Svete Obitelji u Hercegovini, od osnutka do današnjeg dana, predstavila je s. Katarina Raič, a svjedočanstvo vjere, poziva i života u redovničkoj zajednici s nazočnima je podijelila s. Katarina Vučić.

Tradicionalna baškovoška fjera sv. Nikole započela je u 10 sati procesijom s kipom od crkve pa rivom do mula, uz blagoslov brodova, ribara i mornara na svim morima svijeta, te povratkom u crkvu. Procesiju je predvodio križonoša u pratnji ministranata, a slijedio ih je barjak sv. Nikole, djeca, muškarci, zatim barjak BDM, časne sestre, zbor, djeca u narodnoj nošnji, kip sv. Nikole, svećenici, barjak sv. Josipa i puk Božji. Kip sv. Nikole nosili su baškovoški mornari. Tijekom procesije pjevane su *Litanije svih svetih* i crkvene pučke pjesme koje je animirao crkveni zbor.

Tišinu i prazninu ulica Baške Vode u hladnim prosinačkim danima ispunili su ujednačeni koraci i glasovi djece, mladih i starih koji su pobožno prateći kip svog nebeskog zaštitnika molili za Božji blagoslov i zahvaljivali Bogu za godinu koja se polagano primiče svom kraju.

Po završetku procesije ulicama grada sav se narod ponovno okupio u crkvi na slavlje sv. mise, na izvor koji nam obnavlja snagu i učvršćuje korake u svakodnevnom hodu i svjedočenju ulicama naših života.

Euharistijsko slavlje predslavio je fra Marko Mrše, provincijal Franjevačke provincije Prevetog Otkupitelja. U euharistijskom zajedništvu, uz baškovoškog župnika fra Filipa Budića, sudjelovali su don Pavao Banić, duhovni asistent u svetištu u Vepricu, don Ivan Kovačević, župnik u Brelima, don Ivan Mamić, kapelan u Makarskoj, fra Stipe Bešlić, župnik u Tučepima i don Marinko Jurišin, župnik u Podgori.

U svečano urešenoj crkvi, punoj vjernika, osim baškovoške zajednice, bile su i sestre iz Provincijske uprave iz Mostara te sestre koje su dio svoga života provele u ovoj župi kao katehisticke ili vršeći druge poslove unutar zajednice, koja je još od 1974. godine smještena na adresi Andrije Kačića Miošića 56. Na slavlju su sudjelovale i sestre franjevske Bosansko-hrvatske provincije iz Tučepa te sestre Služavke maloga Isusa iz Brella.

Svečanim i uvježbanim glasovima misno je slavlje pratio župni zbor pod ravnanjem s. Ankice Džajić. Liturgijska čitanja i molitvu vjernika čitale su s. Brigita Luburić (prva katehistica u Baškoj Vodi) te s. Emanuela Pranjić, s. Kata Ostojić i s. Katarina Raič.

Nakon navještaja evanđelja o. Provincijal je protumačio liturgijska čitanja u svjetlu blagdana sv. Nikole. Na koncu homilije se, uz čestitku, osvrnuo na 50. obljetnicu dolaska i djelovanja sestara u ovoj župi: „Vrijedno je spomena i zahvalnosti Bogu za dar svih sestara koje su svjedočanstvom svoga redovničkog života i svojim angažmanom na različitim poljima djelovanja u ovoj župi ostavile vidljivi trag svoje prisutnosti.

Srdačno pozdravljam sve prisutne sestre i izražavam svoju zahvalnost što je zaslužuju za svjedočanstvo svog redovničkog života i za sve što su učinile i čine za duhovnu i materijalnu dobrobit puka Božjega na ovim prostorima“, zaključio je o. Provincijal te pozvao sve nazočne da u svoje svakodnevne molitve preporučite ovu zajednicu, da se pomole za nova duhovna zvanja kako za našu zajednicu tako i za mladiće i djevojke koji će prihvatiti redovnički i svećenički život.

Na koncu sv. mise zahvalno slovo izrekla je provincijska predstojnica s. Franka Bagarić: „Ovim euharistijskim slavljem zahvalile smo Bogu za nebrojena dobra koje nam je darovao, prisjećajući se sestara naše Provincije koje su prije 50 godina priskrbile skromni dom u Baškoj Vodi, omogućujući sestrama djelovanje u ovoj župi i pristojan odmor onima koje djeluju na drugim područjima. Prodaja male kućice u tadašnjoj Ulici XII. proleterske brigade bila je Provincijskoj upravi sa s. Salezijom Anić prilika koju nisu htjele propustiti. Za realizaciju tog cilja financijski nas je podržao Caritas Passau i drugi dobročinitelji kojih se i danas u molitvi sa zahvalnošću sjećamo. Svoju radost i dobrodošlicu sestrama je napose iskazao župnik fra Anđelko Šimić sa župljanima Baške Vode.“

Obraćajući se župljanima s. Franka je potom istaknula: „Sv. je Nikola u snazi imena Isusova smirivao uzburkano more, pomagao siromašnima, napose djeci. Vi ste prognanike, koje je ratni vihor 1992. donio na ovu obalu, prihvatili, udomili i iskazali im ljudsku utjehu i ohrabrenje, vraćajući im ponovno na lice osmjeh i nadu. Među njima bile smo i mi, Školske sestre franjevke iz Bijeloga Polja, Mostara, Konjica i drugih mjesta koja su bila izravno pogođena ratnim nevoljama. U kućnoj kronici sestara u Baškoj Vodi u mjesecu svibnju 1992. zapisano je: „S nama su i naše prognostvo prate Baškovođani. Svi su uz nas. Svaka obitelj nama želi pomoći. Kuće susjeda Ive i Katje Radić, Katice Divić, Katice Cvitanović, Tončeka Staničića već su popunjene pa su sestre (njih 6) te fra Svetozar Kraljević i don Ante Ivančić smješteni u kuću Božene Oršolić.“

Baška Voda je, nastavila je s. Franka, u vrijeme rata udomila trećinu sestara naše Provincije. Iako smo same bile pogođene ratnom nevoljom, sestre su se odmah ovdje uključile u pastoral molitvom, vjeronaukom i karitativ-

nim djelovanjem s prognanicima iz Kupresa, Mostara i Vukovara. U to vrijeme parkovi oko bungalova i hotela u večernjim satima odzvanjali su dječjom molitvom Zdravo Marijo... sveta Marijo... Bogu hvala za Domovinu! A vama hvala za 50 godina zajedničkog hoda napose za te dane ratnih godina.“

Na koncu je s. Franka zahvalila župniku fra Filipu na organizaciji proslave jubileja kao i o. Provincijalu za euharistijsko slavlje.

Potom je s. Zora Jažo, kućna predstojnica zajednice u Baškoj Vodi, pročitala čestitku fra Gabrijela Jurišića Hrvatina. Čestitku je sestrama uputio i fra Svetozar Kraljević, koji je kao bjelopoljski duhovnik sestara za vrijeme Domovinskog rata bio sa sestrama u Baškoj Vodi.

Zahvalnu riječ uputio je i župnik fra Filip Budić. Sestrama katehisticama, koje su tijekom ovih pedeset godina djelovale u župi, uručio je zahvalnice. I još jednom je, nakon zahvale svima koji su bili uključeni u pripremu slavlja, sestrama čestitao, dodajući „Kao što je ondašnji župnik fra Anđelko Šimić bio sretan i radostan što su časne došle u župu tako sam i ja sretan i radostan što su časne ovdje. Mogu kazati da su mi one desna ruka, što svojim pastoralnim djelovanjem i svojom prisutnošću pripomažu pastoralnom napretku župe i vjernika.“

Sestre su o ovoj prigodi pripremile mali znak sjećanja i zahvalnosti, bookmark, kronicu i prigodnu brošuru o povijesti dolaska i djelovanja časnih sestara, koje su vjernici mogli uzeti pri izlasku iz crkve.

Proslavljena svetkovina Svete Obitelji

U nedjelju, 29. prosinca 2024. godine, u provincijskom središtu u Franjevačkoj u Mostaru proslavljena je svetkovina Svete Obitelji, naslovnika naše Provincije. Euharistijsko slavlje predvodio je mjesni biskup mons. Petar Palić u zajedništvu s fra Andrijom Majićem iz župe sv. Petra i Pavla i tajnikom don Antoniom Zir-dumom.

Osim kućne zajednice u ovom slavlju sudjelovale su i sestre iz zajednica u Mostaru, iz Zagrebačke i Franjevačkog samostana, te skupina sestara iz Bijelog Polja s novakinjama, postulanticama i kandidaticama. Liturgijsko pjevanje, napose božićnih pjesama, podarilo je blagdanu posebnu ljepotu i ispunilo srca radošću.

Nakon što su sestre pročitale liturgijska čitanja i otpjevale psalam, fra Andrija je navijestio Evanđelje pročitavši ulomak u kojem evanđelist Luka opisuje kako su Marija i Josip za vrijeme hodočašća u Jeruzalem izgubili dvanaestogodišnjega dječaka Isusa (*Lk 2, 41-52*).

O. Biskup je, tumačeći Riječ Božju o Isusovu ostanku u hramu bez znanja njegovih roditelja, između ostaloga, istaknuo za nas važnu pouku koja se krije u ovom događaju: kako je svakome od nas moguće izgubiti Isusa i ne biti toga svjestan, kako je moguće izgubiti Isusa, pretpostavljajući da je među nama, uzimajući zdravo za gotovo da je u karavani našega života. „Ovo je opomena svima nama“, kazao je o. Biskup, „da svoju vjeru ne uzimamo zdravo za gotovo. Tjeskoba koju osjećaju Marija i Josip, kad više ne mogu pronaći maloga Isusa, trebala bi biti i naša tjeskoba kad smo daleko od njega. Porazno je da duhovne osobe bez nekih velikih poteškoća mogu bez Isusa više od tri dana. Bez sjećanja na njega, bez molitve časoslova, bez razgovora sa sestrom, bez pročitane Božje Riječi...“

Potom je o. Biskup istaknuo drugu pouku iz evanđelja. Kad su Josip i Marija konačno našli

Isusa u Hramu i prekoravaju ga zbog onoga što je učinio, on im jednostavno odgovara da mu je biti u kući oca njegova. *Oni ne razumješe riječi koju im reče*. Nesporazum. „Pitanje svima nama. Zašto se pravimo da sve razumijemo? Zašto bi nam trebao biti jasan naš životni plan u svim detaljima? Zašto ne dopustimo nekada da nas se vodi? Zašto ne prestanemo željeti sve razumjeti i povjerujemo Bogu? To je pitanje današnjega evanđelja!“

Potom je protumačio i posljednju scenu iz evanđeoskog ulomka: Isus ostavlja učitelje hrama da bi otišao s učiteljima života, s roditeljima. Živjeti trideset godina u obitelji – mjesto gdje se uči bliskost s Bogom. „Jesu li nam naše zajednice takve“, upitao je o. Biskup. Da u njima doista učimo bliskost s Bogom? Je li moja Crkva takva? ... Od ovoga trenutka pada tišina na Nazaretsku obitelj. Prvih trideset godina Isusovog obiteljskog života s Marijom i Josipom obavijeno je šutnjom, šutnjom koja otkriva veliku novost koju je Isus donio: to je tišina svakidašnjice, odnosno tišina normalnosti. ... Ta šutnja pokazuje da put svetosti nastanjuje banalnost naših dana. Upravo je obično vrijeme, a ne blagdansko, odlučujuće mjesto izbora. Svetost na koju nas podsjeća Nazaretska obitelj svetost je običnoga života.“

Na koncu je homilije, obraćajući se sestrama, kazao: „Drage sestre, danas kada slavite zaštitnika svoje provincije, želim vam da budete vjerodostojne sestre. A bit ćete vjerodostojne ako vaše svakodnevne geste, vaši kućni poslovi, vaši susreti na ulici budu odisali evanđeljem. Bit ćete prave redovnice ako sve vaše geste govore o Isusu, čak i ako šutite. I ako budemo poput obitelji, imat ćemo ljubavi, a ako imamo ljubavi bit ćemo poput obitelji...“

Na koncu misnoga slavlja nazočnima se obratila provincijska predstojnica s. Franka Bagarić, čestitajući svima svetkovinu i naslovnika Provincije.

Otvorena Sveta godina u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji

U nedjelju, 29. prosinca 2024., s početkom u 18 sati, u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve, upravo kao i u svim katedralama svijeta, biskup mons. Petar Palić otvorio je Svetu godinu kako bi nam Gospodin još jednom udijelio svoju milost, pokazao nam se blagim i milosrdnim, otvorio nas obraćenju misli, osjećaja i želja, čineći nas „hodočasnicima nade“. Kao što je poznato, u noći 24. prosinca 2024. papa Franjo otvorio je Sveta vrata Bazilike sv. Petra u Vatikanu i tako započeo redoviti Jubilej 2025., kako je naznačeno u Buli *Spes non confundit* (Nada ne razočarava).

Prije svete Mise biskup Petar, svećenici, i vjernici okupili su se u dvorištu katedrale pokraj kipa Blažene Djevice Marije, Kraljice neba i zemlje i Majke Crkve, gdje je nakon molitvenoga obreda i čitanja odlomaka bule pape Franje počašćen Kristov križ kojega su uz Evanđelistar unijeli bogoslovi u katedralu te se za njima poput hodočasnika uputiše svi vjernici, svećenici i biskup Petar. Zatim je biskup blagoslovio vodu u krstionici te je njome pošćropio vjernike koji su ispunili mostarsku katedralu.

Na početku homilije biskup Petar podsjetio je kako je ovo prvi redoviti jubilej 21. stoljeća kojeg je papa Franjo u božićnoj noći započeo otvaranjem Svetih vrata i kojemu su geslo riječi: *hodočasnici nade*. Danas se ovaj Jubilej otvara u svim katedralama svijeta da svi oni koji ne mogu otići u Rim mogu u jubilejskim svetištima i crkvama u svojim biskupijama dobiti milost oprosta i dar obnove svoga srca i života. Jubilej je vrijeme milosti koje odozgo dolazi i izliva se na vjernike na obitelj i zajednice poput vala utjehe i obnove. Jubilej je prilika da Božje milosrđe djeluje u srcima vjernika i društva u cjelini.

Biskup je kazao da je Jubilej svima nama ovdje okupljenima poziv da ulaskom u novu godinu zastanemo i postavimo sebi pitanje što bismo to trebali promijeniti u svome životu, u obiteljskom životu, u društvenom životu i uopće u svijetu. Prvi poziv i značenje Jubileja tiče se cijele naše biskupije, odnosno svih kršćana katolika u našoj biskupiji, odnosno biskupijama. Poziv nam je to da se vratimo bitnome i zapitamo što je kršćanska zajednica. Crkva je tu da bude iskustvo zajedništva. Ako činimo mnoge stvari a ne rastemo u međusobnoj ljubavi, razumijevanju i poštovanju, onda očito nešto krivo činimo. Onda se zavaravamo samo onim izvanjskim, a izbjegavamo bit. Ili nam to izvanjsko služi kao paravan da se iznutra ne mijenjamo. Stoga smo ovoga Jubileja pozvani da najprije učinimo hodočašće u dubinu svoga srca, duboko i daleko u sebi, u one najskrivenije krajeve svoga srca i postavimo pitanje o svim motivima i o našem istinskom opredjeljenju.

Stoga je ovaj Jubilej poziv svima nama da svatko od nas osobno da svoje svjedočanstvo životnim primjerom i primjerom u odnosima prema drugima. Mi smo ti kao pripadnici Crkve, kao pripadnici te velike obitelji, koji se moramo zbližiti s drugima, skraćujući udaljenosti svojim zauzetim, poniznim i milosrdnim odnosima. I neka se nitko ne pita o onom drugom, nego svatko o sebi. Crkva daje snažno svjedočanstvo jedino ako djeluje zauzeto, ako njezini članovi nisu usmjereni na sebe, ako je slobodno, velikodušno otvorena i transparentna.

Drugi poziv u ovoj godini Jubileja tiče se svih onih osoba koji imaju svoje mjesto i zadaću u zajednici, biskupijskoj, župnoj i svim ostalim vrstama zajednica. Najlakše je stajati sa strane i promatrati, ali je temeljno pitanje koje

Jubilej stavlja pred sve nas što ja mogu učiniti da moja župna, druga biskupijska zajednica, bude životna i svjedočka. To je poziv na hodočašće prema onom drugom koji sa mnom živi i koji dijeli istu vjeru. Kad malo promislimo tko su sve to ljudi koji žive sa mnom i imaju svoju zadaću u zajednici, onda su te brojke bogatstvo, a u to sam se i osobno uvjerio u svojim pastoralnim pohodima, naglasio je biskup Petar.

Pomislamo samo na ljude koji na bilo koji način sudjeluju u Liturgiji, na vjeroučitelje, katehete, animatore, djelatnike Caritasa, one koji su uza starije osobe, djecu, mlade. Danas se na žalost podjele lako dogode. Ako te skupine umjesto mjesta rasta postanu trenutci za izdizanje iznad drugih i vladanje, onda sami postajemo žrtve. Stoga pozivam sve skupine, ali i pojedine obitelji i sve vjernike, da budu velikodušni i milosrdni. Imamo cijelu Jubilarnu godinu da promijenimo srca i navike. Stoga smo svi pozvani biti hodočasnici nade.

Što je to nada, upitao se biskup Petar. Premala je nada onih koji su zadovoljni onim što mogu predvidjeti, onih koji se nadaju da će izdržati do kraja mjeseca, onih koji se nadaju da će moći otići na skijanje, onih koji se nadaju da dijagnoza njihove bolesti neće biti baš tako loša. Premala nada je ona koja postavlja cilj koji nam je nadohvat ruke, koja postavlja cilj u blizini, možda ne toliko uzbudljiv, možda cilj koji ne rješava sve probleme.

Nasuprot tome stoji ona velika prava nada – krepost nade. A velika prava nada je dar od Boga. Ona je plod Božjega djelovanja. Velika nada je ona nada naroda, nada zajednice. Individualizam, egoizam dovodi do usredotočenosti na sebe i traženja privatne utjehe. Ali nada koja se pouzda u Božje djelo usmjerenje je naroda. To je zajednički hod prema Obećanoj

zemlji. I stoga hodočasnici nade poznaju tajnu velike nade i izgrađuju odnose koji stvaraju izvorno pravo bratstvo. Istinska nada obnavlja i odnose među ljudima. Veliku nadu prate radost i mir.

Čemu se onda danas možemo nadati? – upitao je biskup Petar na kraju homilije. Nama koji sudjelujemo na otvaranju ovoga Jubileja neka bude dovoljna činjenica to što smo hodočasnici nade, znak da smo još na životu i još nam se pruža prilika da se možemo promijeniti. I neka dovoljna činjenica bude to što se trudimo razumjeti i vjerovati da je jedina nada koja vrijedi jest nada u Boga.

Misnome slavlju nazočio je generalni vikar naših biskupija mons. don Nikola Menalo, biskupijski kancelar don Stipe Gale, dekani ove biskupije, svećenici i redovnici, bogoslovi, sjemeništarci i brojne časne sestre. Misno slavlje pratili su udruženi zborovi „Sveta Cecilija“ iz mostarske župe sv. Petra i Pavla i katedralni zbor „Marija“.

Na kraju misnoga slavlja biskup Petar pojasnio je kako Papa svakih 25 godina proglašava Jubilarnu ili Svetu godinu koja se svima nama nudi kao godina milosti. Jedna od crkava u kojoj se može u ovoj Svetoj godini dobiti potpuni oprost jest i ova naša katedrala i zbog toga je pozvao sve vjernike koji su zadovoljili sve uvjete za oprost (ispovjediti se i pričestiti) u ovoj crkvi koja je mjesto milosti, da izmole molitvu na nakanu Svetoga Oca kako bi bili dionici potpunoga oprosta. Neka nam doista ova godina bude godina obnove, godina obraćenja, godina promjene i nadasve godina gdje ćemo sami iskusiti Božju milost da bismo onda u toj Božjoj milosti mogli i drugima životom svjedočiti, kazao je biskup Palić. (<https://www.cnak.ba>)

Dekret u vezi s duhovnim iskustvom vezanim za Međugorje

PETAR PALIĆ
MILOŠĆU BOŽJOM I APOSTOLSKE STOLICE
BISKUP MOSTARSKO-DUVANJSKI

- Uzimajući u obzir potrebu da se zaključi razlučivanje o fenomenima vezanim uz pobožnost prema Mariji „Kraljici Mira“ u Međugorju, posebno u svjetlu trenutne situacije i odluka koje su već donesene u vezi s pastoralnim usmjerenjem, kao i potrebu da se pruže neka objašnjenja s obzirom na ovo;
- U svjetlu *Normi za postupanje u razlučivanju navodnih nadnaravnih fenomena*, koje je izdao Dikasterij za nauk vjere 17. svibnja 2024.;
- Budući da je Sveti Otac Franjo već poduzeo mjere kako bi osigurao duhovnu pratnju vjernika koji se žele pridržavati ovog duhovnog prijedloga;
- Budući da je Apostolski vizitator, koji boravi na tom mjestu, izrazio vrlo pozitivno mišljenje o duhovnom ozračju i izrazima pobožnosti u Međugorju;
- Prihvaćajući sinovskom poslušnošću *Notu „Kraljica mira – o duhovnom iskustvu vezanim za Međugorje“*, koju je odobrio Sveti Otac Franjo, 28. kolovoza 2024., a koju je izdao Dikasterij za nauk vjere, 19. rujna 2024., kojom se izjavljuje da su, s obzirom na navedeno duhovno iskustvo, „da su ispunjeni uvjeti za nastaviti s odlukom *nihil obstat*“;
- Imajući na umu pozitivnu ocjenu, ali i pojašnjenja koja se izražavaju u navedenoj *Noti* o porukama vezanim uz duhovno iskustvo Međugorja, posebno o tome da skup poruka pripisanih Kraljici Mira iz Međugorja ima veliku duhovnu vrijednost i izražava, različitim riječima, stalni evanđeoski nauk, uvijek stavljajući u središte pouzdanje u Boga kroz potpuno pouzdanje u Mariju, da se bude oruđe mira;
- Svjestan drugih pozitivnih i ne manje važnih aspekata ovih poruka – dobro istaknutih u navedenoj *Noti* – kao što su oni koji jasno stavljaju Marijin zagovor i djelovanje podređeni Isusu Kristu, tvorcu milosti i spasenja u svakoj osobi; oni koji nude snažnu teocentričnu viziju duhovnog života i pozivaju na vjerno pouzdanje u Boga koji je ljubav; oni koji se odnose na važnost traženja pomoći Duha Svetoga i potrebu napuštanja svjetovnog načina života te pretjerane navezanosti na zemaljska dobra uz učestale pozive na obraćenje, što su osnovni uvjeti za postizanje istinskog mira u svijetu; oni koji potiču na nepodcjenjivanje ozbiljnosti zla i grijeha te na borbu protiv zla i utjecaja Sotone; oni koji ističu da je temeljna kršćanska obveza molitva, zajedno s preporukom konkretne bratske ljubavi koja prati, daruje, služi, oprašta, blizu je

siromasima, ne zaboravljajući nikada na crkvenu dimenziju zajedništva s cijelom Crkvom, s pastirima i također sa Svetim Ocem;

– S obzirom na obilje svjedočanstava vjernika i pastira o brojnim pozitivnim plodovima vezanim uz pobožnost prema Mariji „Kraljici Mira“;

– Na kraju, imajući u vidu činjenicu da ovaj fenomen uvelike nadilazi Mostarsko-duvanjsku biskupiju do te mjere da se pobožnost proširila cijelim svijetom;

ODLUČUJEM

– da ništa ne priječi (*nihil obstat*) „da se cijeni pastoralna vrijednost i da se promiče širenje ovog duhovnog prijedloga pa i mogućim hodočašćima“ (*Norme*, br. 17);

– da su vjernici, kad je u pitanju pobožnost prema Mariji „Kraljici Mira“, „ovlašteni da je se pridržavaju na razborit način“ (*Norme*, čl. 22, §1: usp. Benedikt XVI., *Verbum Domini*, br. 14), iako to ne podrazumijeva odobravanje nadnaravnog karaktera fenomena o kojemu je riječ (usp. *Norme*, čl. 22, §2), uz napomenu da vjernici nisu dužni vjerovati u to;

– da su svećenici ove Biskupije, prihvaćajući i poštujući odluku Crkve, slobodni pristati ili ne pristati uz ovaj duhovni prijedlog;

– da se Apostolskog vizitatora poštuje i sluša u odlukama koje će donositi u situacijama koje se mogu pojaviti.

Zbog široke rasprostranjenosti pobožnosti prema Mariji „Kraljici Mira“ po cijelom svijetu, ne dovodeći u pitanje ovlast svakog dijecezanskog biskupa da o ovoj stvari samostalno odlučuje sukladno čl. 7, §3 *Normi za postupanje u razlučivanju navodnih nadnaravnih fenomena*, određujem da se ovaj dekret objavi 19. rujna 2024.

Jedan primjerak dekreta neka se pošalje Dikasteriju za nauk vjere, a drugi Predsjedništvu Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

Mostar, 19. rujna 2024.

✠ *Petar Palić, biskup*

MOSTARSKO-DUVANJSKA I TREBINJSKO-MRKANSKA BISKUPIJA

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Ulica nadbiskupa Čule b.b., p.p. 54, 88000 Mostar
(tel. +387 36 334 050; e-mail: kancelar@biskupija-mostar.ba)

Mostar, 31. listopada 2024.

Prot.: 1574/2024

JUBILEJ 2025

DEKRET O ODREĐIVANJU JUBILEJSKIH CRKAVA

Bulom *SPES NON CONFUNDIT* od 9. svibnja 2024., Sveti Otac Franjo proglasio je Redovni jubilej godine 2025., koji će započeti u Rimu 24. prosinca 2024. otvaranjem Svetih vrata u bazilici sv. Petra.

U nedjelju, 29. prosinca 2024., prema uputama Svetoga Oca, u zajedništvu sa svim partikularnim Crkvama, euharistija će se slaviti i u našoj katedrali u Mostaru i u katedrali u Trebinju, kao svečano otvorenje svete Jubilarne godine.

Sukladno Buli proglašenja Jubileja kojom je, uz naznaku Svetih vrata i jubilarnih crkava u Rimu i na drugim mjestima u svijetu, Sveti Otac ukazao na važnost vrednovanja i na lokalnoj razini drugih mjesta na kojima se može „s punim sudjelovanjem primiti i navještaj nade Božje milosti i znakovi koji svjedoče njezinu plodonosnost“ (*Spes non confundit*, br. 6);

uzevši u obzir Dekret Apostolske pokorničarne o podjeli oprosta tijekom redovite jubilejske godine 2025. od 13. svibnja 2024., prema kojemu je dijecezanskim biskupima dopušteno odrediti neka sveta mjesta na kojima vjernici mogu dobiti duhovne dobrobiti povezane s jubilejskim oprostom

ovim Dekretom

ODREĐUJEM

za cijelo vrijeme trajanja Svete Godine, počevši od 29. prosinca 2024. (otvaranje jubilarne godine na biskupijskoj razini) do 28. prosinca 2025. (završetak jubilarne godine na biskupijskoj razini) jubilarnim mjestima u našoj Biskupiji sljedeće crkve:

- Katedrala Marije Majke Crkve u Mostaru
- Katedrala Rođenja Blažene Djevice Marije u Trebinju
- Svetište Presvetog Srca Isusova u Studencima
- Svetište Kraljice mira u Hrasnu
- župna i samostanska crkva sv. Ante na Humcu
- župna i samostanska crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije na Širokom Brijegu
- župna i samostanska crkva sv. Mihovila u Tomislavgradu
- župna i samostanska crkva sv. Ivana Krstitelja u Konjicu.

U tim će crkvama biti moguće dobiti jubilejski oprost, prema uobičajenim uputama (sakramentalna ispovijed, euharistijska pričest i molitva na nakanama Svetog oca Pape) i posebnim odredbama koje je donijela Apostolska pokorničarna koje dopuštaju stjecanje takvog oprosta za one koji će „pojedinačno ili u skupini pobožno posjetiti bilo koje jubilejsko mjesto i tamo se u prikladnom vremenu uključiti u euharistijsko klanjanje i meditaciju, a koje će se zaključiti molitvom Oče naš, ispoviješću vjere u bilo kojem legitimnom obliku i zazivom Mariji, Majci Božjoj“. (*Dekret o podjeli oprosta tijekom Jubilejske godine 2025, II.*)

Jubilejski oprost može se dobiti i djelima milosrđa i pokore, sudjelovanjem u pučkim misijama, duhovnim vježbama ili na susretima formacije o tekstovima Drugoga vatikanskog koncila i Katekizma Katoličke Crkve, tjelesnim i duhovnim djelima milosrđa, pohodom u primjereno vrijeme braći u potrebi ili u teškoćama (bolesnicima, zatvorenicima, usamljenim starijim osobama, invalidima...), pokorničkim djelima (osobito petkom) i vjerskim i dobrotvornim djelima. (*usp. Dekret o podjeli oprosta..., III*)

Nadalje, treba imati na umu da će „istinski raskajani vjernici koji iz ozbiljnih razloga neće moći sudjelovati u svečanim slavljinama, hodočašćima i pobožnim pohodima (kao što su prije svega klauzurne redovnice i redovnici, starije osobe, bolesni, zatvorenici, kao i oni koji u bolnici ili na drugom mjestima stalno skrbe o bolesnicima), dobiti jubilarni oprost pod istim uvjetima ako, sjedinjeni u duhu s prisutnim vjernicima, osobito u trenucima u kojima se riječi Vrhovnog svećenika ili dijecezanskih biskupa prenose putem sredstava komunikacije, izmole Oče naš, ispovijest vjere u bilo kojem obliku u svom domu ili gdje god se nalazili (npr. u samostanskoj kapeli, bolnici, staračkom domu, zatvoru...) i druge odobrene molitve u skladu sa svrhama Svete godine, prinoseći svoje patnje ili teškoće svojih života“. (*Dekret o podjeli oprosta..., II*)

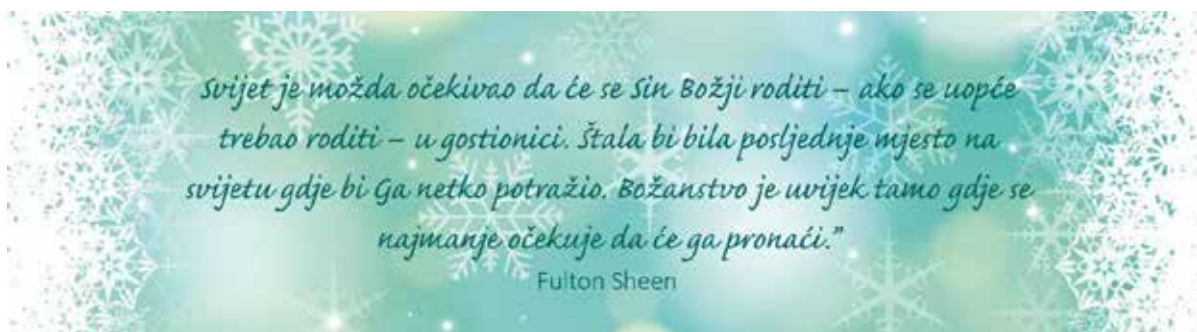
U našim će Biskupijama biti organizirani posebni programi i susreti za različite vjerske skupine, o čemu će i svećenici i vjernici biti uskoro obaviješteni.

Dok pozivam sve svećenike da velikodušnom pristupačnošću i predanošću pruže najširu mogućnost vjernicima da iskoriste sredstva spasenja, nadam se da nadolazeći Jubilej može biti milosno vrijeme za našu mjesnu Crkvu da obnovi kršćansku nadu u pouzdano iščekivanje povratka Gospodina Isusa Krista, kojemu neka je hvala i slava sada i u vijeke vjekova.

Uz pozdrav i blagoslov u Gospodinu,

Don Stipe Gale,
kancelar

✠ Petar Palić
mostarsko-duvanjski biskup
apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski

Pastirsko pismo biskupa HBK i BK BiH: *Na kršćanskim temeljima, u zajedništvu Crkve, hodočasnici nade*

U prigodi Jubilejske godine 2025., 1100. obljetnice Splitskih crkvenih sabora i početaka hrvatskoga kraljevstva u Zagrebu je 28. prosinca 2024. predstavljeno Pastirsko pismo biskupa Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

„Ovo vam Pastirsko pismo upućujemo da bismo vas potaknuli na vjerničko življenje vremena pred nama u 2025. godini, koju iščekujemo kao milosno vrijeme nekoliko važnih jubilejskih slavlja, izvorišta za obnovljenje životne snage, misleći pritom poglavito na proslavu redovitoga Jubileja, Svete godine 2025., i na spomen znamenitih Splitskih crkvenih sabora održanih od 925. do 928. godine, za vladavine Tomislava, ‘kralja Hrvata’, kako ga je u svome pismu 925. godine oslovio papa Ivan X. (914. – 928.)“, stoji na početku pastirskog pisama.

Biskupi su istaknuli da se još od prvoga Jubileja, kojega je 1300. godine proglasio papa Bonifacije VIII., svake pedesete, odnosno (od 1450. godine) svake dvadeset pete godine, slave redoviti Jubileji, Svete godine. U posebnim pak trenucima proglašavaju se i izvanredni Jubileji, kakav je bio Jubilej milosrđa (2015. – 2016.).

Podsjetimo, papa Franjo, bulom proglašenja Jubileja *Spes non confundit* (Nada ne razočarava), je pozvao cijelu Crkvu na slavlje Jubilejske godine koja će u Rimu započeti 24. prosinca 2024. otvaranjem svetih vrata na Bazilici sv. Petra i trajat će do 6. siječnja 2026. zatvaranjem Svetih vrata. U partikularnim Crkvama Jubilejska će godina biti otvorena na blagdan Svete Obitelji Isusa, Marije i Josipa, u nedjelju 29. prosinca 2024. i završiti na isti blagdan iduće godine, 28. prosinca 2025.

„Slavlje jubileja potrebno nam je da bismo ponovo probudili zapretani žar Božje milosti

koji nas potiče da se okrenemo budućnosti i zauzmemo za izgradnju svijeta u novosti evanđelja te konačno ostvarenje kraljevstva Božjega za koje svednevice molimo u molitvi Gospodnjoj: ‘Dođi Kraljevstvo tvoje.’“, istaknuli su biskupi HBK i BK BiH.

„Svetu godinu koja je pred nama živjet ćemo pod sloganom ‘Hodočasnici nade’, pri čemu je vrijedno uočiti da mi vjernici putujemo iz nade u nadu; da mi nosimo darovanu nadu, kao poveznicu između vjere i ljubavi“, kažu biskupi u svom pastirskom pismu.

Podsjećaju vjernike da su, osim Svete godine i 1100. obljetnice splitskih crkvenih sabora, povod ovom Pismu još neke važne obljetnice: spomen na 1700 godina od Prvoga sveopćeg, ekumenskog koncila u Niceji 325. godine, važnoga za ispovijedanje prave vjere i za slavljenje središnjega otajstva naše vjere, Kristova vazma; 60. obljetnica završetka Drugoga vatikanskog koncila (1965.) sa svim što je nosilo i nosi obnovu Crkve; pedeseta obljetnica od Pastirskoga pisma biskupā kojim su 1975. (također Svete godine) pozvali na proslavu i obnovu koja je pod naslovom „Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata“ tijekom devet godina ostvarivana brojnim slavljinama, poukama, susretima i drugim događanjima do 1984. i Nacionalnoga euharistijskog kongresa u Mariji Bistrici te stota obljetnica od ustanovljenja svetkovine Isusa Krista Kralja svega svijeta. Biskupi naglašavaju da je iz tih obljetnica razvidno da se one ne zaustavljaju na prošleme, nego iz svake od njih progovara novost i obnova.

„U tome je pristupu i razlog zbog kojega se u ovome Pismu već spominje i pogled prema 2033. godini, Svetoj godini Otkupljenja i prema 2041., što će biti 1400. obljetnica kršćanstva u Hrvata“, poručuju biskupi u svom pastirskom pismu.

Dodaju da je prošlost baština koja poučava i ohrabruje te pozivaju vjernike na nasljedovanje svjedoka vjere, osobito iz hrvatskog naroda.

U pastirskom se pismu biskupi osvrću na bogatu povijest kršćanstva u hrvatskom narodu o čemu svjedoče pisani tragovi iz sedmog stoljeća. Također biskupi ističu potrebu da svi vjernici, klerici i laici, neprestano rade na osobnome obraćenju.

Biskupi pozivaju, između ostaloga, na poštivanje neotuđivoga ljudskog dostojanstva, promicanje obiteljskih vrijednosti i neprihvatljivost rodne ideologije te na novi evangelizacijski zamah. Za budućnost kažu da je ljepota koja privlači i oduševljava.

U kršćanskoj odgovornosti za društvo pozivaju sve članove Crkve da se javno založe za dostojanstvo ljudske osobe i za potvrdu vrijednosti ljudskoga života od začeca do prirodne smrti; zauzimati se za naravni i za sakramentalni brak i muškarca i žene, u skladu s tim, za obitelj; promicati ispravan odgoj; podupirati nastojanja koja štite prava djeteta da ima roditelje i prava roditelja na odgajanje svoje djece; zastupati ljudska prava bez ugrožavanja vjerskih uvjerenja i slobode očitovanja vlastita uvjerenja i kulturalnoga, nacionalnoga i vjerničkoga identiteta; promicati kršćansku duhovnost i kulturu te poticati odgovore Božjemu pozivu u duhovna zvanja u Crkvi.

„Odlučili smo Presvetomu Srcu Isusovu posvetiti sve nas i našu domovinu. Pozivamo,

dakle, sav Božji narod i njegove pastire, sve prezbitere i đakone, redovnike i redovnice, sve Bogu posvećene osobe, svakoga vjernika i vjernicu da na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, 27. lipnja Jubilejske 2025. godine, budemo dionici posvete našega naroda i domovine Presvetomu Srcu Krista Gospodina“, ističe se u pastirskom pismu.

U hodu Jubilejskom godinom, kao hodočasnici nade, biskupi pozivaju vjernike na hrvatsko nacionalno hodočašće u Rim koje će se održati od 5. do 12. listopada 2025. te da uz posjet svetim mjestima „još jedanput obnovimo vjernost Katoličkoj crkvi, Kristovu namjesniku i Petrovu nasljedniku.“

Na kraju pastirskog pisma biskupi HBK i BK BiH navode: „S pouzdanjem u Božju dobrotu i milosrđe, kao i u zagovor Blažene Djevice Marije i svih svetaca i blaženika hrvatskoga naroda, nadamo se da ćemo godinu sveopćega jubileja, skupa sa spomenom nacionalnoga jubileja, dostojno proslaviti svečanim skupom s obnovom krsnih zavjeta i obećanja koja smo kao narod toliko puta u povijesti potvrdili, a koja i danas očitujemo dragim nam ispovjednim izriječkom:

‘Čvrsto vjerujem u Boga Oca i Sina i Duha Svetoga! Životom želim potvrditi svoj krsni savez s Bogom i tako obnoviti sveti i pradedovski zavjet vjere u Isusa Krista i vjernosti Katoličkoj Crkvi. Svoju odluku polažem u bezgrešno srce presvete Bogorodice Marije! Najvjernija odvjernice, na braniku stoj, čuvaj našu svetu vjeru i hrvatski dom!’” (kta)

Proslava franjevačkih jubileja

U organizaciji Vijeća franjevačkih zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine, u Zagrebu je od 10. do 11. listopada 2024. upriličena proslava franjevačkih jubileja pod geslom „Osam stoljeća svjetlo Evanđelja po tebi, Franjo, sav svijet obasjava!“.

Franjevačka obitelj od 2023. do 2026. obilježava velike franjevačke obljetnice: 800 godina Franjevačkog Pravila i Božića u Grecciu (2023.), dara stigmi (2024.), Pjesme stvorova (2025.) i preminuća sv. Franje Asiškog (2026.).

Na ovaj su susret bili pozvani svi članovi velike franjevačke obitelji, ali prije svega odgajanci i odgajalice pojedinih redovničkih ustanova. Stoga su iz naše Provincije, uz provincijsku predstojnicu s. Franku Bagarić i magistre s. Slavicu Barbarić i s. Marijanu Selak, na proslavi ovoga jubileja sudjelovale sve odgajalice početnog odgoja (kandidate, postulantica, novakinje i juniorke). Za vrijeme boravka u Zagrebu svi su bili smješteni u samostanu Prečistog Srca Marijina.

U Hrvatsku je krajem rujna, u organizaciji franjevac konventualaca, stigla relikvija krvi sv. Franje Asiškog. Radi se o komadiću tkanine kojom je sv. Franjo prekrivao stigme, a koja se inače čuva u relikvijaru u Sacro Conventu (Svetom samostanu) u talijanskom gradu Asizu, gdje se ujedno čuvaju posmrtni ostaci poznatog sveca. Relikvija je u Hrvatsku stigla povodom 800. obljetnice događaja na La Verni, kada je sv. Franjo tijekom mističnog iskustva primio Isusove rane.

U četvrtak, 10. listopada. 2024., relikvije sv. Franje bile su izložene na čašćenje u samostanskoj crkvi Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice Marije, Hercegovačke franjevačke provincije u Dubravi. Ondje je upriličeno

molitveno bdijenje koje je predvodio fra Jozo Grbeš, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije. Na samom početku bdijenja provincijal fra Jozo unio je u procesiji moći sv. Franje i izložio ih na oltaru. Prigodne tekstove Stjepana Lice čitali su gosp. Dario Brigić i gđa Ružica Lice. Tekstovi su obuhvaćali sve značajne trenutke Franjina života, od pisanja pravila, jaslica u Grecciu, primanja svetih rana, koje posebno obilježavamo ove godine, Pjesme Brata Sunca sve do preminuća svetog Franje. Tekstove su pjevanjem popratili bogoslovi Hercegovačke franjevačke provincije. Na koncu molitvenog bdijenja sve je prisutne blagoslovio otac Provincijal nakon čega su svi imali priliku osobno častiti moći sv. Franje.

Slijedećeg dana, 11. listopada, na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu održan je znanstveni simpozij povodom proslave 800. obljetnice rana sv. Franje te ostalih franjevačkih jubileja. Simpozij je započeo pozdravnim govorom s. Darije Jovanović, predsjednice Vijeća franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i BiH. U ime Odbora za proslavu franjevačkih Jubileja skupu se obratio fra Miljenko Hontić, provincijal Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca. Na Simpoziju su bila nazočna i dvojica franjevačkih biskupa, krčki biskup mons. Ivica Petanjak i požeški mons. Ivo Martinović.

Predavanja su potom održali Renato Matić („Od inspiracije do institucije“), s. Valerija Kovač („Sv. Franjo Božji čovjek za današnje vrijeme“), fra Ante Bekavac („Aktualnost Franjinog Pravila danas“), s. Marija Pehar („Jedinstveno otajstvo Boga u Utjelovljenju i Križu“), fra Bojan Rizvan („Greccio – otajstvo utjelovljenja – Euharistija“), fra Marinko Pejić („Stigmate, po njegovim smo ranama

izliječeni“), fra Ivan Šarčević („Pjesma stvorova“) i s. Ivanka Mihaljević („Odsijevati ljepotom evanđelja i našeg franjevačkog poziva“). Predavači su iz različitih perspektiva razmišljali o događajima iz života sv. Franje, ali i današnjim izazovima koji su stavljeni pred nas i naše življenje franjevaštva.

Za sve sudionike znanstvenog simpozija pučka kuhinja Doma sv. Antuna Padovanskog na Svetom Duhu priredila je ručak.

Simpozij je zaključen euharistijskim slavljem u bazilici sv. Antuna na Sv. Duhu koje je predslavio zagrebački nadbiskup i metropolit mons. Dražen Kutleša, uz suslavljenje biskupa mons. Ive Martinovića i mons. Ivica Petanjka te brojnih svećenika. U homiliji je mons. Kutleša govorio je o trima aktualnim temama iz života sv. Franje koje otvaraju drukčiji pogled na svijet u kojemu živimo. To su: zahvalnost, pokora i mirotvorstvo.

Misno slavlje pratio je Mješoviti zbor franjevačkih provincija iz Hrvatske i BiH. Nakon slavlja svi su imali priliku počastiti relikvijom sv. Franje koja je tog dana boravila na zagrebačkom Svetom Duhu.

Jubilejske godine na neki način zaustavljaju vrijeme i nas u vremenu, svraćaju pozornost

na bitno, osvješćujući nam iznova da ništa od zbilje u kojoj živimo nije naše i da nema trajnu vrijednost.

s. Ružica Džolan

Homilija nadbiskupa Dražena Kutleše

Draga braćo i sestre, dragi prijatelji svetog Franje!

Zahvalan sam i radostan što večeras imam čast predvoditi ovo euharistijsko slavlje na koje nas je okupilo obilježavanje 800. obljetnice od kada je sveti Franjo primio svete rane. Stigmatizacija svetog Franje smatra se prvom zabilježenom stigmatizacijom u povijesti Katoličke Crkve.

Vjernici su u osam hrvatskih gradova već imali ili će uskoro imati priliku častiti relikvijom Svečeve krvi, dio tkanine natopljene krvlju s

njegova boka. U prigodi predaje relikvija bl. Alojzija Stepinca ovoj bazilici, u studenome prošle godine, istaknuto je kako čašćenje relikvija omogućuje vjernicima da se povežu s duhovnim naslijeđem jednog sveca, da se nadahnu njegovim primjerom i da zadobiju pomoć na svom putu svetosti.

Vjerujem da je vaša prisutnost ovdje motivirana ponajprije životom svetoga Franje, njegovom silnom ljubavlju prema Isusu, kao i živom željom da iskusite pomoć njegova zagovora. Sveti Franjo bio je izniman Kristov nasljedovatelj i štovatelj njegove muke, toliko da je i

na svom tijelu zaslužio nositi znakove unutarnjeg jedinstva s Kristom.

Stoga, ni nakon 800 godina, ovaj Svetac ne prestaje privlačiti vjernike, a intrigira i one koji su se udaljili od vjere ili je nikada nisu upoznali. Iz bogatstva života svetog Franje, večeras ćemo se nadahnuti trima temama koje su, čini se, aktualne i koje otvaraju jedan drukčiji pogled na svijet u kojemu živimo. To su: zahvalnost, pokora i mirotvorstvo.

Zahvalnost

Nakon što je primio svete rane na brdu La Verna, sveti Franjo izrekao je molitvu pohvale Bogu. U tom iznimnom trenutku svoga života cijelo je svoje biće pretočio u molitvu hvale. U njoj jednostavnim jezikom izražava ono što Bog jest u sebi i što je predstavljao njemu, siromašnom bratu, koji se volio nazivati „ludom“ i „glasnikom Velikoga kralja“. Za Franju, Bog je sveti Bog koji stvara čudesa; on je jak i velik, trojstven i jedini, kralj neba i zemlje. On je svako i najveće dobro, živi i istiniti Bog. Očituje nam se kao sveta ljubav, mudrost, poniznost, blagost, ufanje i ljepota. Taj Bog za Franju je utočište, čuvar, branitelj i zaklon, sva njegova naslada, sva njegova vjera, nada i ljubav, njegov vječni život.¹

Poznato je da su obraćenju svetoga Franje prethodili razuzdana mladost tipična mladima njegova vremena i blagostanje koje je uživao kao sin poznatog trgovca tkaninama. Zanosio se viteštvom i poezijom, a premda je u ispraznostima nadmašivao svoje vršnjake, imao je nježnu i čistu dušu, koja ga, već po naravi, nije mogla ostaviti ravnodušnim pred patnjama drugih pa su svi osjećali blagodati njegove urođene darežljivosti.

Milost je u Franji započela svoje djelo nakon što ga je pogodila bolest koja ga je dovela do odbojnosti prema ispraznostima u kojima je uživao. Privučen nutarnjim iskustvima, počeo je neprestano razmišljati o Kristovoj mucu i povlačiti se na samotna mjesta na molitvu. U molitvi je, malo po malo, s velikom jednostavnošću primao Božja nadahnuća.

Riječi Svetog pisma ispunjavao je odmah i doslovno, a Bog je njegov život učinio tumačenjem svojih riječi, ponajprije o siromaštvu, koje je za Franju postalo ključna oznaka ljubavi prema Bogu. Za duhovnu preobrazbu svetoga Franje doista vrijede riječi:

„Prijelaz od dobrog čovjeka do sveca je neka vrsta revolucije po kojoj onaj kojemu sve stvari objašnjavaju i rasvjetljuju Boga, postaje onaj kojemu Bog objašnjava i rasvjetljuje sve stvari.“²

Franjina duhovna preobrazba nije neko dramatično obraćenje okorjela grešnika, već je primjer na koji se način milost služi ljudskom naravi preobražavajući je do točke u kojoj netko doživljava svoju ovisnost o Bogu, kako u malim tako i velikim stvarima. Tada dolazi i zahvalnost pred spoznajom da od Boga sve primamo, da „u njemu živimo, mičemo se i jesmo“ (usp. Dj 17,28), da su nam „i vlasni na glavi sve izbrojene“ (usp. Lk 12,7). Takva zahvalnost donosi preokret u načinu na koji doživljavamo svijet i sve što nam u njemu može pružiti utjehu.

Onaj tko je preobražen Božjom milošću osjeća radost u otkriću da je dužnik pred svojim Bogom³, koji je sama ljubav i sva radost svetih duša. Sveci su oni koji shvaćaju da je njihov dug pred Bogom nenadoknadiv, a upravo u tome leži sva njihova sreća.

Dragi vjernici, neka čašćenje ovih relikvija svetoga Franje u svakome od nas probudi duboku zahvalnost. Neka zahvalnost bude naš temeljni životni stav i raspoloženje. Tkanina natopljena kapljicama krvi izgledom nalikuju dronjcima u kojima je Umbrijom koračao veseli glasnik Velikoga Kralja.

Nakon 800 godina, stavljena je pred nas kako bismo se prisjetili velike Božje ljubavi za koju smo stvoreni i kako bismo pronašli snagu osloboditi se neurednih težnji i svega čemu robuujemo. To ćemo postići kad počnemo zahvaljivati Bogu na svemu: na bolesti jednako kao i na zdravlju, na oskudici kao i na bogatstvu, na tjeskobi kao i na radosti. To nije lako, ali je

put u slobodu i način da dopustimo Bogu da nas ispuni istinskom radošću koju nam nitko i ništa ne može oduzeti.

Pokora

Drugo čime nas sveti Franjo zadivljuje je njegova spremnost na pokoru, pri čemu mislimo na njegovu snažnu odlučnost u odbijanju svega što je bilo ugodno naravi: ukusne hrane, udobne odjeće, časti i bogatstva. Franjina pokora nije bila puka isposnička vježba već „plod čiste pažljive ljubavi prema Gospodinu“.⁴ Ona proizlazi iz temeljnog raspoloženja duše, a to je u Franje beskrajna zahvalnost koja mu nije dopuštala pomisao da on nešto čini ili daruje Bogu, već da se odriče jer je on, dužnik preko svake mjere, obdaren svim dobrima. U Evanđelju po Luku, koje smo slušali baš na spomendan svetog Franje, čitamo da je Isus sam prekorio stanovnike židovskih naselja Korozaina, Betsaide i Kafarnauma, jer nisu upoznali Božje djelovanje te su propustili činiti pokoru i obratiti se. Njihova nezahvalnost bila je tolika da Isus kaže kako bi se lakše obratili i pokoru činili poganski gradovi (usp. Lk 10,13-16).

Danas mnogi u svetom Franji vide samo vesela brata koji se znao živo radovati stvaranjima, no ne uspijevaju razumjeti siromaštvo i pokoru kojima je podvrgavao svoje tijelo odbijajući blagodati ovoga svijeta. Mnogim je vjernicima danas misao o pokori strana. Izgubili smo smisao za post i odricanje.

Razlozi za to leže i u pogrešnim pristupima pokori, ali i u našoj uronjenosti u kulturu koja u svemu traži ugodu i prenaglašava prava pojedinaca. Želimo otkloniti bol, starost i siromaštvo te živjeti udobno. Unatoč tome, sve smo manje zadovoljni i sretni. Od trenutka kad ga se otac odrekao na javnome trgu, a Franjo se ogrnuo odjećom siromašnih, njegov je životni put bio odgovor na pitanje: čega se još i kako odreći iz ljubavi prema Gospodinu koji je za nas podnio tako veliko poniženje i muku? Svete rane koje je primio na La Verni Božji su odgovor na njegovu čežnju za žrtvom.

Sveti Franjo svim je srcem želio znati koju bi miliju žrtvu mogao prinijeti Gospodinu kako bi se što više suobličio s njime. Želio je u duši osjetiti bol i ljubav Gospodinove muke.

Za one kojima je kršćanstvo samo jedna od religija, mit ili filozofija, rane su problem, Kristov križ je pometnja, a ljubav koja završava na križu je nepoznanica. Takvi će u ljubavi svetoga Franje prema prirodi hvaliti njegovu ekološku osviještenost, u njegovim pohvalama stvaranjima prepoznavati bezličnu religioznost u kojoj svatko može pronaći sebe, a u ljubavi prema siromaštvu neki oblik anarhije.

No bez pokore i rana nema svetog Franje, kao što bez križa nema kršćanstva. U dubokom doživljaju dostojanstva svakog čovjeka, ali i svega stvorenoga, sveti Franjo se smatrao nedostojnim ikome odbiti čin milosrđa iz čiste ljubavi prema Bogu.

Dragi vjernici, kršćanstvo je u svojoj najdubljoj biti pohvala životu. No ta se pohvala ne izražava dionizijevskim gozbama i razuzdanošću koje suvremena kultura, opijena pravima bez obveza, opravdava s izlikom slavljenja čovjeka i njegovih dostignuća. Valja se sjetiti da pohvala životu u kršćanstvu podrazumijeva i paradoks izjave da je „radosna dobra vijest što ju je donijelo Evanđelje, bila vijest o iskonskom grijehu.“⁵ Drugim riječima, ograničeni smo i grešni, ali Bog računa s našim ograničenjima i nudi nešto posve neočekivano, veliko i novo. Sveti je Franjo to prepoznao i učinio samoga sebe nevidljivim da bi Bog po njemu bio očitiji. Svatko od nas može u svome životu pronaći bezbrojne načine kako dati više prostora Bogu kroz zahvalno odricanje i dobra djela učinjena prema bližnjemu.

Mirotvorstvo

Poznato je da je sveti Franjo braći naložio da se služe pozdravom: „Gospodin ti dao mir“. Životopisci bilježe kako je govorio o miru kao o najvećem ljudskom dobru: o miru s Bogom držeći njegove zapovijedi, o miru s ljudima živjeći pravedno i o miru sa samim sobom čuvajući svjedočanstvo dobre savjesti.⁶ Njegovu

poruku o miru pratio je poziv na obraćenje i to je bila jedna od točaka koje nije propuštao u svojim propovijedima.

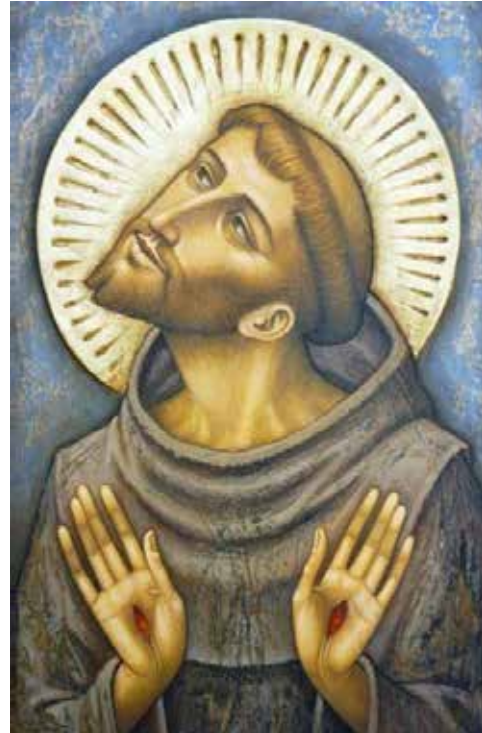
U svijetu prepunom sukoba, čini se da više nitko ne čuje pozive na mir, upravo stoga što se ne želi čuti poziv na obraćenje, a još manje nešto poduzeti u vezi s njim. Žarišta ratnih sukoba koji se trenutno vode samo su odraz nereda koji vlada u ljudskim dušama i plod su duboke pohlepe te želje za utjecajem i moći.

Pravi rat koji se vodi je onaj za ljudske duše i srca. Gospodin nam je rekao da iz čovjekove nutrine, iz njegova srca izlaze zle namisli, bludništva, krađe, ubojstva (usp. Mk 7, 21). Mir koji je Franjo želio svojoj braći i svakom čovjeku nije plod mirovnih pregovora.

Upravo suprotno: pomirenje je moguće ako čovjek posjeduje makar tračak mira u sebi i iskrenu spremnost da se za njega založi. Franjino mirotvorstvo izraz je otmjenosti duše koja ljubi Boga i u njemu nalazi izvor mira.

U prvom životopisu svetoga Franje možemo pronaći jednu stvar koja zadivljuje. Njegov životopisac navodi da bi sveti Franjo, gdje god bi našao nešto zapisano, „bilo božansko, bilo ljudsko“, položeno na nedolično mjesto, pažljivo to podigao i zbog poštovanja prema Stvoritelju položio na dolično mjesto. Kad su ga pitali zašto sabire i poganske spise, odgovorio je da to čini jer se „u njima nalaze slova od kojih je sastavljeno preslavno ime Gospodina Boga, da dobro koje se u njima nalazi ne pripada poganima, nego samo Bogu, kojemu pripada svako dobro“.⁷ Poruka je jednako snažna bilo da ovu zgodu prihvatimo kao stvaran događaj, bilo kao pobožnu uspomenu na život svetog Franje.

Draga braćo i sestre, koliki bi sukobi, netrpeljivosti, strahovi i progonstva, neopraštanja nestali kad bismo usvojili ovakav pristup drugome i drugačijemu od nas! Bogu pripada svako dobro i drugi nikad nije toliko loš da se u njegovu životu ne bi našlo slova od kojih se sastoji Ime Gospodnje.

Dostojanstvo koje pripada čovjeku, jer je stvoren na Božju sliku i priliku, ne ovisi o vjeri, položaju, društvenoj ili državnoj pripadnosti. Kada naučimo ljubiti Boga i jedni druge radi Boga, mir će postati moguć. Kada naučimo poštivati život, od začeca do prirodne smrti, mir će postati moguć.

Sveti Franjo zadobio je stigme pri koncu svoga života, moleći za milost da u duši osjeti bol koju je Isus podnio u svojoj gorkoj mucu, kao i ljubav koja ga je nagnala da je za nas podnese. Relikvije koje danas častimo nama su znak Franjine ljubavi prema Isusu, samoj Ljubavi koja za Franju nikad nije dovoljno ljubljena. One su također znak Isusove ljubavi prema čovjeku koji mu velikodušno otvori svoje srce. Sve je pitanje ljubavi. Euharistijska žrtva koju slavimo najuzvišeniji je izraz Božje ljubavi i njegova sjedinjenja s nama ovdje na zemlji.

Pripremimo svoje duše da naše predanje njemu bude potpuno, a naše pokajanje zbog propusta u ljubavi prema Bogu i bližnjemu iskreno, da ne bismo, iako domaći u vjeri, zaslužili prijekor koji je Isus nekoć uputio židovskim gradovima. Amen. (Izvor: Zagrebačka nadbiskupija)

Pokojne sestre Družbe

s. M. Jude Marie Naiden

Preminula: 15. rujna 2024., Lemont
Živjela 83 godine, u Družbi 65 godina.

s. M. Antonija Gostečnik

Preminula: 6. listopada 2024., Repnje
Živjela 97 godina, u Družbi 67 godina.

s. M. Rastislava Živković

Preminula: 24. listopada 2024., Kloštar Ivanić
Živjela 92 godine, u Družbi 66 godina.

s. M. Aleksija Sardelić

Preminula: 4. studenoga 2024., Split
Živjela 102 godine, u Družbi 76 godina.

s. M. Vida Šemrl

Preminula: 25. studenoga 2024., Gorizia
Živjela 82 godine, u Družbi 59 godina.

s. M. Estera Žaknić

Preminula: 21. prosinca 2024., Split
Živjela 92 godine, u Družbi 69 godina.

s. M. Jacinta Núñez

Preminula: 27. prosinca 2024., Formosa
Živjela 92 godine, u Družbi 72 godine.

s. M. Bernardette Legovich

Preminula: 28. prosinca 2024., Cormons
Živjela 89 godina, u Družbi 60 godina.

Članovi obitelji

Ante Anić, brat s. Dominike Anić, preminuo 23. kolovoza 2024.

Mladen Dragičević, brat † s. Dragane Dragičević, preminuo 26. kolovoza 2024.

Stipan Marić, brat s. Ines Marić, preminuo 12. rujna 2024.

Smiljana Glavaš, majka s. Nere Glavaš, preminula 26. rujna 2024.

Kata Mašić, sestra s. Petre Bagarić, preminula 12. listopada 2024.

Mirko Jurković, brat s. Ruže Jurković, preminuo 12. studenoga 2024.

Zahvale

U ime moje obitelji i moje osobno, zahvaljujem svima koji su nam iskazali ljudsku blizinu i sućut u trenucima kad je naš brat Ante u svojoj 48. godini života završio zemaljsko putovanje i pošao u susret Ocu, u Vječnost. Na osobit način zahvaljujemo svima koji su došli, i u zajedništvu s nama, tijelo našega brata, praćeno molitvom, predali zemlji, s dubokom vjerom da mu duša već uživa u Božjoj prisutnosti.

Zahvalni smo Bogu da smo mogli kroz njegovu četrdesetodnevnu pripremu za prijelaz učiti o vrijednosti ljudskoga života. Njegova smrt ostavila nam je poruku kako je život zapravo čudesan i loman u svim svojim izričajima – i kada daje i kada uzima. I kako je Bog velik u svojoj providnosti i kako On uvijek daje, i kad nam se čini da uzima. Gospodin vam uzvratilo svojim blagoslovom!

s. Dominika Anić

Povodom smrti moga brata Stipe iskreno zahvaljujem svima na molitvama i izrazima sućuti. Posebno hvala onima koji su ga ispratili na vječni počinak na zagrebačkom groblju Mirogoj.

s. Ines Marić s obitelji

Zahvalni Bogu za svu ljubav i žrtvu prema nama, svojoj djeci i obitelji, želim u ime svoje obitelji i osobno zahvaliti svima koji ste nam bili blizu u trenucima rastanka s našom dragom majkom Smiljanom. Hvala svima na

izrazima sućuti, za molitve i ispraćaj naše majke na groblje Bartuluša. Neka joj Gospodin podari vječni život!

s. Nera Glavaš

Drage sestre, vaša brižnost i suosjećanje još jednom su mi posvjedočili kako je milosno biti dio redovničke obitelji koja umije biti blizu u teškim trenucima križa bolesti i smrti dragih članova obitelji. Hvala vam za to iskustvo koje sam imala zadnjih mjeseci, za vrijeme bolesti i smrti moje sestre Kate. Vaša nazočnost na sprovodnim obredima ostavila je snažno svjedočanstvo njenoj djeci i cijeloj našoj obitelji.

Hvala vam svima i u njihovo ime na izrazima kršćanske sućuti i blizine te nazočnosti u tim trenucima boli i ispraćaja na vječni počinak. Neka nas Gospodin sve krijepi nadom u vječnost a našim pokojnima daruje vječni mir. Zahvalna

s. Petra Bagarić

Svidjelo se Gospodinu iznenada, u 77 godini života, k sebi pozvati moga brata Mirka. U svoje ime i u ime svoje obitelji zahvaljujem svima na izrazima sućuti, molitvama i ispraćaju na zagrebačkom groblju Mirogoj. Gospodin mu dao vječni mir i bila mu laka zemlja hrvatska!

s. Ruža Jurković

Tragovi života

„Ne boj se! Nisi sam! Ima i drugih nego ti koji nepoznati od tebe žive tvojim životom. I ono sve što ti bje, ču i što sni gori u njima istim žarom, ljepotom i čistotom... Sa svakim nešto dijeliš, i više vas ste isti...“, o Pobratimstvu lica u svemiru piše Tin Ujević. U ovoj rubrici donosimo jedan trag života, trag naših suputnika, onih što od nas i s nama žive „istim žarom, ljepotom i čistotom“. Sljedeći je tekst doživljaj samostana iz drugoga kuta, doživljaj nekoga koji živi „izvan zidina“, Pere Rotima, brata s. Ljubice Rotim.

Duh ljubavi unutar zidina

Bio je to trenutak koji mi se urezao u sjećanje, iako sam bio samo dijete. Moj prvi posjet samostanu Školskih sestara franjevki bio je poput ulaska u drugi svijet – svijet ispunjen ljubavlju, mirom i radošću. Iza tih jednostavnih zidova osjećala se prisutnost nečega većeg, nečega što se ne može opisati riječima.

Sjećam se sestre Vere, vratarke koja je s osmijehom dočekivala svakog posjetitelja. Bila je toplo srce samostana, brižno nas smještajući u čekaonicu dok je zvala moju sestru. U prolazu su nailazile druge sestre, svaka s osmijehom i kratkim pozdravom. Neke su odlazile na molitvu, druge na svakodnevne zadatke, a treće su obučavale mlade kandidatkinje koje su željele živjeti duhovnim pozivom.

Bio sam ponosan što sam imao sestru među tim divnim ženama. Osjećao sam se povlašteno, jer me duh ljubavi koji je ispunjavao te prostore obuzimao svaki put kad bih kročio unutar njihovih zidina. Ručkovi su bili posebni – jednostavni, ali bogati, ne samo hranom već i duhovnim smirenjem. Jelo se u tišini, uz molitvu prije i nakon obroka, što je činilo svaki zalogaj svjesnim darom zahvalnosti.

Kako su godine prolazile, nastavio sam ih posjećivati, u njihovim samostanima, domovima i zajednicama. Ljubav je bila svugdje ista, bez obzira na mjesto. Kad sam posjetio njihovu zajednicu u Njemačkoj, gdje su radile kao medicinske sestre u staračkom domu, shvatio sam još više. Bio sam odrastao i mogao sam

razumjeti da njihova služba nije samo molitva, već i darivanje sebe drugima, u radu, njezi i suosjećanju.

Časne sestre nisu bile samo moliteljice, već i ljudi sa svojim slobodnim trenucima. Zajedno smo igrali igre poput „Čovječe, ne ljuti se“. Sjećam se kako bi ponekad popustile pred ljudskim slabostima – pokoji trenutak ljutnje ili smijeha koji bi razbio tišinu – no te slabosti su brzo nestajale u njihovoj molitvi i sabranosti.

Posjet njihovoj kući u Zagrebu bio je sličan – mir, ljubav i vedrina ispunjavali su svaki kutak. Razgovori sa sestrama uvijek su bili nadahnjujući, ostavljajući dojam koji me pozivao na povratak. A onda je došla kuća u Međugorju, gdje je veliki broj mladih i starijih sestara stvarao posebnu atmosferu. Njihova prisutnost bila je poput toplog zagrljaja, a razgovori su nas vraćali u moje djetinjstvo, prisjećajući se vremena kada sam bio mali dječak koji se igrao u njihovoj blizini.

I danas, svaki put kad ugledam časnu sestru, osjećam u srcu potrebu da ju pozdravim. Bez obzira kojoj zajednici pripada, osmijehom ili riječima nastojim joj izraziti poštovanje. Ako imamo vremena, rado se upustim u razgovor. U tim susretima, s posebnim ponosom uvijek spomenem da imam sestru koja je časna sestra. A ne samo nju – još jedna bliža rođakinja izabrala je isti put. Kada to kažem, primijetim da se na njihovim licima pojavi osmijeh prepoznavanja, jer znaju koliko mi to znači.

Jednom sam upitao sestru koja je upravo završila s poslom u bolnici: „Kako uspijevate uvijek biti tako blage i nasmijane?“ Odgovorila je jednostavno: „Molitva i ljubav prema Bogu. Kad znaš da je sve što činiš Njegova volja, osjećaš mir u srcu.“

Tih trenutaka sjećam se s posebnim ponosom i radošću. Jednom, u šali, rekao sam im: „E, da sam barem žensko, pa da budem časna, lijepa i krasna!“ Smijale su se, ali u njihovim osmijesima vidio sam razumijevanje – jer, iako nikada nisam mogao biti dio njihovog poziva, njihova ljubav i predanost ostali su dio mene.

Priča o časnim sestrama nije samo priča o molitvi i odricanju. To je priča o ljubavi koja

nadilazi ljudske granice, o nesebičnosti koja mijenja svijet, o svakodnevnim trenucima radosti i predanosti. Njihov život podsjeća nas da prava ljepota dolazi iznutra – iz spremnosti da budemo svjetlo drugima, čak i u najmračnijim trenucima.

Svaki njihov osmijeh, svaki razgovor i svaki trenutak proveden u molitvi ostavlja trag. I svaki put kad ih posjetim, osjetim isto: duh ljubavi. Taj duh ne ostaje unutar zidina – on prelazi na svakoga tko kroči unutar njih.

A ja, ponosan na svoju sestru i na sve sestre koje su me dotaknule, nosim taj duh sa sobom, pokušavajući ga dijeliti sa svijetom koji često zaboravlja što znači voljeti.

Školske sestre franjevke Krista Kralja

LIST DRUŽBE

Godina XXVIII.

Studenj 2024.

Br. 2 (71)

*U*lazimo u jubilarnu godinu koju ćemo slaviti pod geslom “Hodočasnici nade”. (...) Pozvane na Bogu posvećeni život u zajednici, zajedno krećemo na hodočašće koje zahtijeva samoodricanje i prilagođavanje drugima. Sa sobom nosimo sve što nam treba, ali samo najnužnije. “U tom duhu naše ovozemno hodočašće treba biti prepoznatljivo po odricanju od sigurnosti, od posjedovanja i navezanosti na materijalno, na mjesto, službu, na vlastitu volju” (Zaključni dokument Vrhovnoga kapitula 2023., br. 8). Temeljni putokaz i vodilja su nam Sveto pismo te naše Konstitucije, Odredbe i Statut. Naša jedina sigurnost je Gospodin i naš jedini cilj je Nebo.

(Okružno pismo vrhovne predstojnice s. M. Veronike Verbič, Došašće 2024.)

Iz Generalne kuće

Život zajednice u generalnoj kući u velikoj mjeri pratio je djelovanje vrhovne predstojnice s. Veronike Verbič. Nakon kanonskog pohoda južnoameričkim provincijama početkom lipnja vratila se nakratko u Grottaferratu, zatim je nastavila pohod zajednicama u Ugandi i DR Kongu, a trenutno je u kanonskom pohodu Splitskoj provinciji. Kao i sve vi, njezinu delikatnu zadaću pratimo svojim molitvama.

Kako se nalazimo u razdoblju franjevačkih jubileja u mjesecu lipnju zajedno smo hodočastile u Asiz. Gospodin nam je podario lijep dan proživljen u molitvi i sestrinstvu. Svaku sestru i svaku situaciju Družbe preporučile smo Isusu u svetoj misi te u osobnoj i zajedničkoj molitvi.

Konstitucije obnovljene na Vrhovnom kapitolu 2023. i potvrđene su od Dikasterij za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života. U tijeku je prevođenje na šest jezika Družbe. Prema obnovljenim Konstitucijama Rimska regija je reorganizirana u Delegaturu. Bio je to naporan proces s više sastanaka za izradu novog Statuta, o kojem se raspravljalo na Regionalnoj skupštini, na kojoj su dani i prijedlozi za novu upravu Delegature. Uz milost i pomoć Duha Svetoga sve se odvijalo u ozračju vedrine, zauzetog sudjelovanja i traženja volje Božje.

Dana 8. rujna u zajednici na Farnesini sudjelovale smo u proslavi 60. obljetnice redovničkog života s. Zdenke Tomić. Tijekom istoga slavlja pročitana je Dekret o ukidanju Rimske regije i osnivanju Rimske delegature Bezgrješnog Začeca i uručen predstojnici Delegature. Neka Bog svojom milošću pomogne svakoj sestri i cijeloj Delegaturi.

Krajem srpnja naša draga s. Nada Dolić završila je svoju službu u kuhinji Generalne kuće. Srdačno i sestrijski smo je pozdravile, zahvalivši joj za sve dobro što je učinila za našu zajednicu, samom svojom prisutnošću, pjesmom, ukusnim jelima, brigom za kuću i vrt. Svjesne smo da prilagodba novom sastavu Vrhovne uprave nije laka, ali ona je to činila s velikim ljubavlju i jednostavnošću. U znak zahvalnosti s. Marija Petra Vučemilo i s. Maria Angélica Medina otpratile su je u njezinu

provinciju. Tu su prigodu ujedno iskoristile za kratak odmor. S. Maria Angélica je u Bijelom Polju posjetila zajednicu sestara i Celeste Antonelu Valdéz, postulantkinju Provincije Argentina-Urugvaj koja provodi vrijeme početnog odgoja u Mostarskoj provinciji.

Sredinom kolovoza s radošću i zahvalnošću dočekale smo našu novu kuharicu s. Arkandelu Jurčević. Zahvalne smo sestrama Provincije Svete Obitelji iz Mostara koje su nam velikodušno “darovale” mladu sestru za tu službu. Budući da s. Arkandela ne govori talijanski jezik, s nama je na neko vrijeme bila s. Celina Sarić iz zajednice s Farnesine kako bi sestru poučavala talijanski. Prisutnost s. Celine nije bila samo pomoć s. Arkandeli, nego i cijeloj zajednici. Svojim iskustvom redovničkog života i raznih služba koje je obavljala u Družbi uvelike nam je pomagala.

Proteklih mjeseci zatekla nas je i bol ispraćaja dragih osoba, brata vrhovne predstojnice s. Veronike u mjesecu rujnu, a potom u listopadu sestre s. Petre Bagarić, vrhovne zamjenice. Sućutno smo dijelile njihovu bol, osobito molitvom za drage pokojnike i njihove obitelji. U vjeri kličemo: *Gospodine, hridino moja, utvrdo moja, spase moj* (Ps 18, 1).

Zauzete aktivnostima, vrijeme brzo prolazi i gotovo ne primjećujemo da je prošlo više od godinu dana otkako smo započele službu u Vrhovnoj upravi. Ovo je dobra prilika za zahvalnost Gospodinu i svakoj od vas na povjerenju i neprestanoj molitvi za nas.

s. Maria Angélica Medina

Mariborska provincija

I u ovom razdoblju, od proljeća do jeseni, pratile smo bilo cijele zajednice, opće i mjesne Crkve, te udahnule sestrinstvo svojim zajednicama u obične i blagdanske dane. Osluškivale smo radošti i nevolje ljudi koji nas okružuju, ali i neznanih koji nam se obraćaju u najrazličitijim potrebama.

Obradovala nas je vijest Vrhovne uprave da je Kongregacija za ustanove posvećenog života i Družbe apostolskog života 9. svibnja 2024. odobrio obnovljene Konstitucije naše Družbe. Molimo Gospodina da blagoslovi sav daljnji rad kako bi svaka sestra uskoro dobila Konstitucije i Odredbe na vlastitom jeziku. Molitvom pratimo Vrhovnu upravu i sve sestre koje su posebno uključene u važne korake u preustroju Družbe, kao što je bilo osnivanje Rimske delegature Bezgrješnog Začeca.

U našoj se Provinciji posebna pozornost pridaje zajedničkom životu, cjelovitom, a osobito duhovnom rastu, međusobnom povezivanju, suradnji i poslanju. Osobito mlađe sestre aktivno djeluju u provincijskim skupinama za pastoral, medije, apostolat zvanja, u pjevačkom zboru; starije sestre rado podupiru njihov rad molitvom i prinosom svojih bolesti ili staračkih poteškoća.

Tijekom ljetnih mjeseci sestre su pripremale i vodile različite aktivnosti za djecu, mlade, žene, obitelji ili su sudjelovale u župnim oratorijima i duhovno-rekreativnim programima u organizaciji drugih. Živo je bilo i u Egiptu, gdje je s. Justina Gad Elsayed sudjelovala na ljetovanju koje za djecu sudanskih obitelji pripremaju oci kombonijanci.

Popularan oblik pastoralala za sve dobne skupine su pješačka hodočašća. Dana 19. listopada skupina sestara, zajedno s hodočasnicima koji su se odazvali našem pozivu, krenula je na put iz Tržiča u Brezje. Hod, molitva, međusobno upoznavanje, razgovor i pjesma u franjevačkom duhu na sv. misi u brezjanskoj bazilici pretočili su se u zahvalu i zagovornu molitvu.

Poseban blagdan za Provinciju je proslava redovničkih jubileja sestara. Osam sestara ove je godine proslavilo 60. obljetnicu, a jedna sestra 50. obljetnicu. Glavnoj svečanosti 10. kolovoza u Repnjama prisustvovalo je pet sestara jubilantkinja, dok su ostale četiri zbog zdravstvenog stanja ili udaljenosti slavile u svojim zajednicama. Nakon svečane svete mise, koju je služio ljubljanski nadbiskup metropolit mons. Stanislav Zore, upriličen je zajednički ručak te kulturni program. Sestre jubilantkinje pripremile su se za svečanost duhovnom obnovom koju je predvodila s. Katja Writzl.

Gotovo svaka zajednica blagoslovljena je bolesnim i nemoćnim sestrama, koje uz Božju pomoć u vjeri prihvaćaju svoje stanje i ustrajno mole za potrebe Provincije, Družbe, Crkve i svijeta. Sestre im se trude služiti s ljubavlju i brinuti se za njih iako i same često imaju zdravstvenih poteškoća. Kada zbog težeg zdravstvenog stanja skrb u vlastitim zajednicama više nije moguća, tražimo stručnu skrb u vanjskim katoličkim ustanovama. Zahvalne smo sestrama Božje Proviđnosti što se u svom domu u Krminu dobro i potpuno brinu za pet naših sestara iz Trsta i Gorice, koje se tu dobro osjećaju unatoč bolesti i nemoći. Raduju se svakom posjetu. Dana 11. rujna posjetile su ih sestre iz provincijske uprave i posebno čestitale bisernoj jubilantkinji s. Bernardetti Legovich te imendan s. Amabilis Štranj.

O 800. obljetnici važnih događaja iz života sv. Franje Slovenska franjevačka konferencija pripremila je prigodni program. Na studijskom danu 13. travnja 2024. u Ptuj u naša provincijska predstojnica s. Tina Dajčer sudjelovala je u predstavljanju *Pjesme brata Sunca* sv. Franje. Na hodočašću u Asiz od 7. do 12. listopada sudjelovalo je deset sestara. U hodočasničkim duhovnim vježbama obišle su glavna mjesta obilježena životom i poslanjem Serafskog oca, uz katehezu i osobnu molitvu. Dana 26. listopada održan je susret Duh Asiza, s temom Stigme sv. Franje, na kojem su sudjelovale sestre iz gotovo svih naših zajednica. U glazbenom dijelu *Sv. Franjo pjeva* sudjelovao je zbor naših sestara, koji pod vodstvom s. Klare Jarc i s njenim izvornim pjesmama obogaćuje svečanosti u Provinciji i šire.

Na 160. obljetnicu dolaska prvih školskih sestara iz Graza u Maribor, 15. listopada 2024., svetom misom u crkvi Kuće matice zahvalile smo za dar početaka naše prisutnosti i poslanja u Mariboru. Misu je slavio don Jure Sojč, koji inače služi misu u tamošnjoj samostanskoj crkvi. Sutradan su sestre zajedno s ostalim vjernicima hodočastile iz Malečnika na Gorcu, moleći križni put za duhovna zvanja. U crkvi Djevice Marije na Gorcu, gdje su 19. listopada 1864. hodočastile naše prve sestre, sv. misu na čast Djevice Marije u zahvalu i zagovor za nova duhovna zvanja služio je nadbiskup metropolit mons. Alojzij Cvikl.

Od 1. rujna do 10. listopada u posjetu domovini bila je s. Urša Marinčič, naša misionarka u Rwentobu, Uganda. Došla je na liječnički pregled i svojim misionarskim svjedočanstvom obogatila mnoge skupine i župe. Ljudi su velikodušno darivali za misiju.

Na temelju stanja u Provinciji i preporuka Provincijskog kapitula 2023., Provincijska je uprava pripremila provincijski plan trajnog odgoja za razdoblje od listopada 2024. do listopada 2025. Posebno težimo živom odnosu s Gospodinom, istinskom sestrinstvu i stavu zahvalnosti kako bismo bile sijačice nade u zajednici i izvan nje.

Provincijska predstojnica s. Tina Dajčer te provincijska zamjenica i ekonomica s. Metka Vrabič posjetile su od 22. listopada do 4. studenoga sestre u Kairu i Aleksandriji u Egiptu. Dana 26. listopada pridružile su se slavlju 50. obljetnice redovničkog života s. Bernardete Makcy u zajednici u Aleksandriji.

U molitvenoj pripravi za Svetu godinu 2025. sestre su 18. rujna sudjelovale na redovničkom danu na Svetoj Gori u organizaciji Konferencije redovničkih ustanova Slovenije. Slušali smo razmišljanja o zajedničkoj molitvi i svjedočanstva o osobnoj molitvi.

Papa nas Franjo ustrajno poziva da svim srcem postanemo hodočasnici nade u ovom svijetu. Možda se iduće godine sretnemo u Rimu na jubilarnom hodočašću.

Ove smo godine na hodočašće u vječnost ispratile četiri sestre: u siječnju s. Rozu Kranjc, u lipnju s. Julijanu Ločan i s. Martinu Arhar te u listopadu s. Antoniju Gostečnik. Neka se raduju vječnom životu kod Boga i svojim nas zagovorom i dalje prate.

s. Vida Tomažič

Splitska provincija

U vrtlogu svakodnevnih zbivanja kojima često ne vidimo smisao ni razlog, neki su nam događaji živo svjedočanstvo kako Božja ruka vodi naš povijesni hod. Obilježavanje zlatnog Jubileja djelovanja naših sestara u Misiji u DR Kongu spomen je na put kojim je Gospodin vodio naše sestre (usp. Pnz 8,2) koje su, poput prvih apostola, potaknute Duhom, krenule u nepoznato. Čvrsta vjera i želja za služenjem Bogu u najmanjima bili su im jedina popudbina. Pogled na Misiju danas i bogatstvo plodova rada sestara ispunja nas dubokom zahvalnošću ali i obvezuje na daljnje zauzeto nastojanje oko širenja kraljevstva Božjeg.

Plodonosan rad sestara ne bi bio moguć bez svesrdne i trajne pomoći dobrih ljudi koji su tijekom proteklih pet desetljeća bili vjerni prijatelji misija i suradnici Božji u misionarskom radu. Stoga su tijekom ove godine Jubileja upriličeni susreti s dobročiniteljima Misije u Imotskom, Zadru i Zagrebu. Nakon zahvale za euharistijskim stolom, na svakom od susreta, u prigodnom programu ukratko je predstavljeno djelovanje i život sestara u Misiji. Bila je to i prilika da se u ugodnom druženju bolje upoznamo i međusobno obogatimo svjedočanstvima dobrote Gospodina koji na čudesan način isprepliće naše putove.

Središnje slavlje Jubileja upriličeno je 5. listopada u provincijskom središtu u Splitu. Predvodio ga je mjesni nadbiskup mons. Zdenko Križić, a među koncelebrantima je bio i mons. Ivan Štironja, biskup porečko-pulski i predsjednik Vijeća HBK-a za misije. Slavlju je, uz misionarke s. Eriku Dadić, s. Mirabilis Višić, s. Samuelu Šimunović i dobročinitelje Misije, nazočila i vrhovna predstojnica Družbe s. Veronika Verbič, koja je u kanonskom pohodu našoj Provinciji. Svoga misionarskog puta na slavlju prisjetile su se i naše nekadašnje misionarke te s. Samuela Bešker i s. Adriana Galić, sestre Mostarske provincije koje su neko vrijeme djelovale s našim sestrama u Misiji u DR Kongu.

Osim proslave ovog, za našu Provinciju, značajnog Jubileja minulo razdoblje obilježila su i druga slavlja. O svetkovini Presvetog Srca Isusova naše sestre jubilatkinje, njih ukupno dvanaest, proslavile su obljetnice: sedamdeset, šezdeset, pedeset i dvadeset pet godina redovničkog života. Svečanoj proslavi u provincijskom središtu prethodila je duhovna obnova u našem samostanu u Zadru koju je predvodio o. Vatroslav Halambek, DI. Radovali smo se i slavlju doživotnih zavjeta koje je, nakon jednomjesečne duhovne priprave, na blagdan Uzvišenja Svetog Križa u provincijskom središtu položila naša s. M. Anđela Crnjac.

Početak listopada naš samostan i Dječji vrtić na Jordanovcu proslavili su trideset godina života i djelovanja. Ujedno je obilježena i dvadesetpeti obljetnica djelovanja sestara u domu za studentice *Marta i Marija* koji se nalazi pod okriljem samostana. U ovoj prigodi euharistijsko slavlje u samostanskoj kapeli predvodio je pomoćni zagrebački biskup mons. Ivan Šaško a za goste, prijatelje zajednice i roditelje djece upriličen je prigodni program i izložba dječjih radova.

Prebirući u srcu ove milosne događaje koji nam nose spomen na trajnu Božju prisutnost u životu naše Zajednice, ne možemo ne zastati dirnute veličinom Njegove ljubavi. Tom ljubavlju preobražene hodimo u vjeri da će Gospodin djelo koje je s nama započeo, na slavu svog imena, i dovršiti.

s. Marina Fuštar

Misija u Demokratskoj Republici Kongu

Ima ponekad stvari u našem životu koje nadilaze naša očekivanja, ali i naše razumijevanje. Tek nakon dugo vremena shvatimo: Ma da, to se uistinu dogodilo! I film se počinje odvijati.

Već od prošle godine počele smo govoriti, spremati, pripremati jubilej, pedesetgodišnjicu. I eto, to je vrijeme došlo. Pedeset godina – možda to i nije puno, ali ipak mnogi ih nikad i ne dožive. U usporedbi s trajanjem, s poviješću, sa životom. Naša je pogriješka u tome što smo često uvjereni da je to normalno, da to ide samo od sebe, da smo mi to zaslužili.

Pa onda razmisliš: koliko života, koliko žrtve, koliko neprospavanih noći sačinjava taj život Misije! Taj život, unaprijed Bogu dan, da On od njega napravi ono što Njemu treba, da bude Njemu na slavu a na korist onima koji su potrebni. I, to smo slavili tog dana.

Te davne 1974. godine počela je jedna avantura, jedan put koji ostavlja tragove, koji pokazuje smjer za budućnost. Gospodin se upleo u naše živote uputivši nas u Afriku, u nepoznato, da s Njim pletemo mreže naše sadašnjosti i budućnosti.

Zahvalile smo Njemu koji je bio i ostao vjerni kormilar, koji je znao i u uzburkanim valovima pokazati da je to Njegovo djelo, da je On onaj koji počinje, vodi i usavršava djelo Njemu povjerenom. Psalmist moli: “ne zaboravi vinograd kojeg si sam posadio”. I istina je, On ne zaboravlja, iako ponekad, dopuštajući poneka iskušenja, voli provjeriti našu strpljivost, našu predanost Njemu. To malo gorušičino zrno, od tri ili šest sestara, koje je umirući donosilo plodove, danas se pretvorilo i izrasta u lijepo stablo, s krošnjom, granama, plodovima... To nam daje sigurnost da je to Njegovo djelo.

Misa zahvalnica slavljenja je u Luhwinji 14. srpnja 2024. Predslavio ju je, kako i dolikuje, otac nadbiskup, mons. François Xavier Maroy. Naravno da je bila prisutna vrhovna predstojnica s. Veronika Verbič i da je, u nazočnosti provincijske predstojnice s. Lidije Bernardice Matijević i provincijske zamjenice s. Marine Fuštar, u ime Družbe primila doživotne zavjete četiriju sestara.

U istoj zahvalnosti, istim zanosom, nekoliko tjedana poslije tri su novakinje položile prve redovničke zavjete, jedna je kandidatkinja ušla u postulaturu a juniorke obnovile svoje zavjete.

Trenutno nas je 39 sestara, od tog 17 juniorki. Imamo dvanaest kandidatkinja koje slijede redovničku formaciju.

Neka je Gospodin slavljn i hvaljen uvijek jer samo On znade i vidi sve i vodi svojom neizmjer-
nom ljubavlju.

s. Mirabilis Višić

Lemontska provincija

Proljeće je kod nas započelo s neobičnim i čudesnim događajima. Iako u Lemontu nije bilo 100% pokrivenosti, doživjeli smo potpunu pomrčinu Sunca koja se dogodila u Sjedinjenim Državama. Mnoge su sestre izašle vani s posebnim naočalama kako bi vidjele “94% tame” koja je prekrila nebo u našem dijelu zemlje. Pomrčina je završila vrlo brzo i ponovit će se tek 23. kolovoza 2044. godine.

Još jedan rijedak događaj bio je dolazak 17-godišnjih kukaca u Illinois i druge dijelove Sjedinjenih Država. Ovi veliki kukci izlaze iz tla svakih 17 godina i pričvršćuju se za debla stabala, prekrivaju šetnice i lete na ljude. Iako su bezopasni, izgledaju zastrašujuće i ispuštaju glasno neugodno zujanje. Ostali su šest tjedana oko našeg samostana i škole, a onda je, iznenada, buka prestala, jer su se tek izlegli kukci povukli u zemlju, da bi se ponovno pojavili tek 2041. Kao

franjevke bile smo zadivljene tim čudesnim stvorenjima i zahvalne za sve stvoreno što nas po-
tiče da svoje srce uzdižemo prema Bogu.

U lijepom proljetnom i ljetnom vremenu naš život odvijao se u malim ali značajnim iskustvima. Tijekom večere, održane 23. svibnja u samostanu Mt. Assisi, uručile smo stipendije za pet dje-
vojaka koje pohađaju katoličke srednje škole. Naš fond za stipendije puni se donacijama i mu-
drim ulaganjima. Nadamo se da ćemo i unaprijed nastaviti davati stipendije djevojkama čije su
majke ili bake pohađale našu Mt. Assisi Akademiju. Na ovaj i na druge načine nastavljamo
našu tradiciju obrazovanja.

Naš duhovni život obogaćen je raznim iskustvima. Dana 6. travnja imale smo dan trajne for-
macije s temom “Okupljeni za poslanje”, usmjeren na euharistiju i život zajednice. Otac Art
Anderson, OFM, održao je predavanje i slavio euharistiju.

Protekle tri godine biskupi Sjedinjenih Država nastojali su osvijestiti katolike o stvarnoj prisu-
tnosti Isusa u Euharistiji. To su činili promičući euharistijske aktivnosti u svojim biskupijama i
župama te u planiranju nacionalnog Euharistijskog kongresa u Indianapolisu, Indiana. U srpnju
se u Indianapolisu okupilo više od 60.000 vjernika. Iako nijedna od naših sestara nije mogla
prisustvovati, mnoge su od nas sudjelovale na misi bdijenja i euharistijskoj pobožnosti u crkvi
Srca Isusova u našem biskupijskom vikarijatu. Sudjelovali su brojni vjernici iz različitih župa i
vjerskih skupina. Pridružili su nam se i neki hodočasnici iz New Yorka koji su išli pješice na
Euharistijski kongres.

U lipnju smo obilježile 70. obljetnicu redovničkog života s. Marie Goretti Domovich, koja ima
91 godinu. Don Bill DeSalvo slavio je misu u našoj samostanskoj kapeli. U slavlju su sudjelo-
vale sestre, suradnice, članovi obitelji i prijatelji s. Marie Goretti. Naša s. Regina Marie Draznak
također se pripremala proslaviti svoj 70. jubilej, ali Bog je imao druge planove. Dana 9. svibnja

s. Regina Marie umrla je mirno u prisutnosti svoje nećakinje Margie i njezinog sina Jaya. Došli su iz Pennsylvanije proslaviti njezin 94. rođendan, koji je trebao biti 11. svibnja.

Dana 4. lipnja nekoliko sestara prisustvovalo je sprovodu oca Lawrenca Frankovicha, OFM, brata s. Kathryn. Ona nije mogla sudjelovati jer je vezana za bolesnički krevet.

Sestra Therese Ann Quigney i s. Maryann Dosen za blagdan sv. Ante bile su u Chicagu, gdje hrvatski franjevci svake godine slave svetu misu na otvorenom. Sveta misa i slavlje koje je uslijedilo bili su dobro posjećeni u veselom franjevačkom ozračju.

Sve sestre naše Provincije primljene su u novicijat i polagale su redovničke zavjete 15. ili 16. kolovoza. Stoga svake godine zajedno obilježavamo te događaje. Ove smo se godine okupile u nedjelju, 11. kolovoza, u zgradi Alvernia Building. Započele smo slavljem Večernje što je pripremila s. Marjorie. Sestra Therese Ann ponudila je kratko razmišljanje o duhovnim nitima koje tvore tkivo novog razdoblja našeg života, potom smo obnovile svoje zavjete. Zajedno smo se družile prisjećajući se tih događaja, uz sladoled i kolačiće.

Hrvatska župa sv. Jeronima u Chicagu svake godine 15. kolovoza procesijom kroz naselje i svečanom svetom misom slavi svetkovinu Velike Gospe. Ove je godine misno slavlje, sa svojim brojnim bivšim župljanima i prijateljima, predslavio fra Jozo Grbeš, OFM. Sudjelovale su i naše s. Maryann i s. Therese Ann. Nakon mise upriličen je tradicionalni hrvatski piknik.

Dana 13. rujna proslavile smo Dan utemeljenja naše Družbe, molitvom Večernje i misom koju je predslavio fra Metod Ogorevc, OFM. Poslije smo se okupile u blagovaonici na večeri. Sestra Therese Ann pročitala je posebne pozdrave sestara iz Kuće matice u Mariboru. Sve smo osjećale duboku zahvalnost i blizinu naših sestara dok su naizmjenično prije euharistije molile za svaku našu provinciju. Primile smo pozdrave i iz drugih naših provincija.

Iako se blagdan Rana sv. Franje slavi 17. rujna, mi smo 15. rujna u samostanu Mt. Assisi obilježile 800. obljetnicu primanja stigmi sv. Franje molitvom za ozdravljenje i mir. Pozvale smo vjernike laike i druge redovničke zajednice da nam se pridruže u molitvi za ozdravljenje, mir i milost da poput sv. Franje otvorimo svoja srca Gospodinu u zahvalnosti za njegovo trpljenje za nas i za dar ozdravljenja.

Dok smo mi slavile, 15. rujna, s. Jude Marie Naiden, koja je strpljivo trpjela, mirno je preminula. Budući da je poučavala i odgajala mnoge djevojke na Mt. Assisi Akademiji, održali smo dvodnevno bdijenje prije njezina sprovoda 21. rujna. Mnogi su došli odati joj počast. Budući da naša kapelica nije mogla primiti toliko ljudi, a s. Jude Marie ima veliku obitelj i brojne suradnike, morale smo predložiti da svi studenti ne prisustvuju njezinu sprovodu. Stoga je za članove obitelji, prijatelje, posebno za brojne studente s Mt. Assisi, koji nisu mogli biti na sprovodu, 16. studenoga planirana misa zadušnica u dvorani nekadašnje Mt. Assisi Akademije.

Vrijeme brzo prolazi, a mi nastavljamo mnoge aktivnosti unutar zajednice i šire. Služimo na razne načine i živimo iskustvo zajedništva u svakodnevnom životu i u posebnim događajima koje zajedno slavimo. I dok služimo u našem malom dijelu svijeta, sa strahopoštovanjem stojimo pred svemogućim Bogom, koji nas iz dana u dan podsjeća na svoju moć i ljubav prema nama na mnoge uobičajene načine, a ponekad nam daje rijetke i iznenađujuće trenutke poput potpune pomrčine sunca ili invazije 17-godišnjih kukaca.

s. Kathleen Vugrinovich

Mostarska provincija

Naš je svakodnevni život, pojedinačno i zajedno, poput jubilejskog hodočašća koje slijedi mjesta i događaje franjevačkih obljetnica: od Greccia do La Verne i Porcijunkule, od pjesme hvale života i svih stvorenja do pozdrava sestrici smrti... Život u znaku hodočašća *drevnim i novim stazama*, u znaku osobnih i zajedničkih susreta, s Gospodinom i jednih s drugima. Dok u jednim susretima učimo *zastati*, zastati u molitvi i kontemplaciji, u drugima učimo *hoditi*, hoditi u svjedočenju, hoditi ususret drugima... u svemu se, pak, trudimo da nam i zastati i hoditi, i molitva i apostolsko djelovanje, budu u suzvučju.

Svi smo se tijekom godine trudili povremeno zastati, sudjelujući u mjesečnim duhovnim obnovama, duhovnim vježbama... Tu su i naša tradicionalna svibanjska i listopadska zborovanja sestara, odnosno zajedničke duhovne obnove na kojima sudjeluje većina sestara Provincije. Svibanjsko okupljanje upriličeno je u samostanu sv. Franje u Bijelom Polju. U popodnevnom dijelu duhovne obnove zajednica se okupila na bjelopoljskom posjedu Grubanu gdje su ovoga proljeća postavljene postaje Križnoga puta. Na kamenim pločama preslike su križnoga puta iz

samostanske kapele i tekstovi pok. s. Milke Mlakić. U listopadu smo hodočastile u Gospino svetište na Široki Brijeg. Zajednički objed za sve sestre po prvi put pripremljen je u Zavodu Svete obitelji na Puringaju (naselje u Širokom Brijegu).

Desetak dana prije ovu je, za nas novu, kuću i zajednicu pohodio mjesni biskup mons. Petar Palić i predvodio slavlje blagoslova kapele i samostana. Slavlju su uz sestre i svećenike nazočili i djelatnici Zavoda Svete obitelji i Udruge Međunarodno kumstvo djetetu Herceg-Bosne, koja je dosada vodila Zavod.

Razne odgojne skupine početnog odgoja imale su, osim ovih zajedničkih sadržaja, i svoje susrete na provincijskoj i međuprovincijskoj razini: susreti sestara s privremenim zavjetima, susret sestara do deset godina od položenih doživotnih zavjeta, međuprovincijske duhovne vježbe za kandidatice, Susret hrvatske katoličke mladeži u Gospiću na kojem su sudjelovale kandidatice, postulantice, novakinje.

Na razini redovničkih konferencija Bosne i Hercegovine i Hrvatske organizirani su također susreti, duhovni i stručni, za sestre s privremenim zavjetima, za tajnice i ekonomice. Dvadeset i šesti *Redovnički dan u BiH* održan je 7. rujna u samostanu sv. Franje u Bijelom Polju pod geslom "...da budemo brižni njegovatelji evanđeoskog sjemena..." (Molitva Jubileja 2025.) na kojem je sudjelovalo 240 redovnika i redovnica koji djeluju na području Bosne i Hercegovine.

Mnogo je događaja koji su nas, unatoč velikim žegama, tijekom ljetnih mjeseci okupljali, nadolijevajući ulje u naše svjetiljke i krijepeći naše korake.

Nakon obnove i rekonstrukcije samostana Prečistog Srca Marijina u Zagrebu nadbiskup zagrebački mons. Dražen Kutleša, u zajedništvu s desetak svećenika, slavio je 9. lipnja 2024. sv. misu te blagoslovio novosagrađenu kapelu i posvetio novi oltar. Osim četrdesetak sestara Provincije na slavlju su sudjelovale i sestre franjevke Splitske i Bosansko-hrvatske provincije te sestre drugih družba, susjedi i prijatelji Zajednice.

Na liturgijski spomen sv. Klare Asiške u samostanu sv. Franje u Bijelom Polju doživotne zavjete položila je s. M. Veronika Cvitković. Euharistijsko slavlje s obredom polaganja zavjeta predvodio je mjesni biskup mons. Petar Palić. Nakon toga je, 31. kolovoza, osam sestara zahvalno proslavilo dijamantni, šest sestara zlatni i jedna sestra srebreni jubilej redovničkoga života. Euharistijsko slavlje predvodio je fra Stanko Mabić uz suslavlje 15 svećenika.

Na Dan utemeljenja Družbe, 13. rujna 2024., u kapeli provincijskog središta u Mostaru dvije sestre juniorke obnovile su privremene redovničke zavjete. Za vrijeme večernje liturgije časova u samostanskoj kapeli sv. Franje u Bijelom Polju upriličen je obred primanja u novicijat triju postulantica naše Provincije te postulanticice iz Argentinsko-urugvajске provincije sv. Josipa. Godinu postulature započela je jedna kandidatice, a pet novih djevojaka došlo je u kuću odgoja i započelo godinu kandidature. Na blagdan Rana sv. Franje naša je novakinja s. Anamarija Bakula obukla redovničko odijelo i položila Prve privremene zavjete.

U nedjelju, 13. listopada 2024., u samostanu “Rane sv. Franje” u Međugorju upriličena je proslava 70. obljetnice redovništva s. Rozarije Radić, jedne ali i jedine od sedam novakinja prvog poslijeratnog novicijata (1954.). Ovom je prigodom proslavljeno i trideset godina osnutka samostana “Rane sv. Franje” (1994.-2024.).

Nastojale smo danomice “izlaziti” izvan samostana, hoditi, služiti. Važnu kariku između molitve, intenzivnog odnosa s Bogom te svjedočenja i služenja ima obrazovanje, stručna osposobljenost sestara. Dok jedne tek započinju razne studije, druge ih uspješno završavaju. Početkom lipnja s. Dominika Anić u Zagrebu je održala demonstraciju psihoterapijske osposobljenosti te time ostvarila zvanje psihoterapeuta realitetne terapije. Dvije su sestre nastavile studij u Rimu i jedna u Augsburgu.

S novom školskom godinom započelo je i redovito održavanje molitveno-odgojnih seminara, jednodnevnih duhovnih obnova za mlade, ali i za druge dobne skupine. Svjedočanstvo života u bratstvu Franjevačke mladeži te svjedočanstvo redovničkog poziva s mladima rado dijele sestre, na poseban način bivše članice Franjevačke mladeži. Seminari posta, molitve i šutnje duhovni su sadržaji koji uvijek privlače dovoljno sudionika i redovito se održavaju pet-šest puta godišnje.

U organizaciji Vijeća franjevačkih zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine, u Zagrebu je 10. i 11. listopada 2024. upriličena proslava franjevačkih jubileja pod geslom “Osam stoljeća svjetlo Evanđelja po tebi, Franjo, sav svijet obasjava”. Na susretu su sudjelovali članovi i članice, odgajanici i odgajanice velike franjevačke obitelji, među kojima su, uz provincijsku predstojnicu s. Franku Bagarić i odgojiteljice u početnom odgoju, sudjelovale kandidatice, postulantica, novakinje i juniorke iz naše Provincije. Program proslave sastojao se iz tri dijela: molitvenog bdijenja u crkvi Bezgrješnog Začeca BDM u zagrebačkoj Dubravi, zatim Simpozija o franjevačkim jubilejima na Hrvatskom katoličkom sveučilištu i euharistijskog slavlja u bazilici sv. Antuna na Svetom Duhu koje je predvodio zagrebački nadbiskup mons. Dražen Kutleša.

I dok se “smjenjuju” franjevačke obljetnice i prigodna slavlja jubilejâ, mi, *hodočasnici nade na putu mira*, na razini Biskupske i redovničke konferencije BiH intenzivno se pripremamo za Svetu godinu i Jubilej posvećenoga života 2025.

s. Magdalena Šarić

Argentinsko-urugvajska provincija

Jedan od snažnijih trenutaka u našoj Provinciji bio je kanonski pohod vrhovne predstojnice s. M. Veronike Verbič. Dana 30. travnja, nakon kanonskog pohoda Provinciji Paragvaj, stigla je u Argentinu, kako bi ovamo provela cijeli mjesec svibanj. Svojom jednostavnošću, toplinom i seestrinstvom spontano je probudila radost i zahvalnost u našim srcima, pobuđujući u nama želju za osvrtom na našu povijest, njezinu dragocjenu kulturnu i vjersku baštinu, koja nas potiče da se prisjetimo sestara koje su nam prethodile. Potaknula nas je da na sadašnjost gledamo kreativno, predano i s nadom da ćemo utri put kako bi budući naraštaji mogli primiti i čuvati ovo neizmjereno blago koje smo mi dobile i koje nosimo u krhkim glinenim posudama. Zahvalne smo s. Veroniki koja nas je svojom blizinom poticala na slušanje, praćenje i prosvjetljivanje. Bio je to uistinu “Božji prolaz, događaj uskrsa” u svim zajednicama i odgojno-obrazovnim ustanovama. Pratila nas je u kulturnim događanjima, na hodočašćima, u posjetima starosjediocima Nivaclé, na sastancima uprava dviju južnoameričkih provincija i na susretima predstojnica i sestara koje rade u školama. Dijelila je s nama molitvu, klanjanje Presvetom Sakramentu i naš svakodnevni život. Hvala, s. Veronika, što si bila s nama!

Doživjele smo još jedan, za našu Provinciju, značajan trenutak. Dvije provincijske uprave, naša sv. Josipa i ona Svete Obitelji iz Mostara, dogovorile su da naša postulantkinja Celeste Antonela Valdéz provede kanonsku godinu novicijata u Bijelom Polju, zajedno s tri novakinje njihove provincije, te tako ima mogućnost zajedničkog života sa svojim vršnjakinjama. Celeste Antonela otišla je tri mjeseca ranije kako bi se, učeći hrvatski jezik, što bolje pripremila. Dana 13. rujna, na obljetnicu utemeljenja naše Družbe, ušla je u novicijat Mostarske provincije. Najiskrenije zahvaljujemo s. M. Franki Bagarić i njezinu Vijeću što su povoljno odgovorile na molbu naše Provincije.

U mjesecu srpnju u zajednici “Santa Clara” u Laishíju održane su godišnje duhovne vježbe za sestre naše Provincije, pod vodstvom dijecezanskog svećenika Daniela Velázqueza, koji je izlagao na temu “Biblija kao povijest spasenja”, tumačeći Evanđelje po Marku i pozivajući na ponovno iščitavanje života, osobne i zajedničke povijesti u svjetlu Božje riječi.

Zajednica i institut “Santa Clara”, Misija Laishí, Formosa, obilježila je 90 godina postojanja. Bio je to dan radosti i zahvalnosti. Prisjetile smo se da su naše sestre započele s djelovanjem 20. rujna 1934., spominjući golem rad koji su razvijale od početka do danas, kako u evangelizaciji tako i u obrazovanju. Bio je to svjetionik znanja i vrjednota u regiji i temeljni stup u zajednici, koji je promicao vrijednosti solidarnosti i poštovanja autohtone kulture. Uz suradnju laika, prijatelja i dobročinitelja, Božjom milošću suočavale su se i prevladavale sve poteškoće. Tih 90 godina života podsjeća nas kako je velika Božja ljubav za sve nas i da je Isus jedini put prema Izvoru vode žive, koja jedina gasi našu žeđ.

Od 21. do 23. kolovoza neki učitelji iz naših obrazovnih ustanova sudjelovali su na susretu franjevačkih učitelja u Córdobi. Cilj susreta bio je ponuditi odgojiteljima mogućnost produbljiivanja i jačanja franjevačkog identiteta, formirati pastoralne odgojitelje koji su sposobni obogatiti prostore društvene preobrazbe, jedinstvene za svaku odgojnu zajednicu i njezino okruženje,

kao škola u nastajanju. O slavlju 800. obljetnice stigmi svetoga Franje geslo susreta bilo je: “Kao braća liječiti rane”.

S radošću i žarom imali smo razne pripreme i akcije u čast našeg serafskog oca sv. Franje u svim našim zajednicama i školama. Samo ukratko ističemo onu koja se provodi u školi Santa Rosa di Viterbo, na području San Lorenza, gdje su djeca i mladi uz moto “Svi smo mir”, počevši od vrata naše školske zgrade, krenuli u šetnju, prolazeći ulicama grada. Ispunjavali su ih bojom, energijom i nadom, s natpisima u rukama i osmijehom na licima. Ovi veleposlanici mira pozivali su na pravedniji svijet pun ljubavi. Prolazili su pored ostalih katoličkih škola koje su suorganizirale taj događaj i gdje su im se pridružili i ostali učenici. Događaj je kulminirao u podnožju velikog križa na Campo de la Gloria, gdje se nalazilo “Mjesto mira” s gore spomenutim motom, na raznim jezicima i na sve četiri strane svijeta. Pjesmom, molitvom i razmatranjima sudionici su podsjetili na važnost mira i pomirenja u našem društvu. Hod za mir završio je dirljivom molitvom u kojoj su izrazili svoje želje i nade za mirniju budućnost. Osim učenika škola organizatora, ovaj hod pratili su i brojni odrasli.

Što se tiče pastoralna u našim odgojno-obrazovnim ustanovama, a s obzirom na zajedništvo dviju Provincija, 14. listopada održan je *online* susret sestara koje rade u školama. Razmijenile su svoja iskustva, koja se odnose na provođenje projekta u institucionalnom obrazovanju u svakoj pokrajini. Obnova za mlade iz Formose održana je u zajednici “Santa Clara” u Laishiju. Pratile su ih sestre: s. M. Isabel Fernández, s. M. Adelaida Ferreyra i s. M. Pabla Ortellado. Zajednička tema bila je “Rast u vjeri”. Molitvom smo pratile da obnova bude plodonosna.

Održane su i misije koje su organizirale s. M. Alejandra Barrera i s. M. Pabla Ortellado sa srednjoškolcima iz instituta “Santa Teresita” u Las Lomitasu, Formosa, uz moto “Složne ruke preko granice”. Mladi su snažno osjetili poziv i poslanje na evangelizaciju. Pripremali su se s oduševljenjem, najprije razmišljajući o riječi evanđelja “Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas” (Iv 20,21). Ovo pastoralno djelovanje služilo je rastu u vjeri i otvaranju srca Bogu kako bi

evanđelje prenosili drugima. U tom iskustvu pratio ih je župnik o. Carlos Hermose, koji im je neprestano pomagao svojom blizinom, molitvom i blagoslovom. Mladi su izjavili da im je to bilo lijepo i obogaćujuće misionarsko iskustvo u životu.

Uz zahvalnost Gospodinu koji podupire evangelizaciju, sve vas pozdravljamo i želimo vam blagoslov!

s. Marta Perna i s. Rosa Vega

Bosansko-hrvatska provincija

Drage sestre! Ove vam retke pišem iz Rwentoba, naše misije u Ugandi gdje se s. Mira Bliznac, zamjenica provincijske predstojnice i ja nalazimo u posjetu našim sestrama. Nebo iznad Afrike je oblačno, čuje se zvuk grmljavine i kiše koja sve jače pada. Upravo smo se vratile iz ženskog zatvora gdje smo bile zajedno sa s. Katom Karadža, koja redovito jednom mjesečno obilazi zatvorenice i s njima zajedno moli i razmatra Božju riječ. Bilo je uistinu dirljivo vidjeti njihovu radost i suze, zajedno s njima moliti, pjevati i plesati. Mnoge od njih su nepravедno zatvorene, a neke od njih imaju i malenu djecu. Dirljivi su i potresni bili i mnogi drugi prizori koje smo mogle vidjeti. Puno je patnje, ali i zahvalnosti, puno boli, ali i radosti, puno siromaštva, ali i

tolikog bogatstva. Dječje oči i njihovi osmijesi najljepše je od svega što sam mogla vidjeti, posebno sjaj koji se javi kada im pružiš samo jedan bombon. Čini se kao da si im dao cijeli svijet! Kroz ovo malo vremena u Africi toliko toga darovano nam je vidjeti i doživjeti: kako se slavi Bog, kako se raduje malenim stvarima, kako biti zahvalan i ponizan, kako se pjeva i pleše unatoč nevoljama, kako se nosi vlastiti križ...

Od našeg posljednjeg javljanja i mi smo imale puno razloga za slavlje, za radost i zahvalnost. U nedjelju 4. kolovoza 2024., svečanim euharistijskim slavljem proslavile smo 50. obljetnicu života i djelovanja naših sestara u župnoj zajednici St. Maria Thalkirchen u Münchenu na kojoj su, uz sestre ove zajednice, nazočile s. Željka Dramac, provincijska predstojnica, s. Kristina Marijanović, provincijska savjetnica, i s. Lidija Jurišić, provincijska ekonoma. Budući da ove godine zatvaramo ovu podružnicu, bila je to ujedno i prigoda da se sestre oproste od župljana ove župe.

I ove godine obilježile smo jubileje naših sestara. Zlatni jubilej proslavile su s. Ana Antolović, s. Slavica Jovanović, s. Jela Marijić, s. Ivanka Guberac, s. Ljubica Volić, s. Ana Jeleč, s. Nevenka Palavra i s. Kata Rukavina. Svečano euharistijsko slavlje u samostanskoj kapeli Sv. Josipa u Tučepima predslavio je fra Anđelko Domazet koji je ujedno, uz s. Lidiju Jurišić, predvodio duhovnu obnovu za sestre.

Dvadeset petu obljetnicu redovničkog života ove godine proslavile su tri sestre naše Provincije: s. Matea Subašić, s. Miljana Marušić i s. Jelena Antolović. Pripravu za slavlje svoga jubileja započele su hodočašćem u Asiz od 8. do 12. kolovoza, a nastavile su u našem samostanu Preobraženja Gospodinova u Varešu. Euharistijsko slavlje 16. kolovoza 2024. godine predslavio je fra Miro Jelečević, profesor na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu.

Nakon godine novicijata u Bijelom Polju, u Mostarskoj provinciji, prve zavjete položila je s. Ivana Džeko. Radostan je ovo događaj za nas. Svečano euharistijsko slavlje 15. rujna 2024. u kapeli Prečistog Srca Marijina, u provincijalnoj kući na Bjelavama u Sarajevu predslavio je fra Josip Jozić, dekan Franjevačke teologije u Sarajevu. Naše dvije sestre juniorke – s. Antonija Klišanin i s. Rahela Mihaljević – u svojim su zajednicama, u Livnu i u Kloštru Ivaniću, obnovile zavjete.

Slaveći velike franjevačke obljetnice: 800 godina prvih jaslca sv. Franje u Grecciu, Potvrđenog pravila sv. Franje u Fonte Colombu, Rana sv. Franje na La Verni i Pjesme stvorova u La Foresti, nekoliko sestara od 8. do 12. kolovoza hodočašćem u Asiz slavile su 60, 50, 25 i 10 godina redovničkog života. Pridružilo im se još nekoliko sestara koje su izrazile želju hodočastiti u Asiz, ukupno ih je bilo 30.

Na blagdan sv. Klare Asiške, 11. kolovoza 2024., u našoj zajednici u Rwentobu blagoslovljeno je gradilište Osnovne škole Sv. Klare. Ovih dana s. Mira i ja mogle smo se uvjeriti kako škola brzo raste, na radost svih nas, a napose stanovnika ovog mjesta u kojem je još uvijek toliko djece koja nemaju mogućnost pohađati niti osnovnu školu.

Mnogo je i drugih događanja bilo kroz proteklih nekoliko mjeseci: molitvenih susreta, susreta za djevojke, seminara, redovničkih dana u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj... Bogu smo zahvalne za svaki trenutak, za sve što nam daje, za radost i ljepotu zajedništva, za svaku pojedinu sestru, za snagu koju još uvijek imamo, ali jednako tako za patnju, bolest i nemoć u kojoj možemo iskusiti Njegovu blizinu. U godini rana sv. Franje zahvaljujemo Bogu za svaku ranu po kojoj nas čini sličnima sebi, po kojima nas preobražava i mijenja da postanemo više Njegove.

Završavam ovo javljanje radujući se zrakama sunca koje se nakon obilne kiše probijaju do moje sobe. Neka svaku od nas obasja Božja milost i daruje nam snagu za dane kad se nad nama nadviju tamni oblaci.

Mir i dobro!

s. Ivana Pavla Dominković

Paragvajska provincija

Od 9. do 11. srpnja Redovnička konferencija Paragvaja, u svom 65. nacionalnom tjednu održanom u Terezijanskom kolegiju, okupila je članove različitih ustanova posvećenog života i društva apostolskog života u zemlji, s geslom “Posvećeni život, svjedočanstvo nade u zajedništvu”. Tijekom susreta razmišljalo se o redovničkom misionarskom pozivu kroz niz predavanja, seminara i trenutaka za razmišljanje, osmišljenih da odgovore na sadašnje i buduće izazove posvećenog života u Paragvaju. Ove je godine bila prisutna s. Maricarmen Bracamontes OSB, Meksikanka koja je dio tima teologa konzultanata Predsjedništva Redovničke konfederacije Latinške Amerike i Kariba. Cilj Nacionalnog tjedna bio je ojačati zajedništvo i obnoviti nadu, nježući trajni odgoj kao stil života i jačajući mističnost skrbi i dobrog postupanja. Na susretu je sudjelovalo nekoliko sestara iz naše Provincije.

Nakon kanonskog pohoda vrhovne predstojnice s. M. Veronike Verbič, južnoameričke provincije su, u kontekstu novog preustroja, odlučile započeti proces ujedinjenja. U tu su se svrhu provincijske uprave sastale u dva navrata u gradu Formosa, Argentina i u Asunciónu, Paragvaj, kao i na *online* susretima za trajnu formaciju, s ciljem boljeg upoznavanja života i poslanja obje Provincije. Nastojimo čuti iskustva drugih redovničkih zajednica koje su već ostvarile ujedinjenje. U svim zajednicama molimo molitvu M. Margarite Pucher, Presvetom Srcu Isusovu, u koje je ona položila svoje puno pouzdanje. Uz pomoć Duha Svetoga nastojimo dobro razlučiti kako nastaviti odgovarati Bogu i Crkvi karizmom Školskih sestara franjevaka Krista Kralja.

U Paragvaju su mladi redovnici organizirani pod imenom REJOP (Mladi redovnici Paragvaja), kojim trenutno upravlja s. Katia Nazaret Osorio, naša sestra juniorka.

O svom iskustvu nam svjedoči: “REJOP je za mene bio prostor dubokog rasta, gdje sam naučila sazrijevati u suradnji, odgovornosti i velikodušnoj predanosti. Ova mi služba omogućuje da dijelim put s braćom i sestrama koji s vjerodostojnom zauzetošću nastoje u potpunosti živjeti svoje posvećenje. Tu nalazim raznoliku zajednicu koja obogaćuje moj način viđenja vjerskog

života, ne samo nacionalno, već i u kontekstu Latinske Amerike i Kariba. Uči me da se poziv na služenje živi u bratstvu, hodajući zajedno i prateći jedni druge. Pratlja redovničke zajednice pomaže mi živjeti s ljubavlju i velikodušnim predanjem ovu obvezu koju mi Gospodin povjerala.”

U mjesecu listopadu, koji je posvećen molitvi krunice i misijama, a u kojem se slavi i sv. Franjo Asiški, našim je odgojno-obrazovnim ustanovama posvećena posebna pozornost, sukladno godini posvećenoj molitvi. Jednako tako, u gradu Pedro Juan Caballero održana je tradicionalna izložba na kojoj su različite zajednice mladima predstavile put nasljedovanja Krista u redovničkom životu. Redovnice zajednice Santa María degli Angeli također su iznijele prijedlog kandidatima za krizmu Vikarijata Santo Domingo de Guzmán, u mjestu Paso Barreto-Concepción. Tom prigodom na dar su donijeli sliku sv. Franje Asiškoga, kojega su mladima predstavili kao uzor za ostvarenje onoga što Bog želi za svakoga od njih.

s. Eva Arévalo Coronel

Rimska delegatura

Mi smo mala zajednica pa nema puno značajnih događanja.

Krajem travnja ispratili smo na vječni počinak s. Zorislavu Miličević, predstojnicu zajednice na Farnesini. Bile smo jako zatečene njezinom iznenadnom teškom bolešću i preranom smrću. Sestra Zorislava bila je voljena i u bolesti brižno njegovana, okružena pažnjom svojih sestara i najbližih članova obitelji.

Za Dan Regije, sredinom svibnja, imale smo duhovnu obnovu, a sljedeći dan skupina sestara posjetila je četiri svetišta – Valle Santa – mjesta duhovnosti, smještena na golim stijenama, među ulicama rijetke ljepote i nekontaminiranih i tihih šuma, uzduž prirodne staze neizmjerne draži koje očaravaju i osvajaju.

Budući da se slavi osamsto godina Pravila sv. Franje, smatrale smo prikladnim vratiti se na izvore, odnosno na mjesto gdje je Franjo napisao svoje posljednje Pravilo, Fonte Colombo, nazvan Franjevački Sinaj. Sudjelovale smo u svečanom liturgijskom slavlju i molile u Sacro Speco i na mjestu događaja dramatičnog zahvata na Franjinim očima. Iste, 1223. godine, sv. Franjo napravio je prvi prikaz Rođenja u Grecciu, koji se naziva Franjevački Betlehem. Dugo smo zastale u molitvi u kapelici Jaslica koje su u toj prvoj izvedbi ugostile Malog Isusa. Nakon skromnog ručka, ali u veselju i sestrinstvu, otišle smo u svetište Samostana sv. Jakova ili Svetište Poggio Bustone, uronjene u tišinu prirode, gdje ljepota planina ulijeva produhovljeno ozračje, iznimnog spokoja, mira, odnosno života u jednom od najmističnijih krajolika. Ondje je Gospodin oprostio sve Franjine grijehe i predskazao mu da će njegova poruka postati velika. Slijedeći izazovan put, odvažnije i mlađe od nas, stigle su do Sacro Speco gdje se Svetac povlačio na molitvu. Na kraju smo posjetile svetište Santa Maria della Foresta, poznato po “čudu vina”. Ondje je Franjo napisao poznatu *Pjesmu stvorova*. Bio je to dan pun emocija, duhovnosti, sestrinstva i međusobnog upoznavanja.

Dana 8. lipnja 2024. sve sestre Rimske regije okupile su se na Skupštini u zajednici na Farnesini. Bio je to srdačan i sestrinski susret. Skupštinom je predsjedala s. Veronika Verbič, vrhovna predstojnica. Prisutna je bila također s. Maria Angélica Medina, vrhovna savjetnica. Ponovno smo pročitale Statut Delegature koji smo prethodno priredile zajedno sa s. Veronikom i s. Maria Angélica, kojima od srca zahvaljujemo, a potom smo izglasale Statut. U poslijepodnevnom satima izabrale smo kandidatkinje za predstojnicu Delegature i njezine savjetnice. Skupština je završila euharistijskim slavljem.

Nakon toga s. Veronika Verbič, vrhovna predstojnica, uz suglasnost svoga Vijeća imenovala je novu upravu Delegature: s. Luciju Vrdoljak Colo, predstojnicu Delegature, i savjetnice s. Ružu Jukić i s. Vjekoslavu Naranča .

Dana 8. rujna 2024. u zajednici na Farnesini službeno smo i svečano obilježile ukidanje Rimske regije i utemeljenje Rimske delegature Bezgrešnog Začeca. Vrhovna je predstojnica pročitala dekret i predala ga predstojnici Delegature. Bilo je prisutno cijelo Vrhovno vijeće zajedno sa sestrama Rimske delegature.

Istog dana s. Zdenka Tomić proslavila je 60 godina redovničkog života. Zajedno sa s. Zdenkom zahvalile smo Gospodinu za dar njezina života i djelovanja u našoj Družbi. Bio je to vrlo svečan dan sa srdačnim sudjelovanjem sestara. Radosno smo podijelile sestrinski agape.

Naša je škola započela s manje polaznika i s puno briga.

Pripremamo se za Jubilej. Cijeli je Rim jedno gradilište. Također se duhovno pripremamo molitvom i sudjelovanjem na raznim susretima koje organizira Rimski vikarijat. Nadam se da ću vas sve vidjeti u Vječnom gradu.

s. Anna Maria Jurić

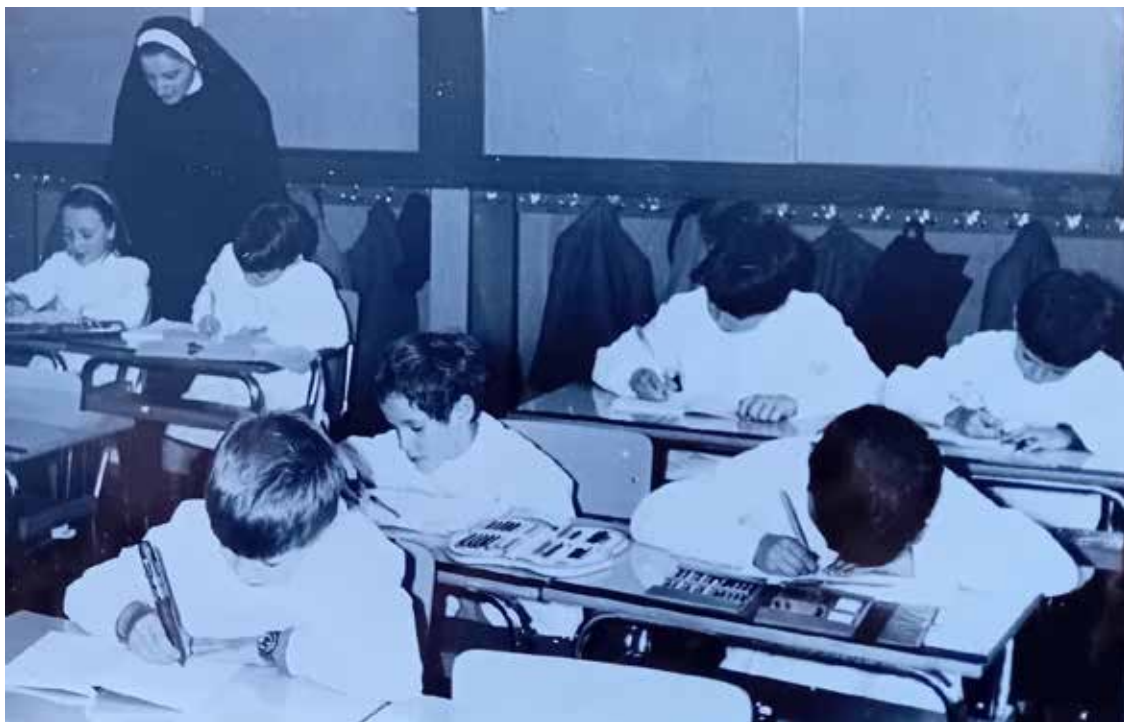

ŽIVOT – POSLANJE - SVJEDOČENJE

U rubrici predstavljamo kratki povijesni prikaz i djelovanje škole Presvetog Srca Isusova u Rimu (Rimska delegatura)

Godine 1962. vrhovna predstojnica M. M. Terezija Vidan, nakon dugog promišljanja sa svojim Vijećem, odlučila je odjelotvoriti karizmu naše Družbe u Rimu, odnosno otvoriti odgojno-obrazovnu djelatnost. Zadatak otvaranja škole povjeren je s. M. Celini Sarić.

U rujnu 1962. godine otvoren je privatni dječji vrtić s 12 upisane djece. Sljedeće godine, 1963., uz odobrenje Rimskog vikarijata i Školskog inspektorata općine Rim, dječji vrtić službeno je otvoren sa 40 upisanih učenika. Od tada je dječji vrtić nastavio svoj redoviti rad bez ikakvih prekida s učionicama punim učenika, često godišnje više od stotinu u tri odjeljenja. Tada su u rimskoj četvrti Ponte Milvio živjele mlade obitelji, pa djece nije nedostajalo.

Kako su godine prolazile javljali su se različiti društveni problemi i poteškoće, a iznad svega problem demografskih promjena u susjedstvu koji nas je doveo do toga da smo morale zasitati i donijeti drastičnu odluku: zatvaranje.

U 62 godine djelovanja dječjeg vrtića, 14 sestara učiteljica surađivalo je s radošću i predanošću, darujući svoje sposobnosti i svoje intelektualne i duhovne snage. Neke od njih postigle su puninu života u vječnosti, a većina ih još slavi Gospodina što su doživjele duboku starost.

S obzirom na socijalnu situaciju, starenje stanovništva u naselju i starosnu dob nastavnog osoblja, krajem lipnja 2024. vrtić je zatvoren za jednu školsku godinu i nastaviti će s radom, nadamo se, u Svetoj godini 2025./2026.

Godinu dana nedostajat će nam radosni glasovi djece i njihovo trčanje po našem prekrasnom vrtu i bez sumnje osjećat ćemo nostalgiju za njima.

Posljednjih su godina sestre Rimske regije puno razmišljale i promišljale o tome kako nastaviti sa školskim obrazovanjem u školi Presvetog Srca Isusova jer su snage oslabile, a učenika je sve manje. Škola je privatna i dvojezična, školska zgrada je u dobrom stanju. Postoji mogućnost da njom upravlja jedna katolička udruga voljna nastaviti aktivnost. Naime, naše sestre kontaktirale su zainteresirane osobe za nastavak školskih aktivnosti u našoj zgradi.

U mjesecu ožujku predstavili su se odgovorni iz škole „Anna Micheli“ da su spremni preuzeti vodstvo naše škole. Sestre su upriličile sastanak na kojem su se novi voditelji roditeljima predstavili svoj program i plan rada. Bila je to vrlo korisna i intenzivna večer s razmjenom informacija, pitanja i odgovora koji su bili važni za sve. Bila je to prilika za međusobno upoznavanje. Očekuje se da će se u budućnosti situacija promijeniti na dobro i da će škola, uz Božju pomoć, nastaviti s radom pod novom upravom i s većim entuzijazmom.

Na kraju školske godine slavljen je misa zahvalnica za sve dobro koje su proteklih godina učinili svi suradnici na upravnom i nastavnom području. Euharistijsko slavlje predvodio je nadbiskup mons. Piero Coccia u zajedništvu s učiteljima i svim djelatnicima škole te roditeljima učenika. Učenici su sudjelovali svojim zdušnim pjevanjem.

Potpomognute novim vodstvom u ljetnim mjesecima školske aktivnosti su nastavljene u ljetnom kampu, s velikim zanimanjem i zapaženim sudjelovanjem.

Unatoč promjeni, uz Božju pomoć, školske se aktivnosti nastavljaju. Također školska godina 2024./2025. započela je sa svetom misom, koju je predvodio don Rezo del Vecchio, župnik Župe Gran Madre di Dio. Živimo u nadi da će se sljedeće godine broj učenika povećati i da će škola nastaviti rad normalnim tijekom. Sestre molitvom prate školski rad i pomažu prema potrebi.

s. Celina Sarić

Ljetni

kamp

2024

